



Oslo kommune

HØRINGSUTKAST
27.03.2017

Handlingsprogram for økt byliv i Oslo sentrum



Plan- og
bygningsetaten



Oslo kommune
Bymiljøetaten



Eiendoms- og
byfornyelsesetaten

KOLOFON

Tittel Handlingsprogram for økt byliv i Oslo sentrum

Utgitt av Plan- og bygningsetaten, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Konsulenter Lala Tøyen og Rodeo arkitekter ved Iwan Thomson, Pernille Heilmann Lien,
Timon Linderud og Kenneth Dahlgren

Forsideillustrasjon Rodeo arkitekter/Lala Tøyen

Utgitt 27.03.2017

FORORD

Handlingsprogram for økt byliv ble bestilt av Byråd for byutvikling og Byråd for miljø og samferdsel juni 2014 for å følge opp Bylivsundersøkelse Oslo sentrum (2012-2014). Etter at prosjektet «Bilfritt sentrum» ble lansert desember 2015, fikk Handlingsprogrammet også en rolle inn i dette prosjektet som etter hvert fikk navnet Bilfritt byliv. Handlingsprogrammet skal være et redskap for de enkelte etatene, offentlige og private aktører samt kultur- og næringsliv. Disse inviteres hver for seg og i samarbeid å gjennomføre tiltak for økt byliv i Oslo sentrum.

I Handlingsprogram for økt byliv foreslås fire overordnede strategier som skal tilrettelegge for økt byliv. Handlingsprogrammet bygger videre på analyser og funn fra bylivsundersøkelsen, men har en større geografisk avgrensing. Handlingsprogrammet gir i tillegg en mer utfyllende analyse av 13 delområder i sentrum som avdekker det enkelte områdes styrker, svakheter og potensial. De overordnede strategiene er videreutviklet til delstrategier for hvert delområde.

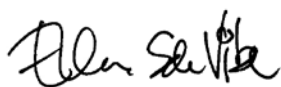
Strategiene er konkretisert med anbefalte tiltak innenfor hvert delområde. Forslagene til strategier og tiltak skal gi grunnlag for å etablere både permanente og midlertidige tiltak i Oslo sentrum. Noen av tiltakene inngår i gjennomføringsplanen for prosjekt Bilfritt byliv og er ment realisert i løpet av de nærmeste årene. Dersom arbeidet med tiltak gir ny innsikt som bør innarbeides i strategiene, kan disse justeres ved rullering av handlingsprogrammet. Rullering vil skje hvert fjerde år. Som en

videreutvikling av handlingsprogrammet vil også strøksgatene tas med i neste fase. Videre vil handlingsprogrammet gi grunnlag for budsjettinnspill, reguleringsplanarbeid og saksbehandling av enkelttiltak. For kommunens tiltak vil finansiering og drift avklares gjennom ordinære budsjettprosesser.

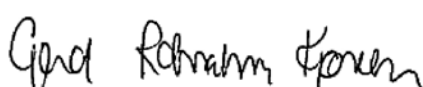
I løpet av 2016 har vi invitert byens brukere, næringsliv, gårdeiere, bydeler, kommunens etater og interesseorganisasjoner til ulike verksted, møter og arrangementer. Dette har gitt oss verdifulle innspill til strategier og tiltak for økt byliv som ligger til grunn for høringsutkastet. Nå ønsker vi å høre deres mening om forslagene til strategier og tiltak! Etter gjennomført høring oppsummeres alle innspill, og handlingsprogrammet justeres for oversendelse til politisk behandling.

Arbeidet med Handlingsprogram for økt byliv ledes av Plan- og bygningsetaten. Den foreliggende rapporten er utarbeidet sammen med Bymiljøetaten og Eiendoms- og byfornyelsesetaten, med konsulentbistand fra Rodeo arkitekter og Lala Tøyen. Senioringeniør Carina Holm Thorvaldsen har vært prosjektleder ut 2016 og prosjektarkitekt Liv Marit Dønnem Søyseth deretter. Anne Marit Vagstein og Stein Kolstø har deltatt i arbeidet fra Plan- og bygningsetaten, Gaute Thorsnes og Hilde Sternang har deltatt fra Bymiljøetaten. Fra Levende Oslo har sekretariatsleder Yngvar Hegrenes deltatt. I tillegg har Kulturetaten ved Birgitte Sandve og Karianne Kampevold Sætre, og Tharan Fergus fra Vann- og avløpsetaten deltatt i arbeidet med Handlingsprogram for økt byliv.

Oslo, 27.03.2017



Ellen S de Vibe
Plan- og bygningsetaten



Gerd Robsahm Kjørven
Bymiljøetaten



Eskil Bråten
Eiendoms- og byfornyelsesetaten

INNHold

KAPITTEL 1

Innledning s. 7

Bestilling s. 7

Hva er handlingsprogrammet? s. 8

Medvirkning og samarbeid s. 9

KAPITTEL 2

Hva er byliv? s. 11

Byliv definert s. 11

De syv bylivsfaktorene s. 12

KAPITTEL 3

Bylivet nå s. 19

Analyse 2014 s. 19

Analyse 2016 s. 20

Spørreundersøkelse 2017 s. 22

KAPITTEL 4

Ønsket byliv s. 27

Mål s. 28

KAPITTEL 5

Overordnede strategier og tiltak s. 33

Overordnede strategier s. 33

Romlige strategier s. 34

Organisatorisk strategi s. 36

Generelle tiltak s. 37

KAPITTEL 6

Analyse, strategi og tiltak i delområder s. 43

1 Aker Brygge/Tjuvholmen s. 46

2 Vika s. 52

3 Rådhuskvartalet s. 58

4 Spikersuppa/Nationaltheatret s. 64

5 Høyskolen/Tullinløkka s. 70

6 Hammersborg s. 76

7 Youngstorget/Storgata s. 82

8 Kvadraturen s. 88

9 Festningen s. 94

10 Vippetangen s. 100

10 Grønland/Vaterland s. 106

12 Oslo S s. 112

13 Bjørvika/Bispevika/Sørenga s. 118

INNLEDNING

”Handlingsprogram for økt byliv” foreslår strategier og tiltak som skal gjøre bylivet i Oslo sentrum mer mangfoldig og variert. Handlingsprogrammet inngår i prosjektet ”Bilfritt byliv” og bygger videre på hovedfunnene fra ”Bylivsundersøkelsen” i 2014.

Bylivet er summen av menneskelig aktiviteter i byen – aktiviteter som preges av alt fra hverdagslivets nødvendighet til forretningsvirksomhet, kulturopplevelser og møter mellom mennesker. Mennesker er byens viktigste komponent – uten folk, heller ingen by.

Ved et bevisst og godt grep om de fysiske strukturene som legger til rette for godt byliv, kan vi fremme byen som en positiv arena for menneskelig aktivitet og opplevelser. Det er dette Handlingsprogram for økt byliv skal bidra til.

BESTILLING

Handlingsprogram for økt byliv i Oslo sentrum ble opprinnelig bestilt av Byråd for byutvikling (BYU) og Byråd for miljø og samferdsel (MOS) som et utviklingsprosjekt for å følge opp Bylivsundersøkelsen fra 2014. handlingsprogrammet ble bestilt som et felles prosjekt mellom Plan- og bygningsetaten (PBE) og Bymiljøetaten (BYM). Det ble videre forutsatt at Levende Oslo skulle involveres i arbeidet. (Bestilling 1.6.2015.)

Handlingsprogrammet er forankret i sentrale målformuleringer fra kommuneplanen «Oslo mot 2030 – Smart, Trygg og Grønn». Kommuneplanen framhever blant annet at Oslo sentrum skal være trygg, åpen og tilgjengelig. Det skal oppleves som sikkert å ferdes i offentlige rom dag og natt. Oslos innbyggere skal ha tilgang til attraktive, varierte og brukervennlige byrom.

Følgende målsettinger for handlingsprogrammet ble lagt til grunn:

- Gående skal prioriteres ved et godt tilrettelagt fotgjengernettverk.
- Nettverk skal utvikles med gågater og sambruksgater hvor komfort og grønn mobilitet er prioritert.
- Byrommene skal være tilrettelagt for varierte opplevelser og bruk.
- Gater, parker og plasser skal knyttes bedre sammen og tilrettelegges for opphold og aktiviteter.
- Nettverk av gangprioritert areal skal forbindes med Havnepromenaden.
- Det skal være trygt å ferdes og oppholde seg i sentrum.

I sum er hovedmålet å legge til rette for økt byliv i Oslo sentrum.

Hovedfunnene fra Bylivsundersøkelsen i 2014 har vært førende for arbeidet med handlingsprogrammet, og dens fokus på bybrukeren, økt framkommelighet og varierte opplevelser i byrommene. I handlingsprogrammets kapittel 3 "Bylivet nå" er det redegjort for hvordan Bylivsundersøkelsen er hensyntatt og komplettert.

Da prosjekt "Bilfritt sentrum", senere omdøpt til "Bilfritt byliv", ble initiert av Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS) og Byrådsavdeling for byutvikling (BYU) i bestilling av 11.12.15 ble det lagt til grunn at Handlingsprogram for økt byliv skulle inngå som en del av prosjektet.

Handlingsprogrammet inngår i Bilfritt byliv som ett av flere delprosjekter som skal bidra til utviklingen av et bilfritt sentrum. Handlingsprogrammet har et lengre tidsperspektiv og en større geografisk avgrensning enn Bilfritt byliv. Avgrensningen går noe utenfor Ring 1 og er utvidet mot vest (Aker brygge og Tjuvholmen) og mot øst (Grønland, Oslo S, Bjørvika, Bispevika og Sørenga). Havnepromenaden og strøksgatene er også en del av avgrensningen. Sonen for prosjekt Bilfritt byliv er vist med farget skravur.



Avgrensningen av prosjektet Bilfritt byliv (farget område) sammen med avgrensningen for handlingsprogrammet.

Et bilfritt sentrum er ett av flere virkemidler for å oppnå økt byliv i Oslo sentrum og er en forutsetning for gjennomføring av handlingsprogrammet.

HVA ER HANDLINGSPROGRAMMET?

Handlingsprogrammet er et redskap for å stimulere til økt byliv i gater, på torg og plasser i sentrum. Handlingsprogrammet kombinerer kortsiktige tiltak med langsiktige, overgripende strategier og identifiserer prioriterte satsingsområder i form av fysiske og organisatoriske grep som i sum bidrar til å fremme et økt og mer variert byliv.

Handlingsprogrammet er ikke hjemlet i plan- og bygningsloven, men et faglig og strategisk grunnlagsdokument for finansiering og utforming av tiltak innenfor handlingsprogrammets geografiske virkeområde.

Hvordan skal handlingsprogrammet brukes?

Handlingsprogrammet skal kunne brukes av kommunen så vel som næringsdrivende, utbyggere eller privatpersoner. For kommunen vil handlingsprogrammet gi et beslutningsgrunnlag for budsjettering og finansiering av tiltak som fremmer økt byliv i Oslo sentrum. En viktig målsetting med handlingsprogrammet er å bidra til økt tverretattlig samarbeid og økt samhandling internt i Oslo kommune. For andre aktører vil handlingsprogrammets viktigste funksjon være å veilede, motivere og inspirere. Dette handler blant annet om å identifisere handlings- og mulighetsrom, gi grunnlag for prioritering av ressurser, synliggjøre behovet for samarbeidsmodeller og så videre.

I henhold til forutsigbarhetsvedtaket i Kommuneplanen 2015 – Oslo mot 2030 skal utbyggerne innenfor et utbyggingsområde bære «alle utbyggingskostnadene med tilrettelegging av teknisk og blå/grønn infrastruktur som er nødvendig for det enkelte prosjekt/tiltak», jf. pbl. § 17-3. Basert på forutsigbarhetsvedtaket må følgelig grunneiere/utbyggere påregne å bidra til finansiering og opparbeidelse av tiltakene i handlingsprogrammet. Hvilke tiltak som er aktuelle for det enkelte prosjekt vil fremgå av rekkefølgebestemmelsene i de forskjellige reguleringsplanene. Utbyggingsavtale inngås med Eiendoms- og byfornyelsesetaten.

Handlingsprogrammet har et gjennomføringsperspektiv på ti år, det vil si fra 2017-2027 og er forslagsvis delt inn i tre faser; 2017-2019, 2019-2022 og 2022-27. Første fase

vil særlig være knyttet til gjennomføringen av et bilfritt sentrum, herunder fokus på bruk, bevegelse og opphold når bilene og parkeringsplassene forsvinner. I fase 2 (mellomlang sikt) og fase 3 (lang sikt) er det et større fokus på mer omfattende og permanente tiltak.

Hvordan skal handlingsprogrammet leses?

Handlingsprogrammet har følgende hoveddeler:

- Analyser av bylivet i Oslo sentrum som utfyller Bylivsundersøkelsen fra 2014
- Overordnede strategier for byliv i Oslo sentrum som helhet
- Generelle tiltak for Oslo sentrum som helhet
- Strategier for byliv innenfor 13 delområder i Oslo sentrum, med organisatoriske og fysiske tilrådninger
- Liste over anbefalte tiltak for de 13 delområdene med inndeling i gjennomføringsfaser, strategier, indikatorer for effekt og målbarhet og forslag til aktører for gjennomføring

MEDVIRKNING OG SAMARBEID

Arbeidet med handlingsprogrammet har hatt som førende premiss at resultatet skal basere seg på tett samarbeid med Oslo kommunes relevante etater, og ikke minst tverrfaglige arbeidsgrupper. Det viktigste førende organet her har vært den tverretatlige koordineringsgruppen (EKG), der etatsdirektørene deltar.

I løpet av prosessen har det vært avholdt en rekke interne verksteder der ulike oppgaveløsninger og arbeidsformer har vært uttestet.

Prosjektet har også søkt å inkludere andre interessenter i de faser hvor det har vært mulig og relevant. Blant annet har dette bestått i en workshop om Fridtjof Nansens plass der næringsdrivende, gårdeiere, etatene og Rådhuset samarbeidet om en helhetlig strategi for bilfri utvikling.

Andre tilfeller der interessenter har blitt involvert, er i forbindelse med Bylivsseminaret 2016, 6. juni på Sentralen, der det ble presentert faglige bidrag om tematikken, og gjennomført aktiviteter for å skape engasjement og involvering. Det har også vært gjennomført workshops for både strategier og tiltak, der tiltaksworkshopen inviterte bredere

– først og fremst fordi tiltak er mer konkrete og lettere å diskuterte. Tiltaksverksted ble gjennomført i to etapper - som et folkemøte og et kreativt verksted.

Samarbeidsgruppen for Levende Oslo har vært holdt orientert om utviklingen av handlingsprogrammet underveis, og funksjonsutvalget har bidratt som referansegruppe.

Konsulentene har i tillegg til dette brukt sin samfunnsvitenskapelige kompetanse til observasjoner og dokumentanalyser, som er viktig for indirekte medvirkning. De har også involvert eksperter på henholdsvis økologi, byøkonomi og kultur i prosessen.

HVA ER BYLIV?

Byliv oppstår som summen av menneskers tilstedeværelse i byens rom. I handlingsprogrammet er bylivet forstått og beskrevet gjennom syv bylivsfaktorer. For at bylivet i Oslo sentrum skal fungere optimalt vil tilstedeværelsen av alle disse faktorene være avgjørende.

BYLIV DEFINERT

Byliv kan forstås som livet i en by. Dette livet kan tilnærmes og operasjonaliseres på ulikt vis. Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i forståelsen av byliv fra Bylivsundersøkelsen i 2014 og utvider denne ved å benytte syv beskrivende bylivsfaktorer.

Bylivsundersøkelsens definisjon

Betegnelsen "byliv" i Bylivsundersøkelsen (2012-2014) dekker "utendørsaktiviteter uavhengig av formål og varighet av aktiviteten" (Bylivsundersøkelsen 2014, s. 9).

Videre beskriver Bylivsundersøkelsen at "byliv handler om menneskelig oppholdsaktivitet i byens rom på forskjellige tider av døgnet og året, og om hvordan byens brukere, både innbyggere, besøkende og turister, opplever bylivet. Byliv omfatter dessuten bl.a. handelslivet og serveringsnæringens karakter." (ibid, s. 83).

I analysen av bylivet i Oslo sentrum tok Bylivsundersøkelsen utgangspunkt i fire kategorier: landskap, byens rom, bevegelse og byliv. Forståelsen av byliv ble

i denne sammenheng sett på som noe mer løsrevet fra omgivelser og mobilitet enn i handlingsprogrammet.

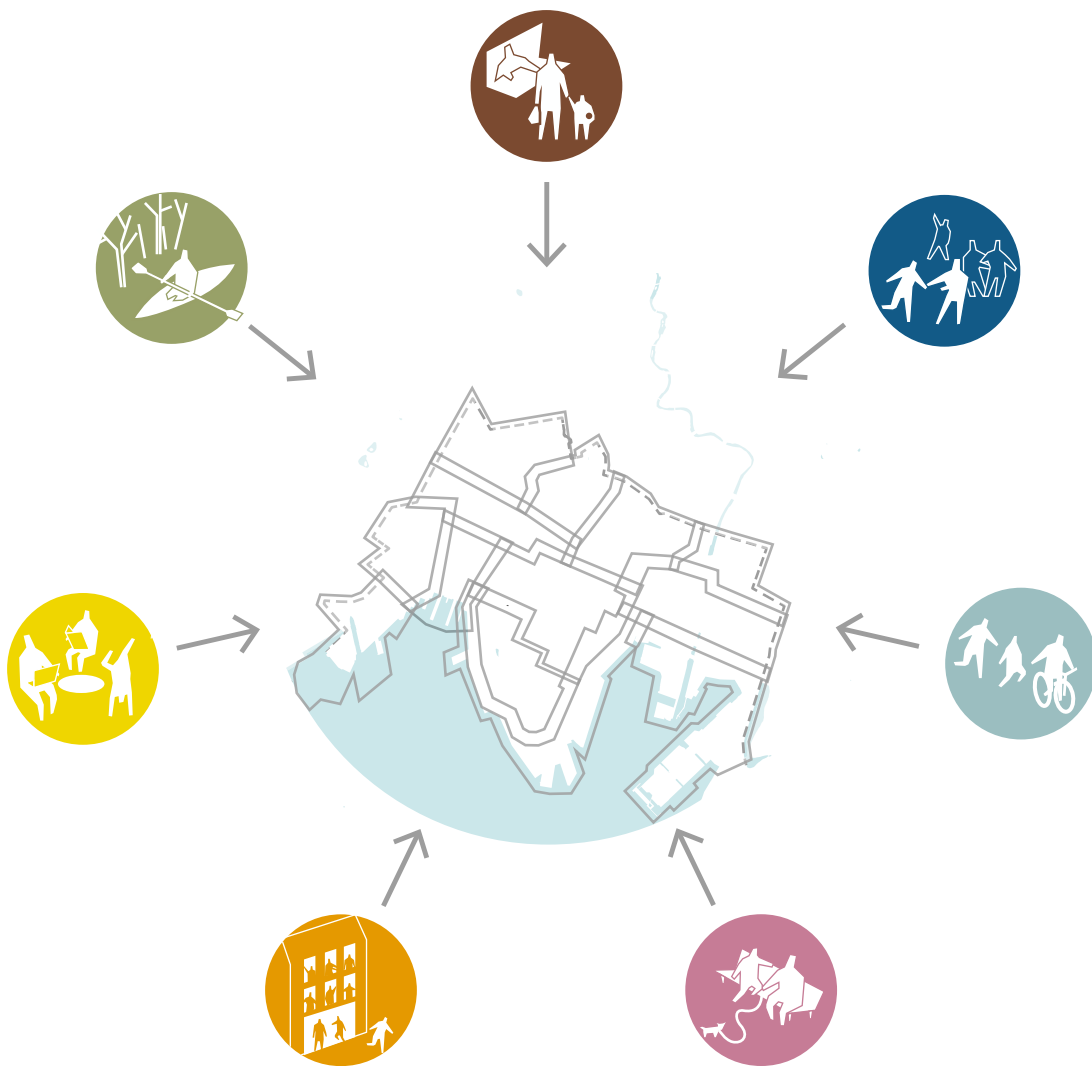
Handlingsprogrammets definisjon

De fire kategoriene fra Bylivsundersøkelsens analyse gir et overordnet utgangspunkt for å forstå bylivet. Mens Bylivsundersøkelsen hovedsakelig baserer seg på kvantitative metoder, utdyper analysene i handlingsprogrammet disse ved å ta i bruk flere bylivsfaktorer som gir mer helhetlige og kvalitative aspekter. I handlingsprogrammet defineres byliv som et samspill av følgende syv faktorer i byen:

- Byøkonomi
- Kultur
- Mobilitet
- Folk
- Arkitektur
- Innovasjon
- Natur

DE SYV BYLIVSFAKTORENE

Ulike deler av sentrum vil preges av forskjellige uttrykk og egenskaper, knyttet til de syv bylivsfaktorene. For å utvikle riktige strategier og tiltak er det viktig å forstå hvordan de syv faktorene trer fram og varierer i eksisterende situasjon i delområdene og ikke minst hvilket potensial de har i hvert delområde.





Byøkonomi



Byøkonomi handler om markedskreftenes rolle som drivkraft i bylivsutviklingen. På et overordnet nivå dreier det seg om tilbud og etterspørsel: hvor ulike typer næringsaktører velger å lokalisere seg, og hvor kunder er interessert i å reise for å få dekket sine behov.

På det mer detaljerte nivået dreier byøkonomi seg om hvordan handel og service bidrar til å skape en levende by av sosiale arenaer, der mennesker kan få dekket både praktiske og underholdningsmessige behov. I den forstand er det relevant å forstå handel også som opplevelser og underholdning.

Potensialet for bylivet ligger i å aktivisere gater og plasser gjennom å stimulere og speile samfunnets utvikling av tjenester og tilbud.

Stikkord: handel, næring, service, tjenester, møteplasser, delingsøkonomi, fellesskap, strøksidentitet



Kultur



Kultur handler først og fremst om summen av menneskelig utfoldelse og aktivitet. Kultur er også holdninger, normer og verdier. Dermed er kultur også den praksis som knytter oss sammen og gir fellesskapsfølelse.

I sammenhengen med byliv, er kultur i hovedsak knyttet til opplevelser og til samkvem mellom mennesker. I dette spiller selvsagt kulturinstitusjoner og kulturprodusenter en viktig rolle, men ikke utelukkende.

Institusjonalisert kultur finner sted i byen på en rekke måter og nivåer; fra selvstendige kunsthåndverkere som produserer og selger, til de store kulturarenaene. Kultur i byen spenner bredt; fra institusjonen, festivalen, galleriet, konserthuset til kulturhuset med mer, i et samspill mellom det som skjer inne og det som skjer ute, og gjerne som midlertidige aktiviteter.

Potensialet i og for bylivet er å framheve det autentiske, det overraskende, det magiske og levende, i et samspill mellom kunsten og underholdningen; mellom det som utfordrer og det som behager.

Stikkord: musikk, dans, teater, litteratur, mat, utstilling, festivaler, formidling, samvær, integrering, hverdag, fest, alene, sammen



Mobilitet



Mobilitet dreier seg om bevegelse - om å forflytte seg fra ett sted til et annet, om reisen, om transportmiddel, effektivitet og opplevelse.

I en storby er mobilitet kanskje først og fremst logistikk; rasjonelle løsninger for å transportere folk, tjenester og varer dit de skal, enten det er via kollektive transportløsninger (buss, trikk og bane) eller private (bil, sykkel og gange). Infrastrukturen skal ta hensyn til behov for trygghet, belysning, sosial kontroll, og overganger mellom ulike former for transport som blant annet underbygger den sømløse reisen.

Mobilitet handler også om verdi. Verdi knyttet til hvordan vi ønsker at byen skal preges av disse transportløsningene, hvilken rolle transport skal ha i byen og definere den, samt opplevelsesverdien ved å bevege seg gjennom byen. Potensialet i og for bylivet er å ta et bevisst grep om transportløsninger, og en strategisk aktivisering av uterom gjennom menneskevennlig mobilitet.

Stikkord: byopplevelser, sykkel og gange, vandring, fart, effektivitet, møteplasser, kollektivt, flyt, målpunkter, se og bli sett



Folk



Folk er selve kjernen i byen og vår forståelse av den. Folk er i grunnleggende forstand unike, selv om mange deler preferanser, verdier, drømmer, interesser, smak og så videre.

Byen skal gi folk plass til å være nettopp folk og tilby steder for opplevelser, aktiviteter, samhandling, samvær, ensomhet, ro og observasjon.

Dette handler også om raushet, også overfor den fremmede, og om å ha forståelsen for at ikke alle deler samme ønsker, har samme privilegier og muligheter. Byens uterom skal gi rom for aksept, toleranse og gjensidig forståelse for hverandre. Folks aktiviteter gjør byrommene nærmest magiske, plasser blir til scener der liv utspiller seg i offentligheten. Noen ganger er det den enkelte som viser seg fram, andre ganger grupper. Noen ganger planlagt, andre ganger impulsivt.

Potensialet i og for bylivet er å styrke byens rom for nærhet og for flere mennesker.

Stikkord: barn, unge, gamle, turister og kjentfolk, sentrum, periferi, demografi, sosiale strukturer, identitet, fellesskap, interaksjon, friksjon, det uforutsette



Arkitektur



Arkitektur er bygget kultur. Arkitektur huser funksjoner og er materialiserte verdier og fysiske strukturer. Arkitektur er en tilrettelegger for bylivet.

Arkitektur er rammene for arenaer der byøkonomi, kultur, mobilitet, folk, innovasjon og natur blir iscenesatt i et fellesskap. Arkitektur er i denne sammenheng jobben, butikken, gaten, parken, makt og demokrati, fellesskap og privatliv. Arkitektur er historie, samtid og drømmen om framtid. Arkitekturs viktigste mål er å legge til rette for det samfunnet vi ønsker for oss selv og andre, som representerer oss og legger til rette for våre liv på best mulig måte.

Potensialet i og for bylivet er å forbinde det som skjer ute og inne, og iverksette potensialet for synergier og merverdi. I den forstand gir arkitekturen rammer med rom for folk. Samtidig handler bylivet om kontinuitet, og historiens tilstedeværelse i bybildet. I den forstand er vern av sentrale kulturminner viktig, fordi det er gjennom dem vil kan "lese" byen som utvikling, og bedre forstå hvor vi kommer fra og hva samfunnet er i dag.

Stikkord: arbeidsplass, offentlig og privat, møteplasser, aktivitet, koblinger ute-inne, arena, estetikk, kvalitet, sammenhenger, rom.



Innovasjon



Innovasjon er først og fremst det nye, eller det kjente tenkt nytt og anvendt på nye måter. Innovasjon gir framtidsrettet utvikling.

Innovasjon inviterer folk til å påvirke utviklingen av samfunnet de lever i, til å skape og å dele. Dette kan ikke skje i et vakuum. Innovasjon er således samarbeid og sammenhenger, synergier og systematiseringer.

Innovasjon er eksperimentell, det er lek, alvor, bekymringer og drømmer. I bylivsutvikling handler det innovative både om å tenke nytt rundt hva sentrum skal være. Det er også å la enkeltpersoner bidra med eksperimenter for å definere morgendagen.

Potensialet i og for bylivet forutsetter mot, åpenhet, dristighet og risikovilje for å skape innovative løsninger.

Stikkord: entreprenørskap, byen-som-arbeidsplass, ideer, overskudd, ombruk, nybruk, testbed, midlertidighet, utprøving, generøsitet, mot, kunnskapsutvikling, overraskelser



Natur



Natur er byens naturgitte rammer. Natur kan også være kultur, i den grad naturen iscenesettes eller tas i bruk av mennesker på bestemte måter.

Fra parken, til sletta, til alleen til marka, til fjorden og badevannet, til joggeløypa - natur er verdi. Det er liv, og skal være tilgjengelig for alle. Natur gir ro, aktivitet, luft, varme, glede, lek, nærhet og opplevelse.

Vi skylder framtiden å ta vare på og videreutvikle naturen. Naturens kvaliteter er viktig for å stimulere kreativitet og balansere stressnivåer hos mennesket.

Potensialet i og for bylivet er å tilrettelegge for bruk av alle våre sanser av dufter, fukt, lyd, farger, kulde og varme.

Stikkord: klima, vilt, temmet, park, skog, elv, vann, grønt og blått, flora og fauna, plante- og dyreliv, opplevelser, tilfeldigheter, økologi, dyrking, bevegelse

BYLIVET NÅ

Hva kjennetegner bylivet i dagens Oslo, og hvor er det rom og behov for forbedringer? Bylivsundersøkelsen viser at bylivet i Oslo har en tydelig geografisk konsentrasjon, ”den aktive bylivssonen”. Den viser at byrom med byliv i hovedsak enten ligger sjønært, i tilknytning til Karl Johans gate eller i områder med ingen eller lite/saktegående biltrafikk.

ANALYSE 2014

Et viktig grunnlagsdokument for handlingsprogrammet er Bylivsundersøkelsen utført av Gehl architects i perioden 2012-2014. Bylivsundersøkelsen omfatter en kartlegging av hvordan folk beveger seg gjennom Oslo sentrum, hvor i sentrum folk oppholder seg og hvordan folk opplever å oppholde seg i ulike områder av sentrum. Bylivsundersøkelsen er først og fremst en kvantitativ analyse på makronivå og inneholder mange tellinger og registreringer fra tidsrommet 2012-2014. I tillegg til denne kartleggingen inneholder Bylivsundersøkelsen konkrete forslag til strategier og tiltak som kan gi mer byliv. I og med at Bylivsundersøkelsen fra 2014 utgjør et viktig grunnlagsdokument for handlingsprogrammet, vil vi her kort gjøre rede for noen hovedtrekk derfra.

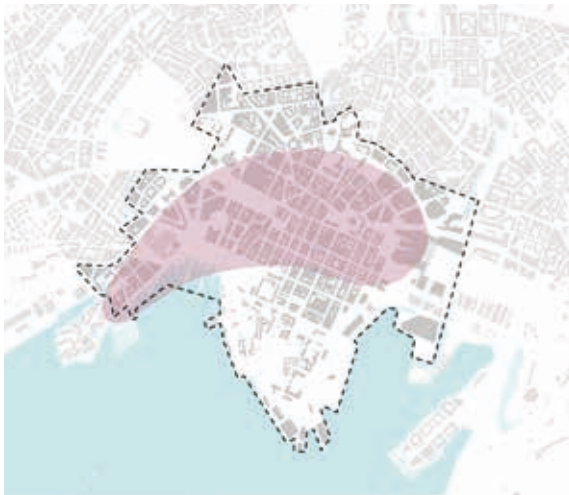
Metoder brukt i Bylivsundersøkelsen er fotgjengertellinger, oppholdsregistreringer, registrering av alder og kjønn, spørreundersøkelser, kvalitative vurderingsverktøy for byrom og fysiske registreringer av bruken av førsteetasjer.

Analysen er inndelt i fire kategorier: landskap, byens rom, bevegelse og byliv. Alle konklusjoner i det følgende viser til Bylivsundersøkelsen, 2014, og gir ikke nødvendigvis det oppdaterte bildet for 2017.

Landskap. Oslo sentrum har mange grønne byrom, de fleste i vestre del. Imidlertid er de av vekslende kvalitet. Grønne elementer, som trær og beplantning, er ikke tydelig integrert i byens rom og gater.

Byens rom. Byrommene i Oslo sentrum er av varierende kvalitet selv om flere er godt vedlikeholdt. En sentral utfordring er manglende forbindelser mellom byrommene, samt koblinger til de omkringliggende bolig- og byområdene. Oslo sentrum utmerker seg også negativt med relativt få gratis sitteplasser, i forhold til de mange ”betalingssitteplassene” knyttet til byens serveringstilbud. Grupper som barn og eldre prioriteres ikke i byrommene, og det er få folk i sentrum om kvelden. Det er mange inaktive fasader i førsteetasjer, spesielt i den sørlige delen av Kvadraturen. Dette bidrar også til utrygghet på kveldstid.

Bevegelse. Analysen viser at Oslo er en opplagt fotgjengerby, men at det er svært varierende kvalitet på tilretteleggingen for fotgjengere. Gatenettet i Oslo sentrum er heller ikke spesielt godt tilrettelagt for syklistene. Sentrum har imidlertid et godt utbygget kollektivtilbud, men kollektivholdeplassene er av lav kvalitet. Biltrafikken fungerer i tillegg som et kraftig forstyrrende element, som skaper barrierer for fotgjengere og syklistene.



Den aktive bylivssonen 2014 (farget) og Bylivsundersøkelsens studieområdet (stiplet).

Byliv. Det er lite aktivitet i byrommene om vinteren. Oslo sentrum har et stort utnyttet potensial i å finne sin form som "vinterby". Byrommene har mange brukergrupper, men handelen opplever sterk konkurranse med kjøpesentra utenfor sentrum. Oslo har et rikt tilbud av restauranter og bevertningssteder, og folk som oppholder seg i sentrum kombinerer gjerne innkjøp med sosiale aktiviteter. Oslo sentrum har mange arrangementer, men de er fordelt over noen få steder og det er få om vinteren. Bylivet i sentrum er preget av få kveldsaktiviteter, dersom vi ser bort fra utelivet som foregår innendørs.

Bylivsundersøkelsen konkluderer med at bylivet har en tydelig, geografisk konsentrasjon rundt Karl Johans gate og den øvre Kvadraturen, ned mot Aker Brygge over Rådhusplassen. Denne sonen kalles "den aktive bylivssonen".

ANALYSE 2016

Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i Bylivsundersøkelsens funn, men studerer byens delområder dypere.

Dette har blitt gjort 1) ved å benytte de syv *bylivsfaktorene* og derved nyansere forståelsen av bylivet og 2) ved å dele Oslo sentrum i 13 *delområder* som fanger ulike problemstillinger og karakterer ved delområdene.

Delområder

1. Aker Brygge/Tjuvholmen
2. Vika
3. Rådhuskvartalet
4. Spikersuppa/Nationaltheatret
5. Høyskolen/Tullinløkka
6. Hammersborg
7. Youngstorget/Storgata
8. Kvadraturen
9. Festningen
10. Vippetangen
11. Grønland/Vaterland
12. Oslo S
13. Bjørvika/Bispevika/Sørenga



Handlingsprogrammets 13 delområder



Strøkgatene og Tøyengata, Schweigaards gate og Dronning Eufemias gate.

Strøkgatene har påvirket analysearbeidet selv om de ikke inngår i de 13 delområdene.

Analysen viser at den aktive bylivssonen er noe utvidet siden 2014 og inkluderer nå Tjuvholmen, nordre del av Torggata, deler av Havnepromenaden, som Sørenga og Langkaia, og området rundt Grønlands torg.



Den aktive bylivssonen 2016 (farget) og handlingsprogrammets studieområde (rød strek)

Analysen av de enkelte delområdene har i tillegg identifisert byrom og delområder som vurderes spesielt viktige å prioritere, for å oppnå en gjennomgående styrking av bylivet i Oslo sentrum. Analysens funn danner grunnlaget for strategi- og tiltaksforslag senere i Handlingprogrammet.

Generelle funn

Basert på analyser av delområder er det funnet fire hovedtrekk som gir retning for strategiene.

1. Det er et overfokus på østvestforbindelser

Disse følger i hovedsak det Bylivsundersøkelsen kaller "den aktive bylivssonen" og kjennetegnes ved sterke akser med høy aktivitet, bruk og opphold. Aksene er tilsynelatende en fordel for bylivet, men med motsatt effekt på områdene sør og nord. Østvestforbindelsen har en selvforsterkende effekt og oppleves som en barriere mellom nord og sør, det vil si forbindelsene mellom Havnepromenaden/fjorden og bydelene rundt sentrum. Barrieren forsterkes ytterligere av østvestgående kollektivtraseer.

2. Det ligger et uforløst potensial i å koble målpunkter sammen

Sentrum har mange målpunkter, det vil si institusjoner, aktiviteter og attraksjoner som tiltrekker folk og skaper byliv. Disse målpunktene har ulike kvaliteter med potensial for å utfylle hverandre bedre. Målpunktene forholder seg i liten grad til hverandre, og har mangelfulle koblinger og forbindelser, noe som gjør at synergieffektene uteblir. En årsak til dette, kan være for svakt grep om kulturminner – dvs. både fremhevelsen av de arkitektoniske kvaliteter som finnes, og respekten for dette i forbindelse med tilføringen av nytt program. Forbindelsene fra sentrum til byområdene rundt er også svake og trenger utbedring.

3. Det er behov for byromsaktiviteter i ulik skala og til ulike årstider

Det er behov for å styrke og legge til rette for mindre arrangementer og attraksjoner og det mer usynlige bylivet som skjer i bakgårder og innendørs. Det er viktig å legge Oslos klimatiske forhold til grunn for forståelsen av bylivet i sentrum, og hvordan vi bruker andre deler av byen til byliv på vinteren, ikke minst marka. Det er et faktum at bylivet naturlig vil foregå innendørs om vinteren, og til dels skje utenfor sentrum. Byliv vinterstid er med andre ord både uteliv, inneliv og utfartsliv. Tilretteleggingen for økt byliv i sentrum gjennom hele året forutsetter et særlig fokus på det som skjer i de små rom, innenfor kvartalene, i bakgårdsarealer og i klimatisk skjermede soner, men også ved at flere av byrommene utstyres for typiske vinteraktiviteter.

4. Tilrettelegging for økt byliv forutsetter samskaping og samarbeid

Handlingprogrammet er i seg selv en tverretattlig satsning og en partnerskapsatsning. Behovet for videreføring av et slikt samarbeid er stort. Analysen og medvirkningsprosesser har avdekket at korte beslutningsveier og forutsigbarhet i kommunen og mellom kommunen og det sivile samfunn i bylivssatsingen er viktig. I dette ligger også et kommunikasjonsbehov overfor det brede publikum og ulike ikke-kommunale aktører, både kommersielle og frivillige.

SPØRREUNDERSØKELSE 2017

Som del av arbeidet med Handlingsprogram for økt byliv, ble det i januar 2017 gjennomført en spørreundersøkelse om Oslo sentrum med ca. 2000 respondenter (hvorav 1505 var bosatt i Oslo kommune, og 500 i nabokommuner til Oslo). Undersøkelsen foregikk på nettet, utført av Opinion på bestilling fra Plan- og bygningsetaten, og respondentene ble trukket som et tilfeldig utvalg av befolkningen. Kjønn, alder og geografi gir hovedgrunnlaget for vektning av svarene.

Den geografiske fordelingen av respondenter fra Oslo var relativt jevnt fordelt, og alderen til deltagerne har god spredning, fra 67+ ned til 15 år. De representerer også mennesker i ulike livssituasjoner: 66 prosent av de som har svart er for eksempel yrkesaktive, 20 prosent har hjemmeboende barn. Noen flere kvinner enn menn har svart. Største andel svar fra omegnen er gitt fra Bærum kommune (33 prosent), mens Nesodden ligger lavest (4 prosent). Alder og kjønn er jevnt fordelt.

Målet med spørreundersøkelsen var å fange et bredt bilde av hvordan folk i Oslo og omegnen bruker og oppfatter Oslo sentrum, men også hva som skal til for at det skal bli mer attraktivt å oppholde seg her.

Resultatene fra spørreundersøkelsen gir kunnskap om nåsituasjonen, og gjennom oppfølgende målinger vil det kunne vurderes om tiltakene i handlingsprogrammet har bidratt til å utvikle bylivet i Oslo sentrum. Videre vil spørreundersøkelsen kunne brukes som et supplerende verktøy for å forankre og eventuelt justere strategiene og tiltakene.

Overordnede utfordringer for Oslo og Oslo sentrum

Lite inkluderende

Halvparten av respondentene fra Oslo (52 prosent) og 40 prosent fra omegnen oppgir at de synes Oslo framstår som en åpen og inkluderende by. Dette kan være en indikasjon på at det er et behov for inkluderende byrom for alle.

Svak tilknytning

Kun halvparten av osloboerne oppgir å være stolte av og føler tilknytning til Oslo sentrum, til tross for at majoriteten (2/3) benytter Oslo sentrum ukentlig. De som har bodd lenge i byen opplever en større grad av tilhørighet til Oslo sentrum enn de som har bodd i byen kortere enn fem år.

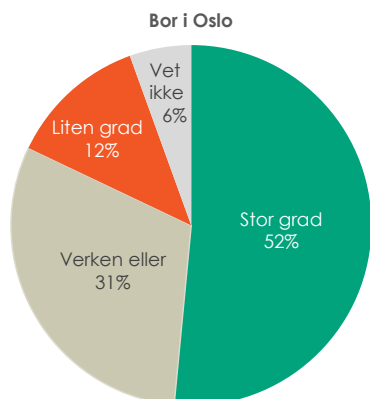
Lite attraktiv

Halvparten (50 prosent av dem som bor i Oslo og 48 prosent av dem som bor i omegnen) anser Oslo for å ha mindre å by på enn andre hovedsteder i Norden, med en gjennomsnittsvurdering på 5,81 (Oslo) og 5,57 (omegn) basert på en skala fra 1 til 10.

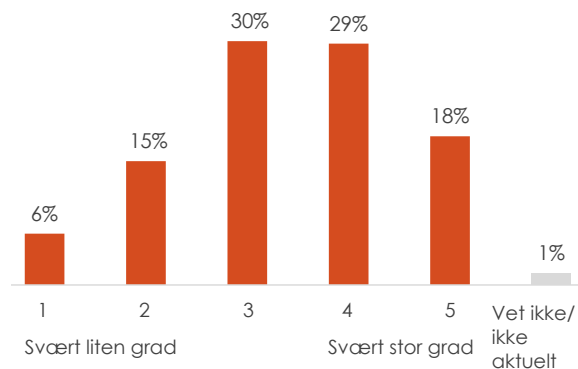
Shopping og servering er vanligste grunn til at Oslofolk besøker sentrum. Kultur og servering er vanligste besøksgrunn for folk fra omegnen.

Grunnen til at Oslo sentrum framstår som lite attraktiv for så mange som halvparten av respondentene, kan ha sammenheng med at det finnes for lite variasjon i tilbud og aktiviteter, særlig ikke-kommersielle, for eksempel synes 62 prosent at det bør være flere grøntanlegg i Oslo sentrum. Kun 28 prosent synes at det er attraktivt å besøke Oslo sentrum med barn.

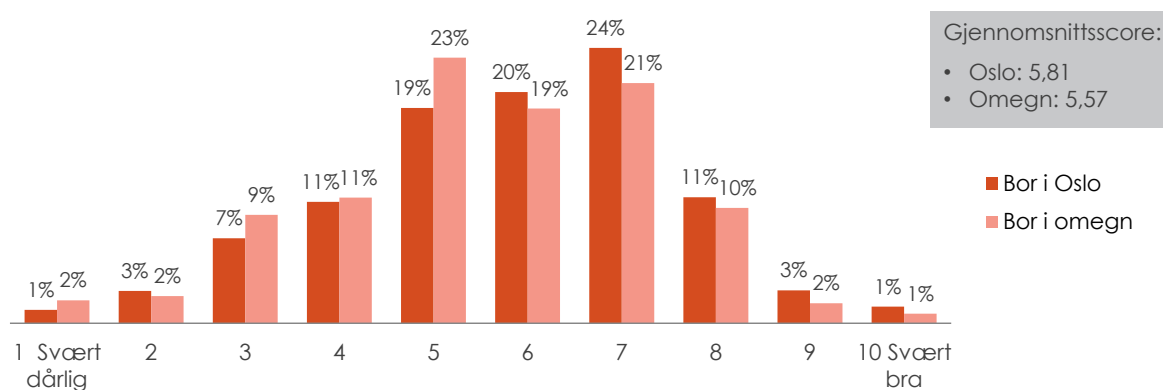
? I hvilken grad synes du at Oslo er en åpen og inkluderende by?



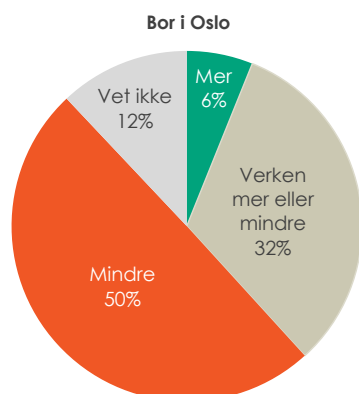
? I hvilken grad føler du tilknytning til Oslo sentrum?



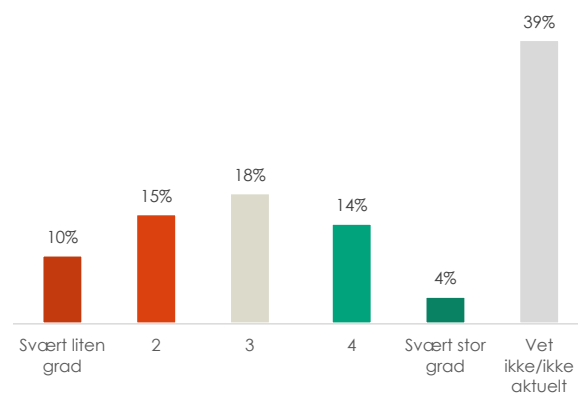
? Sammenlignet med det du anser som det optimale bysentrum, hvordan vil du rangere Oslo sentrum på en skala fra 1 til 10, der 1 er dårligst og 10 er best?



? Synes du Oslo sentrum har mer eller mindre å by på sammenlignet med f.eks. andre hovedsteder i Norden?



? I hvilken grad synes du det er attraktivt å dra til Oslo sentrum med barn?



Andre sentrale funn

Unge og eldre

Unge i alderen 15 til 19 år og eldre er i større grad stolte av Oslo sentrum enn andre aldersgrupper. Når Oslo sentrum skal utvikles framover, vil det være interessant å forsøke å identifisere hva denne stoltheten består i, og hvilke kvaliteter ved sentrum den refererer til. Unge formidler sin tilhørighet til byen blant annet via sosiale medier. Dette kan være relevant å se nærmere på i forbindelse med formidling av tiltak som gjennomføres i handlingsprogrammets periode.

Trivsel og trygghet

Undersøkelsen slår fast at hele 76 prosent trives godt eller svært godt i Oslo sentrum. Dette er på dagtid – på kveldstid synker andelen til 46 prosent. Trivsel på kveldstid er ulikt fordelt både hva gjelder kjønn og alder. Ungdom i alderen 15 til 19 og kvinner trives dårligst på kveldstid.

Aker Brygge/Tjuvholmen er det mest populære området i sentrum, både vurdert av folk som bor i Oslo og de som bor i omegnen. Spikersuppa ligger på 2. plass i begge gruppene. Folk treffer kjente oftest ved Spikersuppa, Aker Brygge og Oslo S. Uansett hvor man selv bor så svarer folk at Grønland og Oslo S er de områdene de liker dårligst og Grønland/Vaterland er det området i byen som i størst grad oppleves som utrygt.

Transport og mobilitet

Rundt 7 av 10 reiser kollektivt til sentrum. Svært få av dem som bor i Oslo (7 prosent) benytter bilen inn til sentrum. Det er heller ikke spesielt mange av dem som bor i omegnen (20 prosent) som benytter bilen inn til sentrum.

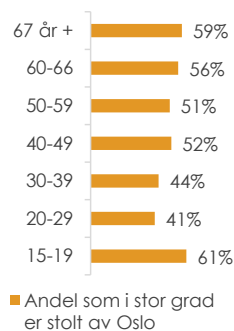
Videre benytter folk flest beina eller kollektivtransport til å forflytte seg rundt i sentrum. Av de spurte synes 84 prosent at det er godt tilrettelagt for å komme seg rundt i sentrum som gående. 78 prosent er positive til kollektivtilbudet. 30 prosent svarer at det bra tilrettelagt for bruk av egen sykkel og 30 prosent for bysykkel. Mange svarer at de ikke vet eller at det ikke er aktuelt med sykkel eller bysykkel. Dette viser blant annet potensialet for å øke sykkelandelen ved bedre tilrettelegging.

Oppsummering

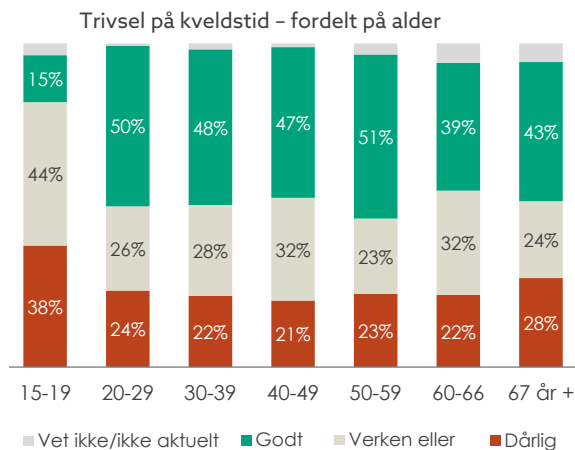
Funnene fra spørreundersøkelsen viser at sentrum har et stort forbedringspotensial. Økt byliv er en forutsetning for at Oslo sentrum skal framstå som mer attraktivt.

For 6 av 10 er det ønskelig med flere aktiviteter og arrangementer på gater og torg for at de skal bruke Oslo sentrum (eventuelt bruke Oslo sentrum mer enn i dag). Andre forhold som er viktige er mer beplantning, flere grøntområder og parker, bedre vedlikehold og opprustning av gater og plasser, mer byliv, flere kulturtilbud og flere gågater.

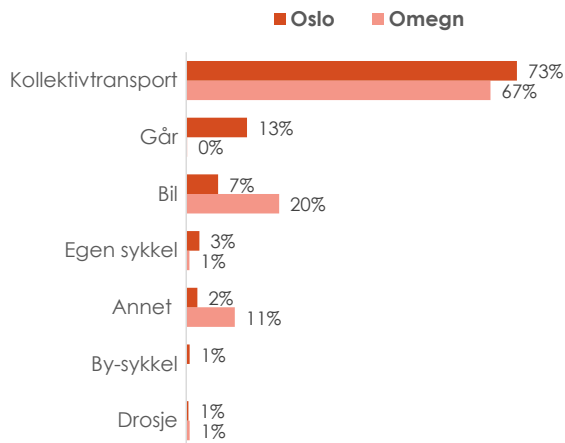
? I hvilken grad er du stolt av Oslo sentrum?



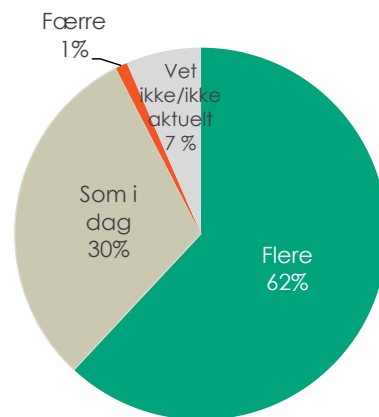
? Hvor godt eller dårlig trives du i Oslo sentrum?



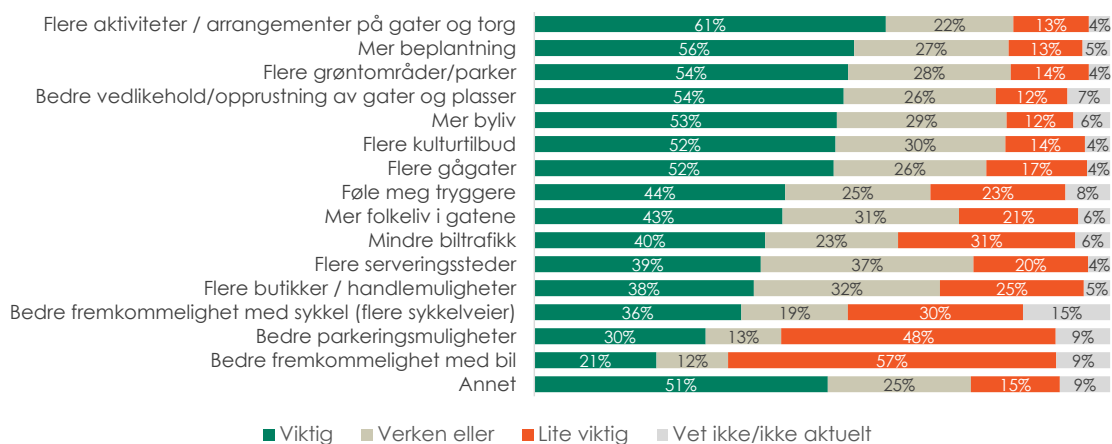
? Hvordan kommer du deg vanligvis til Oslo sentrum?



? Bør det være flere eller færre grøntområder i Oslo sentrum? Vi tenker her på planter, trær, gress, vann o.l.



? Hvor viktig er følgende forhold for at du skal bruke Oslo sentrum, evt. bruke sentrum mer enn i dag?



ØNSKET BYLIV

I dette kapitlet beskrives ambisjonene for handlingsprogrammet. Målene for bylivsfaktorene løfter frem de dimensjonene ved bylivet som skal ivaretas og utvikles.

I tråd med Byrådserklæring 2015-2019 skal Oslo bli Europas miljøhovedstad og gå foran som et godt eksempel for andre storbyer. Dette krever en opptrapping av ambisjonene for klimapolitikken. Handlingsprogram for økt byliv skal bidra til å skape en grønnere by med plass og tilbud til alle. Bylivet skal være levende, luften renere og tilretteleggingen for gående og syklist bedre. Dette innebærer å prioritere byliv, fotgjengere, syklist og kollektivreisende på bekostning av privatbilen, både når det gjelder plass i byen og når nye prosjekter skal finansieres, planlegges og gjennomføres. I praksis handler dette om tre ting: 1) alternativ bruk av parkerings- og kjøreareal, 2) invitere grupper til medskaping og utfoldelse på frigjort areal og 3) samle folk med felles interesser og innsatsvilje for å gi områder i byen nytt og innovativt innhold.

Når antallet privatbiler i Oslo sentrum reduseres, oppstår et mulighetsrom til å skape et mer levende og mangfoldig bysentrum. Handlingsprogrammet er et verktøy for å utnytte dette mulighetsrommet og skal inspirere og motivere sivilsamfunnet til å ta nytt eierskap til sentrum og hva som skjer der. I dette ligger det en

anerkjennelse av at byliv er gjensidig avhengig av både sivilsamfunnets engasjement og deltakelse, og det offentlige sin innsats og tilrettelegging.

Syv dimensjoner ved bylivet peker seg ut som særlig sentrale å ivareta, jf. bylivsfaktorene:

- Tilrettelegge og ivareta byøkonomi for næringsdrivende ved tiltak som gir økt mulighet for inntjening og til å tilby handel og tjenester
- Fremme en nytenkning om hva mobilitet i Oslo sentrum bør være, ved å styrke tilgjengelighet og bevegelse for myke trafikanter til fots og på sykkel
- Styrke byen som arena for kultur ved at kulturaktører får økt mulighet til å utøve aktiviteter og tilby publikumsopplevelser
- Ivareta folk som byens mest grunnleggende komponent, gjennom tiltak for ikke-kommersielle opplevelser
- Kvaliteter ved byens arkitektur og kulturminner skal løftes fram som førende elementer for bylivet
- Tilrettelegge for innovasjon i innhold, aktivitet og økte samarbeidsmuligheter
- Øke naturkvaliteter

I det videre er det definert mål for hver av bylivsfaktorene som sammen skal bidra til ønsket byliv.

MÅL



Byøkonomi

Skape unike og inspirerende handels- og kulturopplevelser ved å:

- Tilrettelegge for større mangfold i handels- og kulturopplevelser
- Skape flere og bedre samarbeidsmodeller mellom ulike bylivsaktører (offentlige og private)

Bidrar til byliv i form av handel som arenaer for møter, utveksling og samspill mellom kulturaktiviteter, og variasjon av tilbudet i sentrum



Kultur

Utvikle flere kulturelle arrangementer i ulike nivåer ved å:

- Utvikle et mangfold av og geografisk spredning i bylivstilbudet, fra morgen til kveld - hele året
- Ta i bruk et større antall byrom til utendørs arrangementer
- Bruke midlertidige aktiviteter for å aktivisere områder under utvikling

Bidrar til byliv i form av økt tilstedeværelse av mennesker og bruk av sentrums byrom, og danner målpunkter i seg selv (permanente, midlertidige).



Mobilitet

Sikre gode forbindelser mellom byrom og bylivstilbud som er godt tilrettelagt for myke trafikanter ved å:

- Tilrettelegge bedre oppholdssteder ved kollektivknutepunkt- og holdeplasser
- Bryte ned barrieren biltrafikk representerer for fotgjengere og syklister
- Omforme arealer for bil til arealer for folk
- Styrke forbindelser til byområdene rundt sentrumssonen og mellom byrommene

Bidrar til byliv i form av bedre flyt og økt mobilitet, noe som gjør en større del av sentrum tilgjengelig for flere over et videre tidsrom.



Folk

Skape større mangfold og kvalitet i type oppholdssteder ved å:

- Tilrettelegge for flere gratis sitteplasser
- Tilrettelegge for flere lavterskel tilbud, fysiske aktiviteter og urban rekreasjon
- Utvikle et hierarki av møteplasser (alle, mange, noen, alene)
- Fremme en større diversitet i type oppholdssteder, med vekt på tilrettelegging for barn, unge og eldre
- Fremme trygge, offentlige rom med høy herlighetsverdi

Bidrar til byliv i form av at sentrum også fungerer som nabolag, med beboere og brukere som inntar et eierskap til omgivelsene. dette øker bruk, omsorg og trivsel.



Arkitektur

Tilrettelegge for flere bygninger med publikumsrettet virksomhet i første etasje, og bedre interaksjon mellom bygg og omkringliggende byrom ved å:

- Utvikle og bygge opp under kvaliteter som allerede finnes, inkludert å ivareta og forsterke kulturminner
- Øke samspill og sammenheng ute-inne og mellom byrommet og bybrukeren

Bidrar til byliv i form av vakre omgivelser som er tilgjengelige for alle og en nedtoning av skillet mellom "inneliv" og "uteliv". En mer inkluderende by åpner byrommene for økt bruk gjennom større deler av året.



Innovasjon

Øke graden av medvirkning og samarbeidsprosesser i utvikling av byrom ved å:

- Øke bruken av utprøving/testbeds/ midlertidige aktiviteter
- Øke graden av opplevd eierskap og ansvar for bymiljøet hos nærings- og kulturliv og det sivile samfunn

Bidrar til byliv i form av eierskap og mulighet til å påvirke sine omgivelser, i tillegg til å utnytte potensialet i merverdien og forståelsen som ligger i at byen er i stadig endring

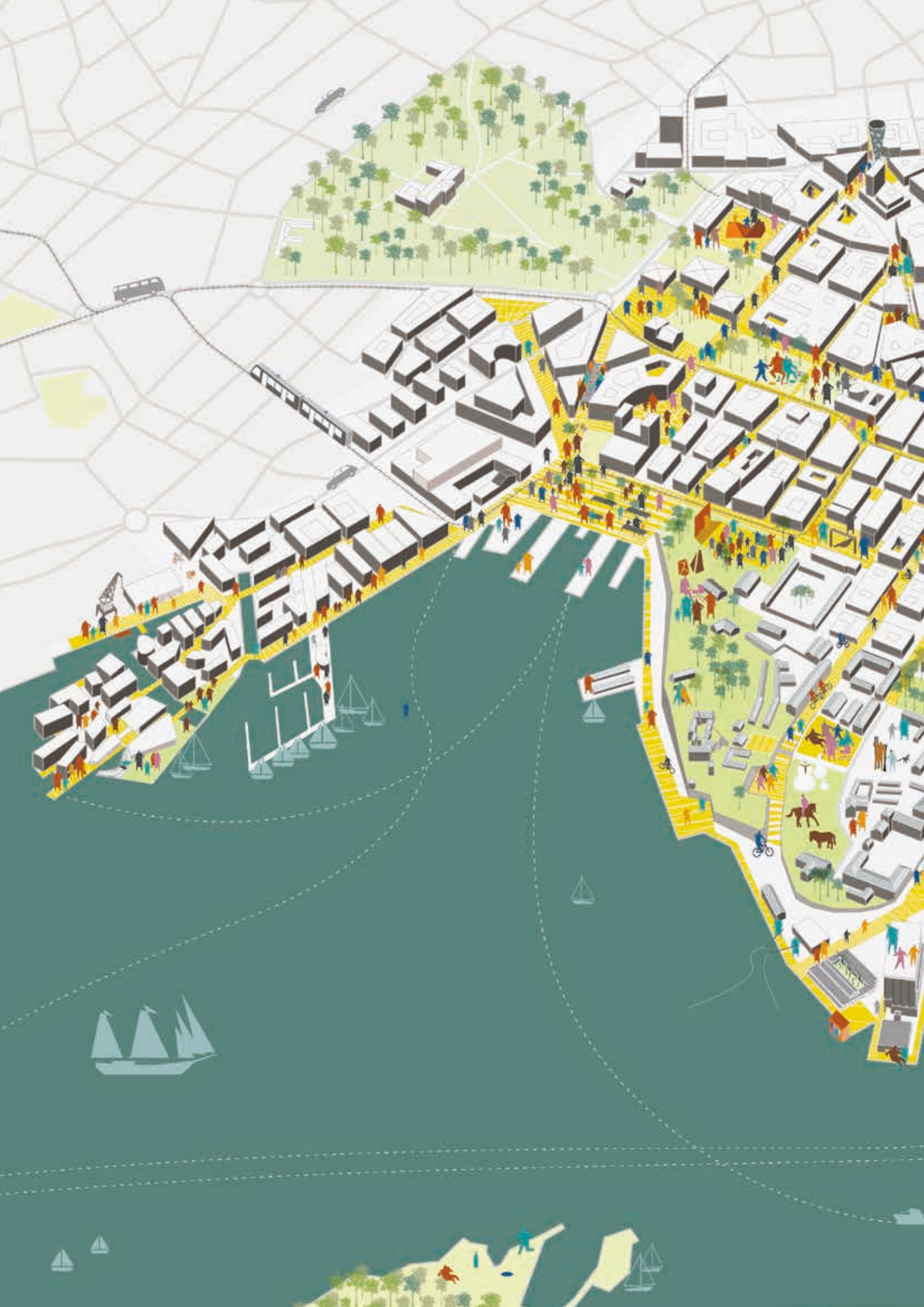


Natur

Integrere bynatur i byens rom og gater ved å:

- Gjennomføre tiltak for et bedre lokalklima
- Flere grønne byrom, spesielt i sentrum sør og øst
- Aktivere flere byrom ved fjorden
- Invitere til økt vinterbruk ved hjelp av klimabeskyttelse i byrom

Bidrar til byliv i form av rekreative tilbud i sentrum. Sentrum skal ikke konkurrere med øvrige bydeler eller marka, men komplettere og tilby blågrønne omgivelser som innbyr til bruk og opphold gjennom hele året, med et godt lokalklima. Gir sterkere opplevelse av sesongene.





OVERORDNEDE STRATEGIER OG TILTAK

Hovedfunnene i analysen av delområdene leder fram til fire overordnede strategier, tre romlige og én organisatorisk. De generelle tiltakene skal gjennomføres i hele sentrum. Disse er samlet under seks overskrifter: gatesnitt og mobilitet, barn og eldre, arkitektur og estetikk, vann og vegetasjon, lys og kunst og infrastruktur.

OVERORDNEDE STRATEGIER

Romlige strategier

De tre romlige strategiene fremhever både det som allerede fungerer og har fokus på steder hvor forbedringspotensialet er størst. Strategiene skal fremme et helhetlig, multifunksjonelt og mangfoldig byliv; mangfold i bruk, mangfold i brukere og mangfold i opplevelser. Følgende tre overordnede, romlige strategier anbefales for å fremme økt byliv i det bilfrie Oslo sentrum:

- Tilrettelegge for et nettverk av byliv
- Øke samspill og synergieffekter mellom målpunkter i sentrum
- Framheve skjulte byromskvaliteter

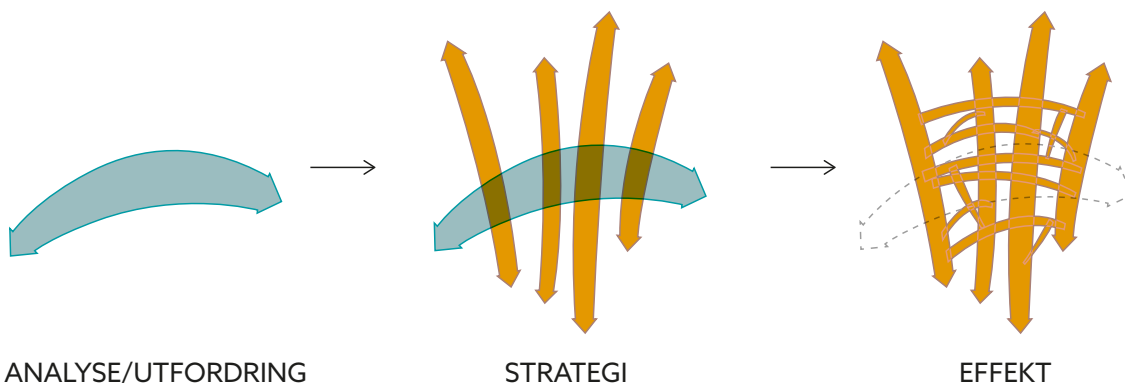
Organisatorisk strategi

Gjennomføring av tiltak innenfor de romlige strategiene og graden av måloppnåelse for disse, avhenger av organisatoriske forhold. Bylivssatsingen må følges opp med dedikerte funksjoner og riktig organisering. Følgende strategi anbefales som del av Oslo kommunes bylivsarbeid for å fremme økt byliv i det bilfrie sentrum:

- Organisere og etablere rutiner og funksjoner for bedre bylivskoordinering, mellom kommunens etater, samt enkel saksbehandling og tilrettelegging for kommersielle og frivillige aktiviteter

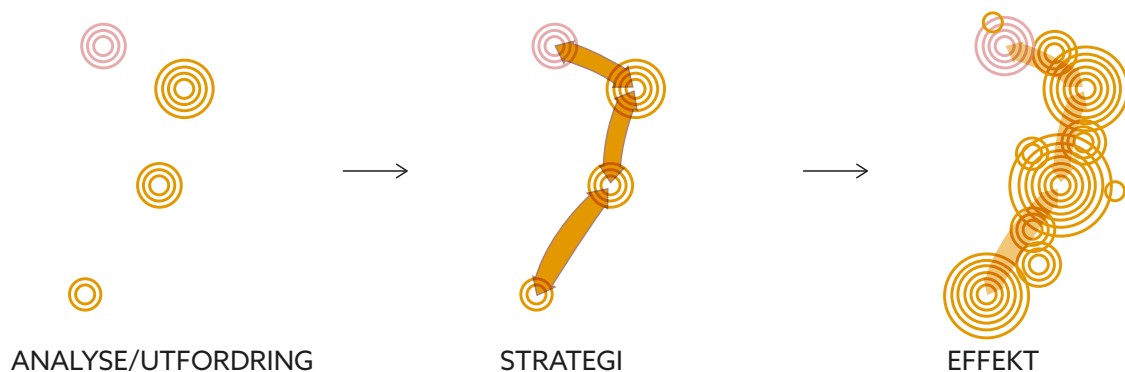
Det er behov for god koordinering i gjennomføringen av bylivstiltakene. Dette behovet har framkommet i dialog med næringslivet, kulturaktørene og investorene i bylivet. God koordinering handler om å knytte kommunens ulike etater og deres ressurser bedre sammen, slik at prosesser blir mer tilgjengelige, tydelige og ikke minst effektive. Av hensyn til tydelighet og tilgjengelighet bør det vurderes om koordineringen kan utvikles operativt i i alt fra en digital plattform til et fysisk møtepunkt (av typen Bylab, som eksempelvis i Fredrikstad og Moss). Et slikt grensesnitt bør ha som målgruppe både publikum og interessenter – det vil si, fylle viktige funksjoner som både informasjonsportal og som møtepunkt. Informasjonsfunksjonen vil tillate byens befolkning innsikt i planene for sentrumsutviklingen, mens møtepunktfunksjonen kan koble aktører sammen (offentlige og private) om praktiske tiltak som fremmer bylivet i sentrum.

Fremme et nettverk av byliv



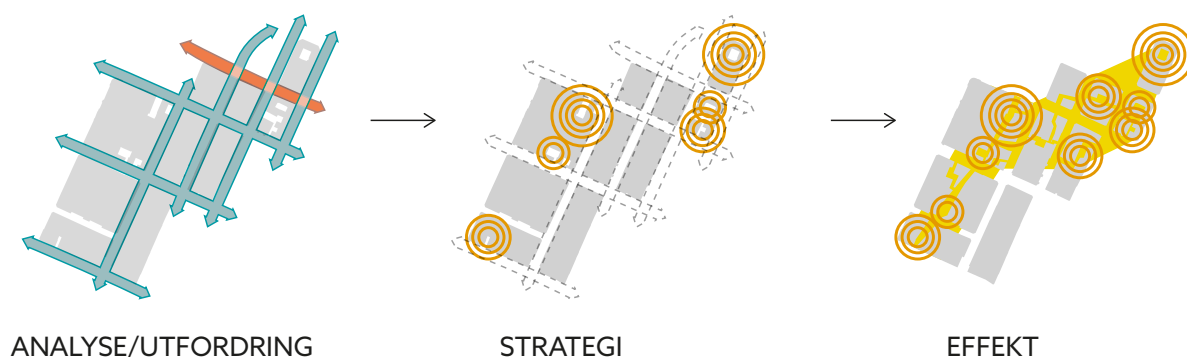
- Bylivet i Oslo sentrum har et lineært preg langs østvestforbindelser. Innføre flere og kompletterende forbindelser i nordsørretning på tvers av østvestforbindelsene for å etablere et nettverk med bedret sammenheng.
 - Binde boligområdene i nord sammen med Havnepromenaden og Fjordbyen sammen med boligområdene i nord.
 - Vektlegge tematiske hovedårer fra nord til sør gjennom sentrum vil også bidra til at østvestforbindelsene fungerer bedre sammen:
1. Byaksen. (St.Olavs plass–Tullinløkka–Universitetsplassen–Rådhuset–Nasjonalmuseet.) Her ligger flere av byens viktigste institusjoner tilknyttet kunnskapsmiljøene og politikken. Aksen representerer en inngangsport fra byen i nordvest med Høyskolen og Bislett.
 2. Statsaksen. (Hammersborg-Egertorget/Stortinget/Wessels plass-Christiania Torv-Festningen.) Langs Akersryggen går en historisk akse med statlige maktinstitusjoner. Aksen representerer også en forbindelse til sentrum for boligområdene i nord og på St.Hanshaugen.
 3. Torgaksen. (Torggata-Youngstorget-Stortorget-Bankplassen-Festningsplassen-Havnepromenaden.) Kirkegaten og Kongens gate med gårdsrommene mellom utgjør denne aksens søndre del. Et avgjørende suksesskriterium for denne aksen er at den ender i et målpunkt på Vippetangen.
 4. Fjordaksen (Grønland–Akerselva–Operaen–Sjøbadet.) Aksen består av flere strekninger og innebærer en styrket kobling mellom Grønland og Bjørvika langs Akerselva og over jernbanesporene ut til Sørenga med sjøbadet.

Øke samspill og synergieffekter mellom målpunkt



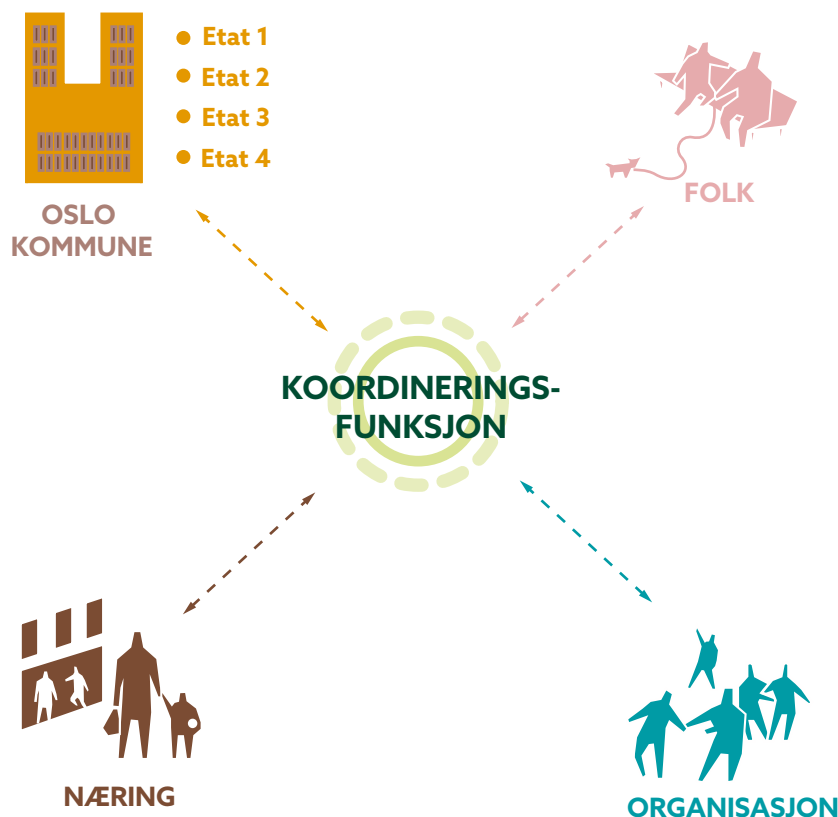
- Koble målpunkter sammen ved å styrke forbindelsene mellom dem og framheve særegne byromskvaliteter. Ved å etablere bedre fotgjengerforbindelser mellom målpunktene oppnås synergier utover målpunktens egenverdi. En bedre kobling mellom byens målpunkter skaper bevegelse som kan gi ytterligere byliv. Fokus på mellomrommet handler om mer enn bare mobilitet. Mellomrommene er også kvaliteter (eller potensielle sådanne) i seg selv, de er en del av en rute som tar folk hit eller dit og bidrar til de opplevelsene folk har når de kommer fram.
- Utvikle målpunktene som tematiske klynger. Målpunkter, enten de er plasser eller parker, av kommersiell eller rekreativ art, har alltid en identitet. Identiteter kan grupperes sammen, fordi de handler om det samme eller fordi de kompletterer hverandre. Ulike målpunkt kan kombineres i "klynger". Dette innebærer ikke å flytte dem nærmere sammen, men om å bruke mellomrommene, som nevnt ovenfor, strategisk for å gi en sammenheng.
- Kulturminner kan i seg selv forsterkes med attraksjonskraften som ligger i arkitekturen, eller benyttes som et potensial som forsterkes med andre grep (som belysning, beplantning etc.)
- Bylivsaktivitet i sentrumssonen kan starte eller slutte i byområdene rundt, slik at målpunkter i disse og langs strøkgatene må sees i sammenheng med sentrumssonen.

Framheve skjulte byromskvaliteter



- Øke bylivet ved å framheve tverrforbindelser – innenfor kvartal, i bakgårder og i avstengte områder. Bylivet skal kunne oppstå i hele sentrum, og det skal tilrettelegges for etablering av lavterskeltilbud i byens små og private rom; kvartalenes innsider og forbindelsene mellom disse.
- Utvikle tiltak som bidrar til en større bruk av sentrum året rundt. Det er behov for flere vinteraktiviteter ute, men samtidig også sesongfleksible tiltak.
- Tilrettelegge for og stimulere bruken av testbeds og midlertidige aktiviteter
- Etablere halvklimateiske haller/lokaler for fysiske, uorganiserte rekreative tilbud som øker vinterbruken og som samtidig tar i bruk delvis skjulte arealer.
- Utvikle insentiv for å åpne fasader på gateplan for å skape bedre samspill mellom bebyggelse og bygulv.

Bylivskoordinerering



- Det er behov for å etablere en effektiv koordineringsfunksjon, hvor hensynet til kommunens bylivsstrategier, -tiltak og linjeansvar er ivarettatt. I Oslo kommune er ansvaret for å tilrettelegge for bylivsaktiviteter delt mellom flere etater og bydeler, og saksbehandlingsrutinene er tilpasset formålet med aktivitetene det tilrettelegges for. Dette kan gjøre det utfordrende for kommunen å koordinere kommunens innsats for økt byliv, og for eksterne aktører å planlegge aktiviteter. Oslo kommune bør utrede måter å informere, samordne og koordinere saksbehandlingsrutiner og instruksjoner på tvers av sektorene, for å sikre dedikert kommunal innsats for økt byliv. Medarbeidere som jobber med tilrettelegging av bylivsaktiviteter fra de ulike sektorene bør få en proaktiv rolle som "veiviser" i ulike tilretteleggingsprosesser.
- Bylivskoordineringen skal bistå private aktører, koordinere innsatsen mellom aktører og kommunen, sikre tverretattlig samarbeid og effektivitet samt legge til rette for at det kan oppstå synergier mellom ulike initiativ.
- Uavhengig av hvordan koordineringsfunksjonen løses, er det nødvendig at den inneholder en samlet oversikt, og et helhetlig og tverrsektorielt fokus, slik at beslutningsveier kortes ned og gjennomføringen økes.
- Det kan også vurderes om koordineringsfunksjonen bør inkludere å jobbe aktivt med å etterspørre etablering av lokalt næringssamarbeid, strøkssamarbeid, for samlet profilering av aktiviteter i et område eller strøk. Et slikt næringssamarbeid må bygge på frivillig samarbeid mellom aktørene. Modellen for "Business Improvement District (BID)" kan gi nyttige innspill til etablering av lokalt næringssamarbeid, men kan ikke etableres i Norge med dagens lovverk.

GENERELLE TILTAK

De generelle tiltakene omfatter tiltak som skal gjennomføres uavhengig av delområder og på tvers av disse. De er allmenne og avgjørende tiltak for å stimulere til økt byliv. For alle tiltak er det viktig å vurdere innovasjonspotensialet og om utprøving i form av midlertidige kan være en del av gjennomføringen av tiltaket. De generelle tiltakene er ikke stedsspesifikke, men skal være faste tema ved transformasjon og utvikling av alle by- og gaterom i Oslo sentrum.

De generelle tiltakene omfatter seks tematiske kategorier:

- Gatesnitt og mobilitet
- Tilrettelegging for barn og eldre
- Arkitektur og estetikk
- Vann og vegetasjon
- Lys og kunst
- Infrastruktur

Gatesnitt og mobilitet

De fleste gatene innenfor sentrum er i dag dimensjonert for bilbasert transport og parkering. Ved å utvide gågatenettet og sambruksarealer, og anlegge bredere fortau i flere gater, vil framkommeligheten og opplevelsen for gående bli mer attraktiv. Dette kan kombineres med aktiviteter i tilstøtende bygningers førsteetasjer.

Generelle tiltak for gatesnitt og mobilitet

- Utvikle prinsipper for nytt gatesnitt hvor arealer for opphold og aktivitet og myke trafikanter gis prioritet. Utformingen av det konkrete snittet vil avhenge av gatens funksjon og det bør innledningsvis utformes overordnede helhetlige prinsipper for gaters tverrsnitt avhengig av dens funksjonelle kategori. Eksempelvis "kollektivgata" – hovedgater for trikk og/eller buss men i kombinasjon med myke trafikanter, "gågata" – prioriterte fotgjengergater og "sambruksgata" – gater med flerbruksprinsipper for prosjektering og ombygging av gata.
- Transformere gatene i samsvar med disse prinsippene.
- Utvikle prinsipper for miljøvennlig varetransport i sentrum, herunder tilgjengelighetsanalyser og utvikling av omlastingssentraler.
- Synliggjøre snarveier og passasjer gjennom sentrum. En av handlingsprogrammets

målsetninger er å tilrettelegge sentrum for myke trafikanter for å gjøre byen mer effektiv å bevege seg gjennom til fots ved å bygge ned barrierer, men også for å løfte fram de kvalitetene ved byen som er relativt ukjente for mange.

- Utarbeide en framtidssisjon for Ring 1 med fokus på å opprettholde ringveien som en viktig kommunikasjonsakse, men også som et avgjørende koblingspunkt til byen bak. Dette tilsier fokus på krysningspunkter mellom sentrum og byen utenfor, utvikling av portaler og prioritering av strøkgater som krysser Ring 1.
- Utbedre holdeplasser for økt tilgjengelighet og utvikling av holdeplassene som oppholdssoner og møteplasser.
- Utrede muligheten for en fjordbåtforbindelse som benytter fjorden som transport- og opplevelsareal.

Tilrettelegging for barn og eldre

Barn og eldre er brukergrupper som behøver særskilt tilrettelegging i byens offentlige rom. Det bør derfor øremerkes større arealer av god kvalitet (eksempelvis gode solforhold) som passer deres behov. For eldre kan det handle om tilgjengelige steder opparbeidet med gode sittemuligheter og muligheter for fysisk og mental utfoldelse (f. eks. boccia, sjakk m.m.). For barn kan det handle om trygg lek og høylytt aktivitet. Gruppene kan også, med fordel, sees i sammenheng, da de gjerne setter pris på å være på samme sted.

Generelle tiltak for barn og eldre:

- Etablere flere lekeplasser og aktivitetsområder
- Etablere flere klimabeskyttede møteplasser
- Sørge for program som stimulerer både kropp og intellekt
- Etablere områder som ivaretar både barn og eldre samtidig

Arkitektur og estetikk

Arkitektonisk kvalitet øker bruks- og opplevelsverdien i byens rom og gater. Estetisk plan skal som hovedregel legges til grunn. Anlegg bør utformes slik at de kan brukes til flere typer byromsaktiviteter og i ulike sesonger.

Generelle tiltak for arkitektur og estetikk

- Forsterke eksisterende arkitektoniske kvaliteter, og aktivt bruke kulturminner i bybildet

- Sørge for helhetlig og tydelig visuell estetikk i program
- Videreutvikle Estetisk plan med tanke på utforming av bymøbler og bygulv

Vann og vegetasjon

Et blågrønt sentrum øker områdets kvalitet og attraktivitet, i tillegg til å være et viktig element for luft- og miljøkvalitet. I dette ligger et behov for et helhetlig grep om utviklingen av det grønne sentrum for å øke opplevelsesverdien og få kunnskap om det blågrønne.

Generelle tiltak vann og vegetasjon

- Utvikle en helhetlig beplantningsplan for Oslo sentrum.
- For hvert enkelttiltak innenfor sentrum skal overvannshåndtering behandles som et eget tema basert på Oslo kommunes prinsipper for overvannshåndtering og kommuneplanen. Dette vil bidra til å gi gatene et grønnere preg.
- Gjennomføre pilotprosjekt for åpen overvannshåndtering med regnbed eller andre fordrøyningsløsninger i gater og byrom.
- Vurdere muligheten for en fysisk og/eller pedagogisk kobling til Havnepromenaden for hvert enkelt tiltak.

Lys og kunst

Å bevege seg gjennom byen skal være en innholdsrik og behagelig opplevelse. Dette handler om trygghet, estetikk, lesbarhet og attraktivitet, hvor belysning og kunst er viktige elementer for å oppnå dette.

Generelle tiltak lys og kunst

- For hvert enkelttiltak innenfor sentrum skal belysning behandles som et eget tema og det skal tas utgangspunkt i Oslo kommunes gjeldende belysningsplan for sentrum
- Supplere allmennbelysningen i utvalgte områder for tryggere byrom
- Skape mulighetsrom for kunstprosjekt av temporær og permanent karakter i uterom
- Utnytte byggegjerder som visningsflate for kunst

Infrastruktur

Byliv kan ikke skapes ved én enkel beslutning. Derimot vil det kunne tilrettelegges for at et økt byliv kan vokse fram. Det er viktig å legge til rette for at nødvendige funksjoner som bidrar til økt aktivitet og muliggjør flere opplevelser. Kommunen kan tilby lån av eller rimelig leie av arealer for ikke-kommersielle aktiviteter.

Generelle tiltak infrastruktur

- Etablere fast infrastruktur for arrangementer og midlertidige aktiviteter. Dette innebærer å få tilkoblingspunkt for strøm VVS etc. på strategiske steder.
- Utplassering av drikkevannsfonter
- For hvert enkelttiltak utplasseres flere gratis sitteplasser.
- For hvert enkelttiltak bør det utredes behov og mulighet for innplassering av offentlige toaletter
- Supplere med flere søppelkasser og resirkuleringsstasjoner ved behov



- 1 Lys, kunst vann og vegetasjon i samspill, her fra Akerselva Miljøpark, ÅF Lighting. Foto: Tomasz Majewski.
- 2 Barn i lek rundt sitteboksen i Ski sentrum, Eriksen Skajaa arkitekter. Foto: Arne B. Langleite.
- 3 Vinterlek i parken. Foto: Lala Tøyen.
- 4 Midlertidige installasjoner, Sergels torg, Stockholm. Foto: Lala Tøyen.
- 5 Nærhet til vannet. Foto: Kenneth Dahlgren
- 6 Steder for ungdom i byen. Foto: Kenneth Dahlgren
- 7 Spontankonsert i et byrom i Barcelona. Foto: Kenneth Dahlgren.
- 8 En ny mobilitet – miljøvennlig varetransport i bysentra, her fra Malmö. Foto: Lala Tøyen.
- 9 Samspill mellom bakgårdsaktivitet og gateliv. Foto: Kenneth Dahlgren







ANALYSE, STRATEGI OG TILTAK I DELOMRÅDER

Innenfor rammene av de overordnede strategiene for økt byliv i Oslo sentrum er det utarbeidet delstrategier for 13 delområder som går mer i detalj. For hver strategi er det også utformet ett eller flere tiltak. For hvert tiltak er det foreslått indikatorer og aktører.

Inndelingen er hensiktsmessig for å operasjonalisere Bylivsundersøkelsen og for å konkretisere strategier og tiltak. En slik finmasket inndeling gir videre mulighet til å tilpasse strategiene og tiltakene til de ulike delområdene. Delområdene er som følger (se kart neste side):

- 1 Aker Brygge/Tjuvholmen
- 2 Vika
- 3 Rådhuskvartalet
- 4 Spikersuppa/Nationaltheatret
- 5 Høyskolen/Tullinløkka
- 6 Hammersborg
- 7 Youngstorget/Storgata
- 8 Kvadraturen
- 9 Festningen
- 10 Vippetangen
- 11 Grønland/Vaterland
- 12 Oslo S
- 13 Bjørvika/Bispevika/Sørenga

Det vil være strategier og tiltak som er overordnet og går på tvers av delområdene. Disse finnes i kapittel 5 "Overordnede strategier og grunnleggende tiltak". I det påfølgende er hvert delområde analysert for å identifisere aktuelle

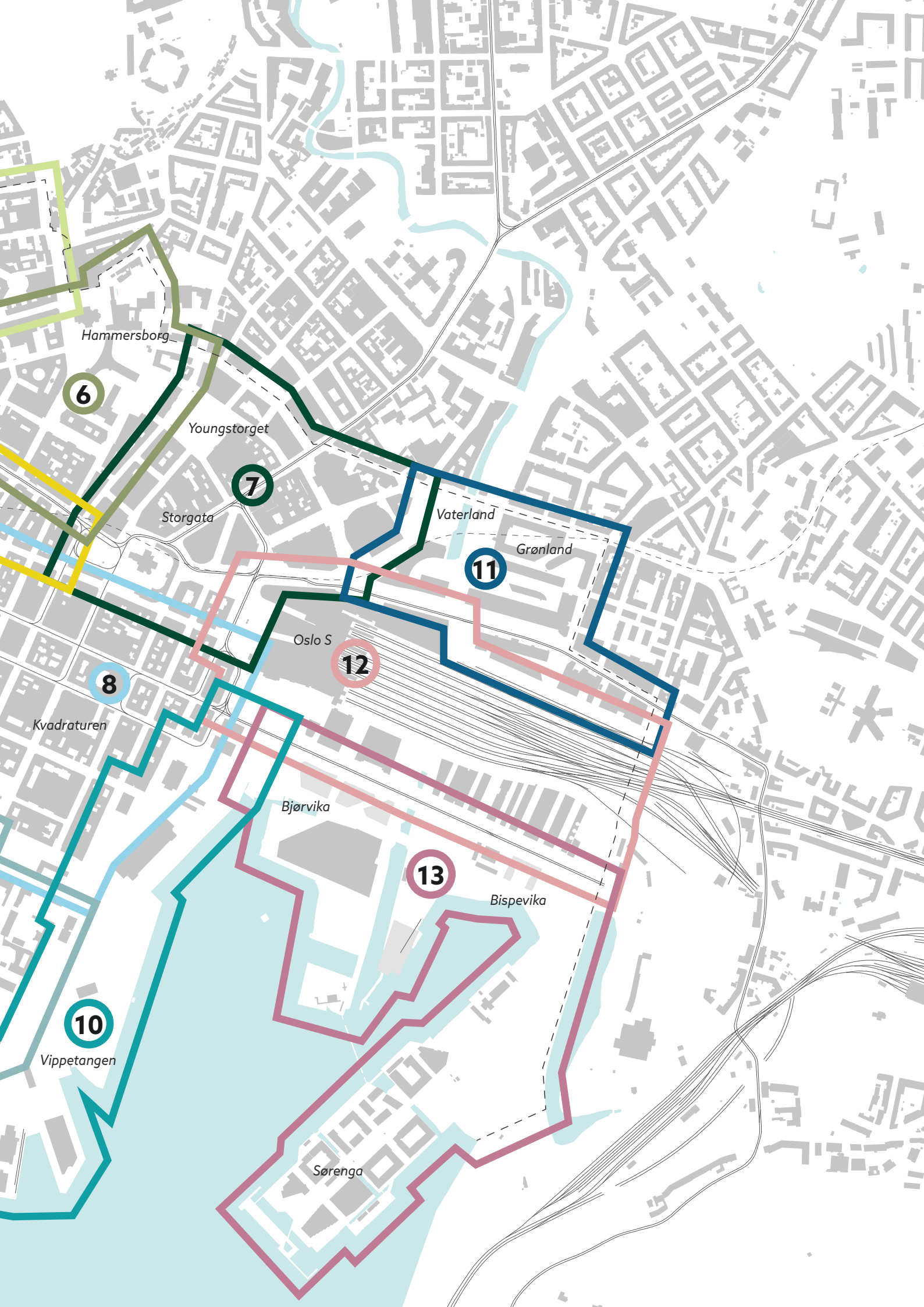
styrker, svakheter og potensiale. Analysen tar utgangspunkt i funnene fra Bylivsundersøkelsen (2013) og kompletterer disse gjennom bruk av de syv bylivsfaktorene. Ut fra dette er det utarbeidet strategier. På de følgende sidene brukes disse symbolene for å angi hvilke bylivsfaktorer som ivaretas i strategiene (se kapittel 2 for utdypende forklaring):



Hver strategi har ett eller flere tiltak knyttet til seg. Disse er presentert i en tabell der tiltakene er sortert per strategi. For hvert tiltak er det angitt indikatorer, både kvalitative og kvantitative, som signaliserer hvordan effekten av tiltaket med hensyn til byliv kan måles ved evaluering og oppfølging av tiltaket. Videre er det angitt hvilke aktører som vil kunne være ansvarlige for det enkelte tiltak og aktuelle samarbeidspartnere som det er viktig å involvere i prosessen. Tidsperspektiv for tiltakene er foreslått og inndelt i kort sikt (2017-2019), mellomlang sikt (2019-2022) og lang sikt (2022-2027).



DELOMRÅDER OSLO SENTRUM, Handlingprogram for økt byliv



Hammersborg

6

Youngstorget

7

Storgata

Vaterland

Grønland

11

Oslo S

12

Kvadraturen

8

Bjørvika

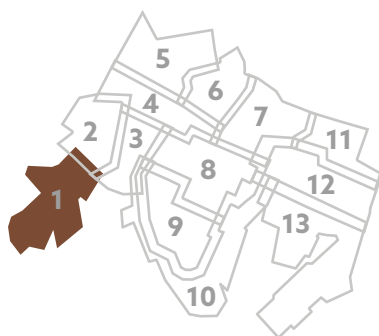
Bispevika

13

Vippetangen

10

Sørenga



DELOMRÅDE 1

AKER BRYGGE/TJUVHOLMEN

Strategisk retning: Maritim historie, kunst og tilgjengelige bryggekanter

Aker mekaniske verksted fra 1841 var det første industriområdet langs fjorden som på 1980-tallet ble omformet med ny nærings-, handels og boligutvikling. I dag er Aker brygge og Tjuvholmen et av de mest dynamiske områdene i byen med høy aktivitet og et bredt folkeliv.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Byromskvaliteten beskrives som svært god på sjøsiden av Aker brygge og det livligste stedet i Oslo på sommeren. Her er det et aktivt kafé- og restaurantliv. Om sommeren foregår en fjerdedel av bylivet på utendørs kafeer og restauranter, og disse utgjør et vesentlig bidrag til å holde bylivet aktivt og levende. Det er mange sitteplasser av både kommersiell og ikke-kommersiell karakter i området. Fasadekvaliteten er god mot fjorden, men mer introvert i de bakenforliggende områdene. Aker brygge er noe monofunksjonelt. Etter at Bylivsundersøkelsen ble gjennomført, er Aker brygge oppgradert (åpnet i 2015). Tjuvholmen var utenfor studieområdet i Bylivsundersøkelsen.

Bylivsfaktorene

Byøkonomi, kultur og innovasjon

Aker Brygge og Tjuvholmen er et viktig område for næringsvirksomhet, med et variert og eksklusivt preg. Det er god integrasjon mellom kontorfunksjoner, handel og servering og i tillegg er Astrup Fearnley-museet en viktig kulturell publikumsmagnet. Flere gallerier ligger også i området. Både Aker Brygge og Tjuvholmen har et sterkt driftskonsept i privat regi som gir aktiv styring av byrommenes og førsteetasjenes bruk og funksjonalitet.

Mobilitet og folk

Det oppholder og beveger seg flest folk langs Havnepromenaden. På Tjuvholmen er det vanskeligere å bevege seg langs den vestre kaikanten og ved kanalen. Aker brygge og Tjuvholmen utgjør det største bilfrie området i Oslo sentrum per i dag. Mange turister besøker området.



- 1 Vannrommet mellom Tjuvholmen og Filipstad er en stor kvalitet og kan med fordel utnyttes bedre i byrommene
- 2 Kunst, her sett fra Tjuvholmen over til Filipstad, er en integrert del av byrommene i delområdet
- 3 Stranda på Tjuvholmen er et av få steder hvor folk kan komme i direkte kontakt med sjøen

Arkitektur og natur

Bygningsmassen består av transformerte industribygg blandet med moderne arkitektur av høy kvalitet. Kunst er aktivt brukt som elementer i det offentlige rom. Bebyggelsen er også preget av god drift og godt vedlikehold. Byens møte med fjorden gir særlig store visuelle kvaliteter. Sjøbadet og bystranda på Tjuvholmen er svært populære for folk i alle aldre på sommerstid.

ANALYSE

Havnepromenaden, den sørøstvendte siden, er et av områdene i Oslo sentrum med mest byliv vår, sommer og høst. Fotgjengere følger bryggekanalen med Tjuvholmen som et målpunkt; Astrup Fearnley, bystranda og sjøbadet. Områdene mot Filipstad og rundt båthavnen har et stort potensiale i å knytte byrom og sjøen tettere sammen. Mot nordøst er det en viktig kobling med det kommende Nasjonalmuseet. Munkedamsveien (Ring 1) er en markant barriere i området, både som en trafikkåre og som et skille mellom to terrengnivåer. Innsiden av området ved Bryggetorget er et velfungerende byrom, men med et potensiale for økt og variert bruk.

Styrker

- Det er et levende byliv langs Havnepromenaden fra Rådhusplassen til Tjuvholmen
- Området har en tydelig identitet og er en turist- og rekreasjonsmagnet
- Nærheten til sjøen med båtliv, bading og det åpne landskapet som gir utsikt og forståelse av landskapsrommet og fjorden er gode kvaliteter ved området

Svakheter

- Til tross for områdets multifunksjonalitet framstår det som relativt monokulturelt
- Byrommene er noe ensidige og preget av harde flater og er like i utforming og program
- Tjuvholmens kaikant oppleves som mer privatisert, spesielt mot nordvest

Potensial

- Videreutvikle området slik at det oppstår synergier mellom kontorarbeidsplasser, servering og handel
- Tydeliggjøre historiske anlegg i området
- Ivareta og utvikle kvaliteter som er knyttet til fjorden som båtliv, bading og natur. Møtet



ANALYSEKART - AKER BRYGGE/TJUVHOLMEN

- ➡ Bil- og kollektivdominerte gater
- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ⋯ Underbrukte/fraværende forbindelser
- ☀ Målpunkt
- Byrom med høy aktivitet

- ▨ Byområde med potensial
- ⚡ Mental barriere
- Kollektivstoppested
- Fremtidige bygg
- Fergetrafikk

mellom vann og land kan utforskes mer i byrommene

- Styrke bylivet i de indre gatene og inkludere Bryggetorget og busstorget, og trekke folk fra Havnepromenaden og videre til Skillebekk og etterhvert Filipstad, og også mot det nye Nasjonalmuseet.

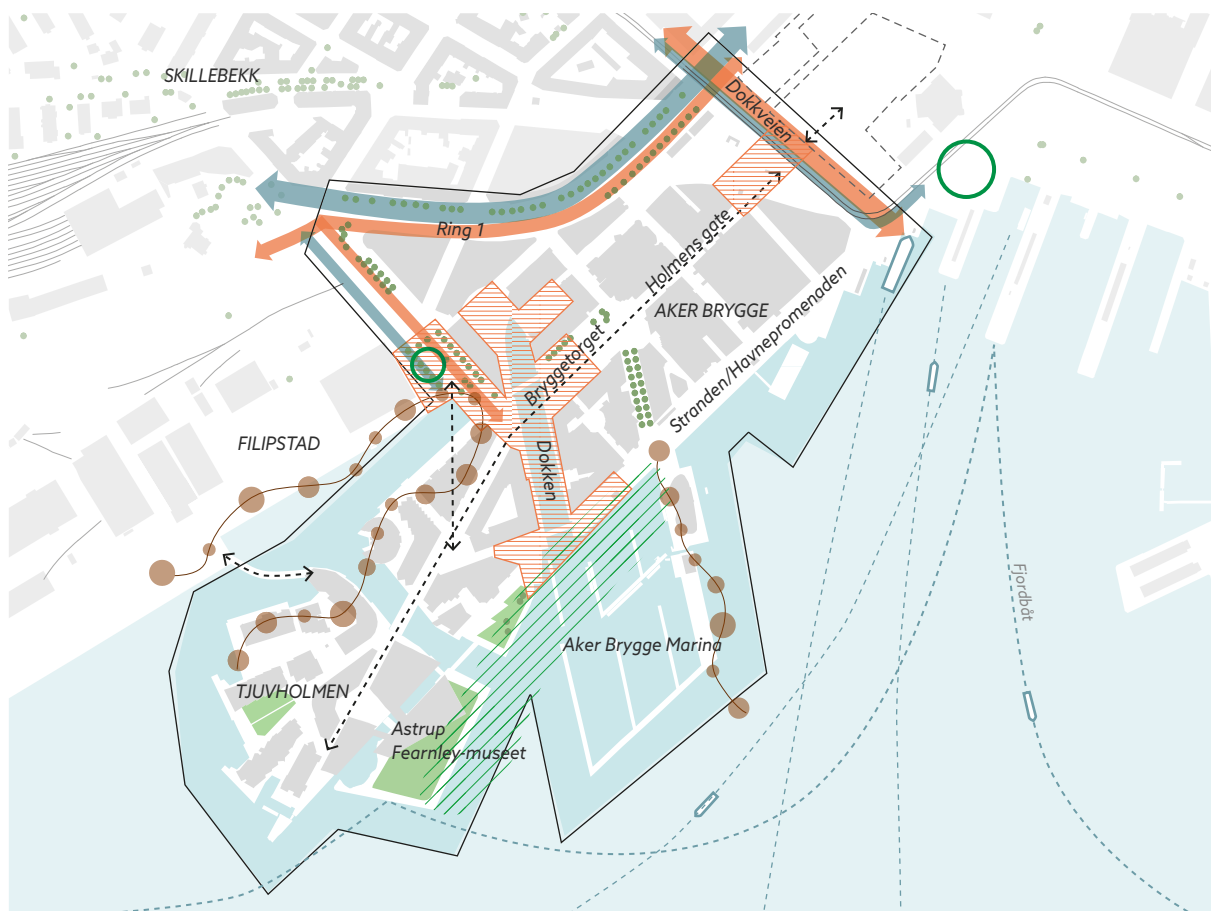
ANBEFALTE STRATEGIER

Selv om bylivet i området er rikt, er det potensiale for å utvikle det ytterligere gjennom fokus på aktivitet gjennom hele året, en aktiv og tilgjengelig sjøfront og ved å skape økt byliv også utenom sommersesongen.

1.1 Styrke forholdet mellom arkitektur og vannrommet

Løfte fram den historiske koblingen mellom bygninger og fjorden ved dokken. Videreføre historien om den aktive sjøfronten på nye måter; fra industri til kultur og lek gjennom attraksjoner og opplevelser som får flere grupper ned til og ut i/på vannet. Særlig fokus bør rettes mot overgangssonen vann/land hvor det blågrønne og vegetasjon bør kobles til det grå og styrke koblingen mellom natur og kultur.





STRATEGIKART - AKER BRYGGE/TJUVHOLMEN

-  Bil- og kollektivdominerte gater
-  Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
-  Prioriterte forbindelser
-  Sekvens med bylivstilbud
-  Prioriterte byrom
-  Kollektivstoppested
-  Planlagte bygg
-  Sone for biologisk mangfold
-  Fergetrafikk

1.2 Tilgjengeliggjøre større deler av kaikanten og bryggene for alle

Kaikanten/Havnepromenaden på Tjuvholmen mot Filipstad bør tilrettelegges bedre for passasje. Spesielt er dette viktig med tanke på universell utforming.



1.3 Utvikle et mer sammensatt byliv med en større bredde i kulturelle aktiviteter

Innføre flere gratis sitteplasser og sosiale møteplasser, gjerne i kombinasjon med kunst og ikke-kommersiell og temporær aktivisering av byrom. Bruke midlertidige tiltak for å introdusere nye kulturelle uttrykk og invitere nye publikumsgrupper, spesielt på Tjuvholmen.



1.4 Tilrettelegge for helårsbruk

Supplere sommersesongen med et tydelig program for byliv også i vintermånedene gjennom å fokusere på områdets klimaskjermende soner og overgangen inne/ute.



1.5 Styrke byromssekvensen

Bryggetorget-Havnepromenaden

Styrke byromssekvensen nord-sør mellom Filipstad/Skillebekk-Bryggetorget-Dokken og Havnepromenaden ved å legge til rette for flere byrom med gode oppholdskvaliteter og en prioritering av fotgjengere.





STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeids-partnere (S), tidsrom (T)</i>
1.1 Styrke forholdet mellom arkitektur og vannrommet	1.1.1 Utplassere flytebrygger langs Filipstadkaia, med ulike programmer og funksjoner slik som bading, gjestebrygge etc.	Tilrettelegge for byliv og aktivisere et område under utvikling. Koordineres mot planer for Havnepromenaden.	Kn: antall brygger og antall brukere, samt type og antall aktiviteter Kl: opplevd kvalitet (menings-/ holdningsmåling inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Drift Aker brygge/ Tjuvholmen S: PBE, BYM T: 2019-22 
	1.1.2 Tilrettelegge for sole-, gjestebrygger og servering, en plass å sole seg m.m., på flytebryggene i Filipstadbukta	Videreutvikling av kortsiktig tiltak 1.1.1. Koordineres mot planer for Havnepromenaden.	Kn: antall besøkende, ev. økning i omsetning blant serveringsstedene, antall brygger Kl: opplevd kvalitet (brakerundersøkelse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Drift Aker brygge/ Tjuvholmen S: PBE, BYM T: 2022-27 
1.2 Tilgjengeliggjøre større deler av kaikanten og bryggene for alle	1.2.1 Etablere grønne byrom i ulik størrelse (dvs. med ulik funksjon, innhold og program) i overgangen mellom sjø og land	Utvikle nye typer byrom, som muliggjør at folk kan komme ned til sjøen, som tilgjengeliggjør vannkanten for flere grupper, og samtidig etablere biotoper for økt biologisk mangfold. Koordineres mot planer for Havnepromenaden.	Kn: antall besøkende, type bruk, antall arter Kl: opplevd attraktivitet (trivsels- og holdningsmåling inkl. fokus på forbedringsområder) T: Tiltaket bør kunne realiseres innen 6 år	A: Drift Aker brygge/ Tjuvholmen, S: PBE, Miljøpiratene T: 2022-27 
1.3 Utvikle et mer sammensatt byliv med en større bredde i kulturelle aktiviteter	1.3.1 Utvide og forbedre lekeplassen på Stranden/ langs Havnepromenaden, for å sikre bedre destinasjons- og oppholdsmuligheter for barnefamilier	Lage en stedsspesifikk møteplass for barn, basert på områdets identitet slik som kunst og sjø, maritim historie)	Kn: antall besøkende og type bruk, bruk gjennom året (sesongvariasjoner) Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og holdningsmåling inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Driftsenheten Aker brygge/ Tjuvholmen S: Astrup Fearnley-museet, BYM, PBE, Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden T: 2019-22 
1.4 Tilrettelegge for helårsbruk	1.4.1 Etablere en helårsaktivitet ytterst i småbåthavna på Aker brygge. Eksempelvis galleri, tehus, badstue, mini-Oslofjordakvarium	Koble byliv til fjorden, legge til rette for helårsbruk, tilgjengeliggjøre bryggene og møtet med fjorden (se også strategi 1.1, 1.3). Koordineres mot planer for Havnepromenaden.	Kn: antall besøkere Kl: opplevd funksjonsverdi av brukere (menings-/ holdningsmåling), og opplevd kvalitet av besøkende (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Drift Aker brygge/ Tjuvholmen S: PBE, BYM, OH, Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden, kulturinstitusjoner T: 2019-22 
1.5 Styrke byromssekvensen Bryggetorget- Havnepromenaden	1.5.1 Etablere passasjen Dokken-Bryggetorget som strekning for ulike arrangementer, slik som marked, produktlanseringer, utstillinger etc.	Bruke midlertidige aktiviteter for å få et større mangfold i kulturuttrykk og opplevelser (se også strategi 1.3, 1.5)	Kn: antall og typer arrangementer, samt besøkende Kl: Opplevd generell/ spesifikk attraktivitet (trivselsmåling) og interesse (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Drift Aker brygge/ Tjuvholmen S: KUL, BYM T: 2017-19 
	1.5.2 Oppruste byrommet i møtet Holmens gate/ Dokkveien, for å styrke bakrommet som plass og bevegelsesakse	Tilby en annen forbindelse mellom Havnepromenaden og det nye Nasjonalmuseet	Kn: antall fotgjengere, antall utsalgssteder Kl: opplevd attraktivitet (trivsels- og holdningsmåling inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Drift Aker brygge/ BYM S: PBE, SB T: 2019-22 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byformylsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturretaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 2

VIKA

Strategisk retning: Kulturtorg, grønne diagonaler og ungdomstilbud

Vika gjennomgikk på 1900-tallet store forandringer. Arbeiderstrøk og småskalabebyggelse ble erstattet med ny utvikling og området ble en motor i sentrum vest med offentlige institusjoner, kultur- og forretningsbygg. Vika representerer i dag et eksklusivt og lite brukt område som framstår noe løsrevet fra bystrukturen rundt.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Vika er i liten grad behandlet i

Bylivsundersøkelsen til tross for at det er innenfor avgrensningen til studieområdet. Områdets sørøstlige deler ligger innenfor den aktive bylivssonen. Bruken av førsteetasjene er god ut mot Ruseløkkveien og i Dronning Mauds gate, ellers er mange fasader lukkede, som f.eks på det nedre nivået langs Munkedamsveien.

Det er trangt på fortauet i ventesonene

ved bussholdeplassene i Munkedamsveien.

Tellingene av fotgjengere i Ruseløkkveien og i Munkedamsveien viser at det er få fotgjengere her.

Bylivsfaktorene

Byøkonomi, kultur

Vika framstår som et kontorområde med mange store næringsaktører tilstede. Området har også handels- og serveringssteder, hovedsakelig konsentrert langs Ruseløkkveien og Olav Vs gate. Victoria kino, Nobels Fredssenter og Konserthuset er viktige kulturinstitusjoner i området. Byggeplassen til det nye Nasjonalmuseet (ferdigstilles 2020) preger for tiden områdets karakter og byliv.

Mobilitet, folk

Området er et kollektivknutepunkt med togstasjon, t-banestasjon, trikk og buss i nord, og fiordbåter/ferger i sør. Det er mye biltrafikk i Munkedamsveien (Ring 1) som går gjennom området og som er en viktig kollektivtrasé. Inn- og utkjøringen til Operatunnelen utgjør også en vesentlig barriere. Fotgjengertilgjengeligheten er dårlig mellom Vika og Rådhuset, blant annet på grunn av dette. Ruseløkkveien er bygget om siden Bylivsundersøkelsen ble gjennomført, og den er nå bilfri fra Haakon VIIIs gate til Dronning Mauds gate.



- 1 Kø til øybåtene en varm sommerdag i 2016, i bakgrunnen Nobels fredssenter og Vikas storskala kontorbygg
- 2 Plassen foran kino og konserthus, Johan Svendsens plass, har stort potensial for opphold og å være en utendørs lobby for de to kulturinstitusjonene
- 3 Ruseløkkveien/Victoria terrasse er nylig bygget om til et bilfritt byrom

Folk

Området er stedvis mørkt grunnet høy bebyggelse og betydelige nivåforskjeller. Belysning og arealer er i stor grad dimensjonert for biltrafikk. Opprustningen av Ruseløkkveien har gitt området et sårt tiltrengt byrom for folk. Plassen foran Nobels fredssenter er en viktig arena for temporære byromsaktiviteter, som utstillinger, servering fra matvogn og omreisende underholdere.

Arkitektur, natur

Vika er preget av store bygg og kvartaler med høy tomteutnyttelse, flere steder har bygningene rundt ti etasjer. Området har mange harde flater og lite innslag av grønt, med unntak av en del gatetrær som for eksempel i Haakon VIIIs gate, Olav Vs gate og randsonen av Slottsparken.

ANALYSE

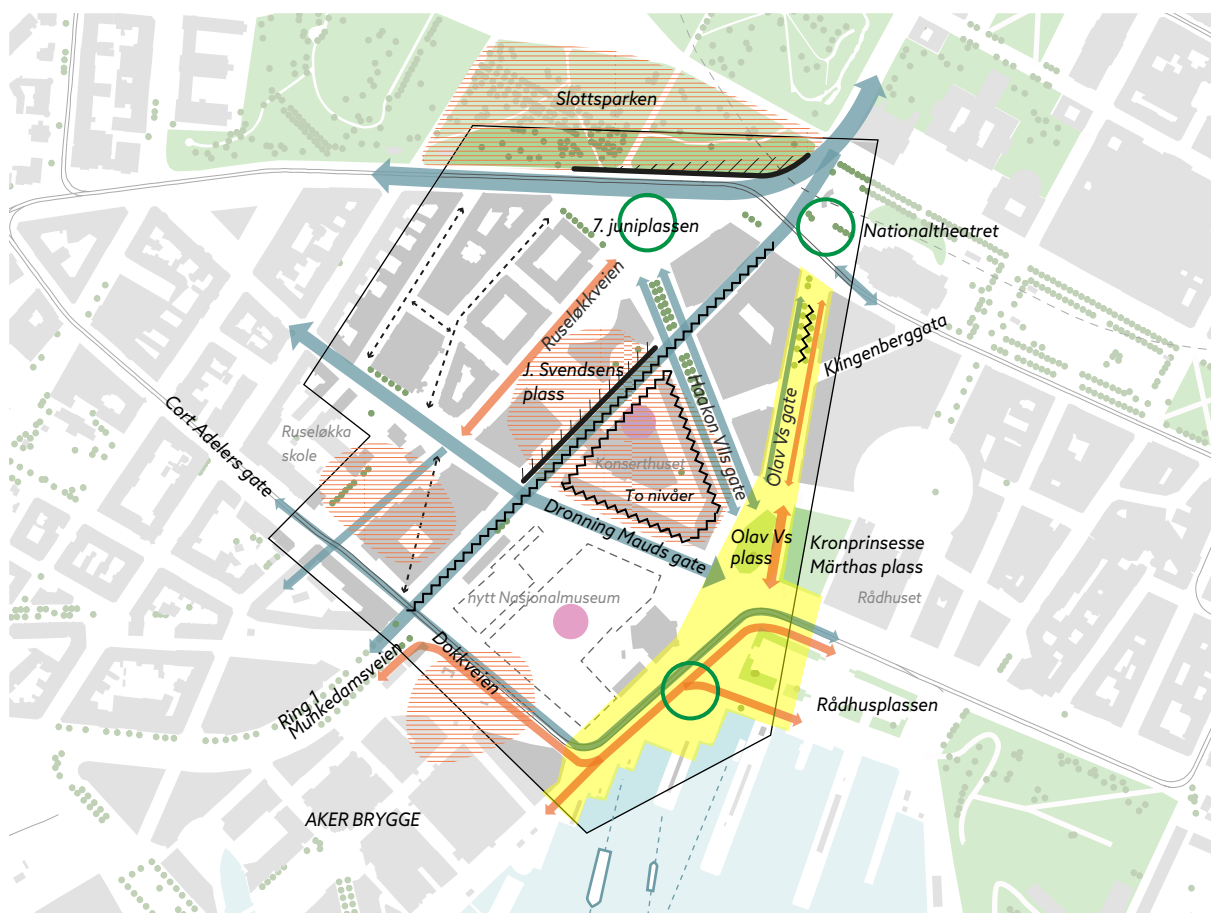
Området er preget av flere tungt trafikkerte bilgater og få arealer tilrettelagt for opphold og bevegelse for myke trafikanter, med unntak av byrommet foran Vikaterrassen og Johan Svendsens plass. Nivåforskjellen i området, sammen med gatestrukturen, skaper mentale og fysiske barrierer. Slottsparken i nord og fjorden med festningen i bakgrunnen i sør er to viktige landskapselementer som ikke er godt forbundet eller utnyttet til sitt fulle potensial. Området er i dag preget av store forandringer og i endring på grunn av byggeaktiviteten for nytt Nasjonalmuseum på Vestbanetomten.

Styrker

- Vika har visuell nærhet til fjorden og Havnepromenaden
- Området har etablerte kulturinstitusjoner, som vil bli ytterligere styrket av nytt Nasjonalmuseum på Vestbanen i framtiden
- Mange beveger seg til fots og på sykkel gjennom området daglig

Svakheter

- Koblinger for gående og syklende fra byen bak og ned til vannkanten er svake/oppstykkede
- Flere av byrommene er lite tilrettelagt for opphold
- Aktiviteten på gateplan varierer sterkt innad i delområdet og områdets økonomiske styrke påvirker i begrenset grad bylivet



ANALYSEKART - VIKA

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- - - - Underbrukte/fraværende forbindelser
- Byrom med høy aktivitet
- Byområde med potensial

- ~ Mental barriere
- / / / Fysisk barriere
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Fremtidige bygg

Potensial

- Fire gater er viktige for å koble boligområdene bak og resten av byen med fjorden: Dokkveien, Dronning Mauds gate, Haakon VIIIs gate og Olav Vs gate
- Slottsparkens grønne kvaliteter og fjordens blå kvaliteter kan integreres bedre i området
- Pågående prosjekter rundt Ruseløkka skole kan benyttes til å styrke byrommet med trygge uteaktiviteter for barn

ANBEFALTE STRATEGIER

De viktigste strategiene for utvikling av byliv i dette delområdet er knyttet til å styrke området med byromsaktiviteter og framheve forbindelser og å redusere utfordringene og barrierer som ligger i områdets nivåforskjeller.

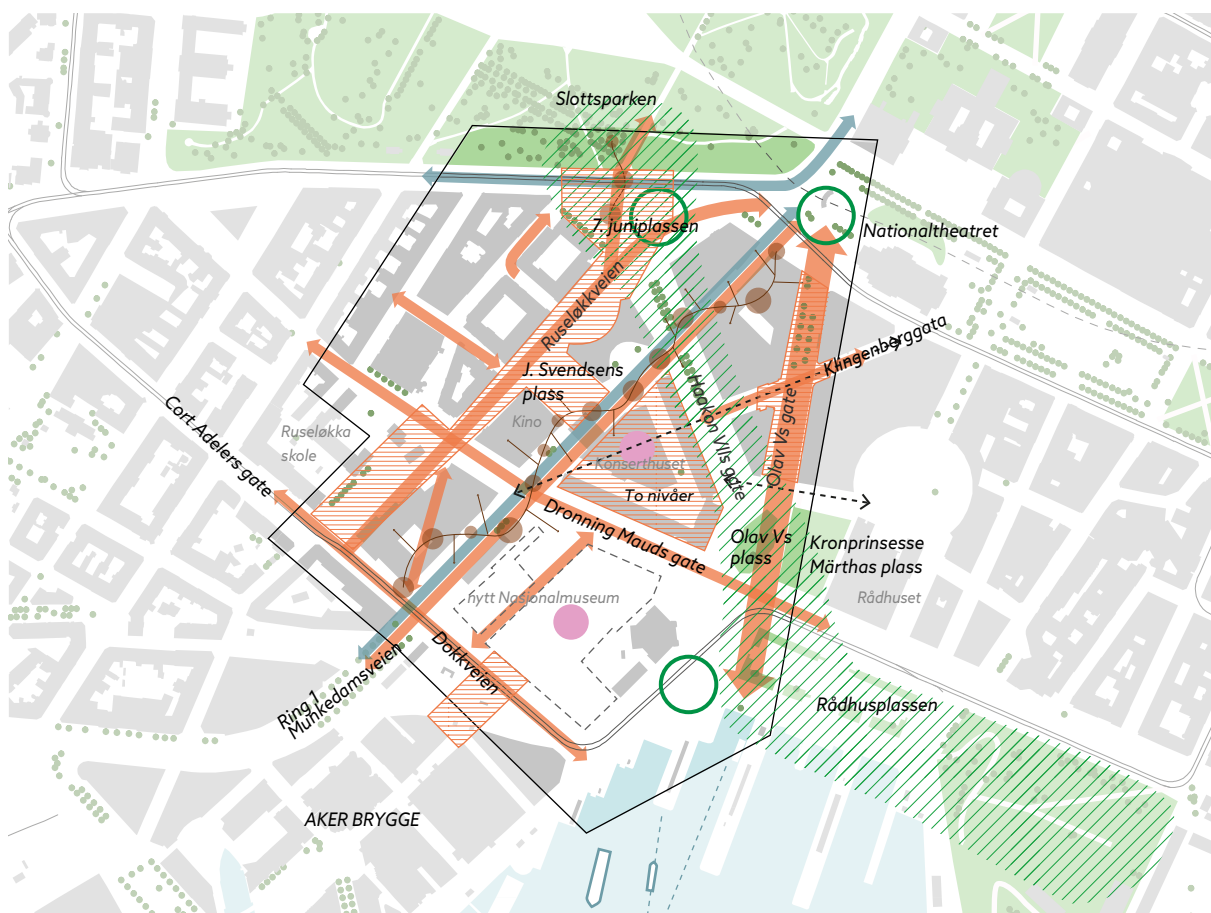
2.1 Reprogrammere fra bil- til fotgjengerområder

Dette er særlig viktig for tverrforbindelsene som krysser Ring 1 og i forlengelsen av Ruseløkkveien som gir forbedret kobling til Aker Brygge. Tilrettelegge for byrom og bevegelse på tvers av Ring 1 og bruke terrengforskjellene som en kvalitet som gir varierte romdannelser i en sekvens. Både midlertidige (testbeds) og permanente tiltak bør benyttes.



2.2 Etablere blågrønn kobling Slottsparken-fjorden

Blågrønne koblinger i form av byromssekvenser tilrettelagt for myke trafikanter, både for gjennomfart og for opphold, bør opprettes. Et



STRATEGIKART - VIKKA

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud
- Prioriterte byrom

- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Fremtidige bygg
- Grønn forbindelse

eksempel på en slik byromssekvens er Slottsparken-7. juni plassen-Haakon VIIIs gate-Olav Vs plass-Kronprinsesse Märthas plass-Rådhusplassen.



2.3 Styrke Johan Svendsens plass som kulturtorg

Gi Johan Svendsens plass mellom Viktoria kino og Konserthuset en tydeligere identitet som kulturell møtearena med gratis sitteplasser som inviterer til opphold både før og etter kulturopplevelser. Plassen bør kobles til et aktivitetsområde under Konserthuset og videre mot Klingenberggata.



2.4 Integrere kunst i byrommene

Kulturtilbudene bør utvikles til å ha en større utadrettet karakter og også gjelde utendørs slik som pop-uputstillingene som er på Rådhusplassen/Olav Vs gate.



2.5 Utvikle Munkedamsveien som en glidelås framfor en barriere

Ring1 bør gjennom området fungere som en bygate med brede fortau og gode, fotgjengerprioriterte forbindelser på tvers, og med aktive førsteetasjer langs gateløpet.





STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSRUM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
2.1 Reprogrammere fra bil- til fotgjengerområder	2.1.1 Videreutvikle og oppruste Dokkveien/Cort Adelers gate	Prioritere gående og syklende/kollektiv i en viktig inngangsport til sentrum fra vest	Kn: antall fotgjengere og syklist, frekvensfordelingen mellom mobilitetsgrupper Kl: opplevd kvalitet (trivsel- og holdningsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: næringsdrivende og grunneiere T: 2019-22 0 5 10
	2.1.2 Etablere markeds plass og aktivitets- plass for barn og unge under Konserthuset	Erstatte parkeringsplass med et klimaskjermet uterom og utsalgsareal. Om markedet og tilbudet til barn og unge skal være del av det samme, baseres på flerbruk (til ulike tider) eller være atskilt som komplementært forsterkende program, må utredes videre	Kn: antall arrangement og selgere, antall besøkende og type brukere. Økonomisk kartlegging/ omsetningsanalyse Kl: opplevd kvalitet (brukerundersøkelser) (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Offentlig-privat S: Storebrand, Filharmonien, OK T: 2022-27 0 5 10

2.2 Etablere blågrønn kobling Slottsparken-fjorden	2.2.1 Videreutvikle Haakon VII's gate som en grønn bygate. Bygge ned gaten som en barriere i området, og skape bedre framkommelighet for fotgjengere på tvers av gata	Sikre økte kvaliteter for myke trafikanter, og bruke gaten som et forsterket koblingspunkt mellom byen og vannkanten	Kn: antall brukere, type brukere og bruk, andel grønne flater/vegetasjon Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SVRØ S: BYM, Slottsgartneren T: 2019-22 
	2.2.2 Etablere en styrket grønnstruktur, som forsterker utsikten snarere enn å stenge for den, fra Slottsparken via Haakon VII's gate til grøntområdet på festningen. Beplantning av grønnstrukturen baseres på kartlegging av arter i Festnings- og Slottsparken	Forsterke opplevd sammenheng og helhet mellom byen og vannkanten, og sikre økte kvaliteter for myke trafikanter	Kn: Kvantifisering av grøntstruktur, antall fotgjengere og syklist. Andelen grønne flater og vegetasjon Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Slottsgartneren T: 2022-27 
2.3 Styrke Johan Svendsens plass som kulturtorg i sammenheng med hele gågaten Ruseløkkveien - f.eks. som en markedsgate for bøker, design, retromøbler, knyttet til House of Oslo	2.3.1 Oppgradere/ fornye Johan Svendsens plass som en forlengelse av foajéfunksjonene i omkringliggende kulturbygg, med blant annet attraktive steder å sitte og bedre vertikal adkomst	Styrke plassen som en møteplass og oppholdssted generelt, før og etter kino/ konsert, gjerne med fokus på barn og unge	Kn: Antall sitteplasser, antall brukere, type brukere og bruk, antall arrangementer Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Kulturinstitusjoner, næringsliv S: Storebrand, Filharmonien, BYM T: 2017-19 
2.4 Integrere kunst i byrommene	2.4.1 Utarbeide en plan for gjennomføring av pop-up-utstillinger og arrangement mm. i forbindelse med skiftende utstillinger på Nasjonalmuseet	Utvikle byrommene som visningssteder for kunst, nå flere målgrupper	Kn: Antall arrangement/ utstillinger, antall besøkende Kl: opplevd kvalitet inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Nasjonalmuseet S: KUL, BYM T: 2019-22 
2.5 Utvikle Munkedamsveien som en glidelås framfor en barriere	2.5.1 Oppruste Munkedamsveien for å utvikle ring 1 på denne strekningen som en bygate med vekt på fotgjengere og kollektivtrafikk	Bedre mobilitet og trivsel for gående, syklende og kollektivreisende, flere trær (se også strategi 2.1)	Kn: antall fotgjengere og syklist, ev. økning i omsetting for næringsdrivende Kl: opplevd kvalitet (brukerundersøkelser hos både bilister, myke trafikanter og næringsliv/ gårdeiere inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SVRØ S: BYM, PBE T: 2022-27 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 3

RÅDHUSKVARTALET

Strategisk retning: Fellesskap, fest og demokrati

Da biltrafikken forsvant fra Rådhusplassen på midten av 1990-tallet, fikk Rådhuset og byens befolkning tilbake en etterlenget forplass mot fjorden. Plassen er i dag et samlende og fleksibelt byrom som åpner for et mangfold av arrangementer og aktiviteter – fra musikk til idrett, fra flerkultur til matkultur, fra fest til politikk.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Området ligger i den aktive bylivssonen. Rådhusplassen har mange og varierte arrangementer og er vurdert som et byrom av høy kvalitet, men med noe begrenset trygghet. Fridtjof Nansens plass er trafikkert (biler, turistbusser) og det er få sittemuligheter og muligheter for lek og fysisk aktivitet. Bylivsundersøkelsens fotgjengertellinger viser at Olav Vs gate er en av de gatene med størst fotgjengerstrømmer i sentrum, sommer som vinter. Roald Amundsens gate er beskrevet som en svak forbindelse.

Bylivsfaktorene

Kultur, arkitektur

Fridtjof Nansens plass er en meningsbærende sirkelformet forplass for Rådhuset, omkranset av høye bygg med en enhetlig og gjennomført arkitektur og materialbruk. Plassen er romlig avgrenset i sin karakter, i motsetning til den sørvendte Rådhusplassen som ligger henvendt mot fjordlandskapet. Sentralt på plassen ligger et fonteneanlegg med skulpturer og steder for opphold. Rådhusplassen har årlig et stort antall kulturelle arrangementer, og fungerer som samlingsplass for byens brukere.

Byøkonomi

Rådhusplassen og arealene i sør kjennetegnes av en økonomi knyttet til arrangement og virksomhet knyttet til aktiviteter på sjøen. Arealene i nord preges i større grad av handelsvirksomheten som knytter seg til Karl Johans gate. I sommerhalvåret er området i stor grad preget av turisme. Rosenkrantz gate og Tordenskioldsgate har et aktivt og tildels urolig natteliv, som gjør at mange opplever området som noe utrygt. Klingenberggata og Olav Vs gate er et viktig område for kultur, kino og uteliv.



- 1 Forbindelsen mellom Kronprinsesse Märthas plass og fjorden er en stor kvalitet. Bussene går midlertidig over Rådhusplassen
- 2 Fridtjof Nansens plass er Rådhusets forplass, denne har stort forbedringspotensial
- 3 Kronprinsesse Märthas plass, rett vest for Rådhuset, er et intimt, solfylt og lunt byrom

Mobilitet

Området er viktig for gjennomfart hele året. Strekningen St. Olavs plass til Rådhusplassen er i dag viktig for fotgjengere. Den er også foreslått som en av byrutene for sykkel, men Stortingsgata utgjør en barriere. De østre kvartalene rundt Rosenkrantz gate og Tordenskioldsgate har betydelig mindre fotgjengergjennomstrømning. Rådhusplassen er et viktig område for offentlig transport med trikk og båter - og nå også med en midlertidig bussrute over plassen (foreløpig fram til 2018). Dette gjør plassen som en barriere for fotgjengere og syklist.

Folk, natur

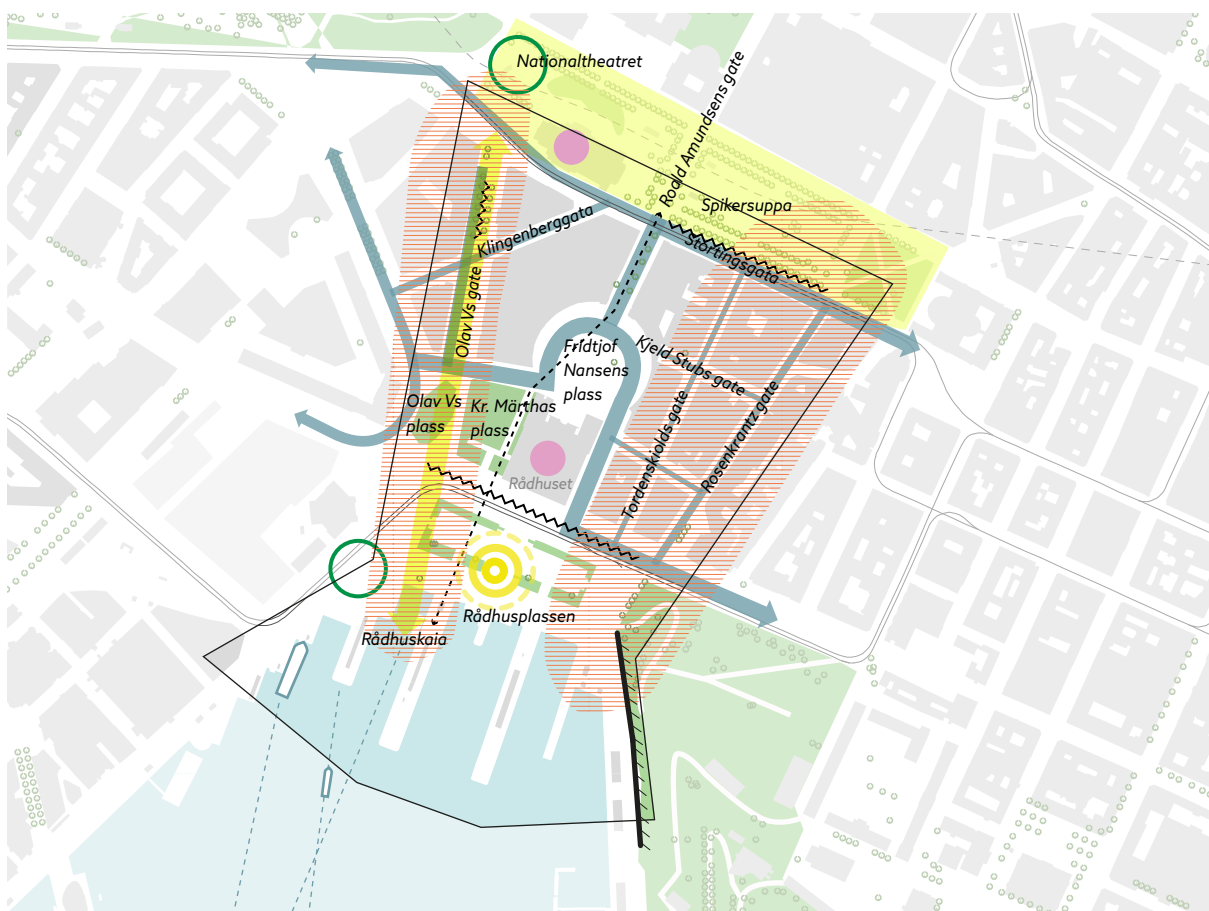
Rådhusplassen er samlende som et sted for alle. Det er representativt for området at det brukes av et stort antall mennesker, et stort mangfold av grupper og at det har en stor variasjon i arrangementer. Rådhusplassen og -trappa er mye brukt til skating. Dette gir et bilde på mangfoldet og gir ungdom synlighet i bybildet. Kontakten med fjorden er en kvalitet i området, men den er lite utnyttet. Det er store, flotte og karakteristiske bytrær på Rådhusplassen og Kronprinsesse Märthas plass og gatetrær langs Olav Vs gate. Stort sett dominerer harde flater byrommene, men Kontraskjæret gir en myk, grønn vegg i byrommet i øst.

ANALYSE

Olav Vs gate er preget av utflytende kjørearealer og gateparkering. Rosenkrantz gate og Tordenskioldsgate er klassiske bilgater med parkering. Disse gatene gir lite plass til opphold og myke trafikanter. Forbindelsen mellom bylivet og byrommene i Spikersuppa via Fridtjof Nansens plass og videre til Rådhusplassen er dårlig for myke trafikanter.

Styrker

- Rådhusplassen har en sentral beliggenhet og en størrelse som gjør den til et av byens viktigste samlingspunkt og arrangementssteder. Dette gir delområdet byliv en unik posisjon.
- Området har sterk identitet og en karakteristisk byplan og arkitektur
- Byrommene er varierte med ulike karakter i både form og funksjon
- Nærheten til Spikersuppa og fjorden gir herlighetsverdier.



ANALYSEKART - RÅDHUSKVARTALET

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Underbrukte/fraværende forbindelser
- Målpunkt
- Byrom med høy aktivitet
- Fysisk barriere

- Byområde med potensial
- Mental barriere
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Fergetrafikk

Svakheter

- Forbindelsen Rådhusplassen-Fridtjof Nansens plass-Spikersuppa er lite brukt
- Mye av gatearealet er monofunksjonelt og avsatt for bilens framkommelighet

Potensial

- Stort potensiale i å utvikle flere oppholds-soner og sitteplasser i tilknytning til eksisterende folkestrømmer
- Området Rosenkrantz gate/Tordenskioldsgate representerer et viktig bindeledd mellom Karl Johans gate og fjorden, men det har uforløst potensial til å bli gode byrom for opphold og grønn mobilitet.
- Egnet område for aktiviteter for barn og unge
- De mange arbeidsplassene utgjør en vesentlig bylivsressurs

ANBEFALTE STRATEGIER

Overordnet for dette delområdet er å styrke byromssekvenser for mange trafikanter og redusere barrierevirkninger i nord/sør-forbindelsene.

3.1 Etablere Olav Vs gate som fotgjenger-prioritert gate mellom Nationalteatret og Rådhuskaia

Tilrettelegge for en sekvens av byrom langs strekket (Nationalteatret-krysset Olav Vs gate/Klingenberggata-Kronprinsesse Märthas plass-Rådhusplassen), som bidrar til større variasjon i form av oppholdssteder, sitteplasser og næringsvirksomhet.





STRATEGIKART - RÅDHUSKVARTALET

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud
- Sone for grønn forbindelse og biologisk mangfold

- Målpunkt
- Prioriterte byrom
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Fergetrafikk

3.2 Styrke den sammenhengende forbindelsen for myke trafikanter mellom St. Olavs plass og Rådhuskaia

Bryte ned barrierene ved Stortingsgata og forbindelsen forbi Rådhuset og ivareta god framkommelighet, særlig for gående. Sykkelfrute bør vurderes i Tordenskioldsgate for å optimalisere Fridtjof Nansens plass som et trygt oppholdsrom for barn.



3.3 Styrke byrommet Fridtjof Nansens plass

Styrke plassen som et målpunkt og oppholdsrom. Byrommets arkitektur bør framheves blant annet ved at relasjonen mellom innendørs aktiviteter i Rådhuset og forplassen styrkes og synliggjøres.



3.4 Prioritere aktivitetsrom for barn og unge

Et aktivitetsområde for barn og unge bør etableres innenfor området (eksempelvis i Olav Vs gate), fortrinnsvis med kobling til eksisterende aktiviteter i Spikersuppa og på Rådhusplassen.



3.5 Tilrettelegge bedre for myke trafikanter og opphold i Rosenkrantz' gate og Tordenskiolds gate

Tydeliggjøre gatenes funksjon og forbindelser mellom byen og fjorden, samtidig med å stimulere til økt byliv ved å øke handel og utvikle attraksjoner. Bredere fortau og prioritering av gående er viktige virkemidler i tillegg til å tilrettelegge for sykkel i Rosenkrantz' gate.



ANBEFALTE TILTAK RÅDHUSKVARTALET



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
3.1 Etablere Olav Vs gate som fotgjengerprioritert gate mellom Nationalteatret og Rådhuskaia	3.1.1 Tilrettelegge Olav Vs gate som midlertidig bylivsgate, med steder for opphold av ulike art og for ulike brukergrupper – f. eks. lunsjbord og lekeområder for barn	Pilotprosjekt for ev. transformasjon til gågate, teste ut før tiltaket ev. gjøres permanent	Kn: antall fotgjengere og syklist, effekt på handel Kl: opplevd kvalitet (brukerundersøkelse med fokus på behov og forbedringsforslag)	A: BYM S: Næringsliv, kulturinstitusjoner, PBE T: 2017-19
	3.1.3 Opparbeide Olav Vs gate som fotgjengerprioritert gate, og bevegelsesakse, og styrke kryssene som byrom for å sikre orienterbarhet og attraktivitet	Forlengelse av tiltak 3.1.1 på kort sikt, tilrettelegge for byliv og fotgjengere i en viktig forbindelse mellom Nationalteatret og Havnepromenaden	Kn: antall besøkende, økonomisk resultat Kl: opplevd kvalitet av besøkende, opplevd gjennomførbarhet blant tilbydere (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv, kulturinstitusjoner T: 2019-22
	3.1.4 Videreutvikle Kronprinsesse Märthas plass (Rådhusgården) som et sted for opphold og formidle historie knyttet til hagekunst og plantetradisjon	Utvikle og bygge opp under kvaliteter som allerede finnes, vise fram historiske plante- og hagekunsttradisjoner, f. eks. i form av skilt eller guiding	Kn: antall brukere og type brukere Kl: opplevd kvalitet (holdningsanalyse, trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: RF S: BYM, UiO Botanisk hage, BYA, Osloguidene T: 2019-22

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturvetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten

3.2 Styrke den sammenhengende forbindelsen for opphold og myke trafikanter mellom St. Olavs plass og Rådhuskaia	3.2.1 Koordinering av arrangementer mellom Rådhusplassen, Fridtjof Nansens plass og Spikersuppa	Bedre og mer variert bruk av ulike byrom til ulike arrangementer (se også strategi 3.3)	Kn: antall fellesarrangementer Kl: opplevd nytteverdi og brukergrensesnitt (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: RF S: Strøksforeningen Studentertilunden, BYM, KUL T: 2017-19 
	3.2.2 Tilrettelegge for bylivsaktiviteter og opphold i Roald Amundsens gate	Transformere parkeringsplasser til områder for uteservering, opphold og rekreative aktiviteter. Koordineres mot planer for sykkel.	Kn: kvantifisering av næringskonsept, antall uteserveringsplasser Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og behovsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv, kulturaktører T: 2017-19 
3.3 Styrke byrommet Fridtjof Nansens plass	3.3.1 Legge tilrette for arrangement og flere offentlige sitteplasser på og ved Fridtjof Nansens plass	Etablere flere «uformelle» steder for opphold (lek, utforske, minske barrieren mot Rådhuset)	Kn: antall fotgjengere/ besøkende, økt omsetning for næringsdrivende Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: RF, KUL, BYA T: 2017-19 
	3.3.2 Oppgradere Fridtjof Nansens plass og legge til rette for servering og opphold (bygulv, belysning, organisering, programmering)	Kvalitetsmessig og estetisk oppgradering av plassen	Kn: antall besøkende, type brukere og bruk, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: BYA, RF, næringsliv T: 2022-27 
3.4 Prioritere aktivitetsrom for barn og unge	3.4.1 Tilrettelegge et byrom for barn og unge	Skape steder der barn og unge kan bedrive fysisk utfoldelse og føle seg hjemme	Kn: Andel arealer tilrettelagt for barn, antall lekeplasser Kl: Barnetråkkregistrering og holdningsanalyse	A: BYM S: Næringsliv, kulturinstitusjoner, DogA T: 2019-22 
3.5 Tilrettelegge bedre for opphold og myke trafikanter i Rosenkrantz gate og Tordenskioldsgate	3.5.1 Utvikle utendørs visningsrom for kunst i vestre del av Kjeld Stubbs gate	Trekke kunsten ut i byrommet, aktivisere byrommet	Kn: antall arrangementer Kl: opplevd nytteverdi og brukergrensesnitt (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: KUL S: Kunstnerforbundet, BYM T: 2017-19 
	3.5.2 Tilrettelegge Tordenskiolds gate for prioritering av fotgjengere	Utvikle tidligere kjøre- og parkeringsarealer til bylivsformål	Kn: antall myke trafikanter Kl: opplevd kvalitet (framkommelighet, trivselsanalyse og behovsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv T: 2017-19 
	3.5.3 Etablere driftsmodell og næringssamarbeid for Tordenskiolds gate og Rosenkrantz gate	Lage felles aktivitetsprosjekt for å gi området en felles identitet	Kn: er samarbeidet etablert? Antall virksomheter og funksjonsmåling Kl: erfaringer med etablering og forslag til forbedringspotensial	A: Næringslivet, lokal velforening T: 2019-22 
	3.5.4 Tilrettelegge Rosenkrantz' gate og Tordenskiolds gate permanent for bylivsaktiviteter og uteservering	Øke attraktiviteten til området, øke tryggheten, bedre framkommelighet for myke trafikanter	Kn: Antall serveringssted, andel areal av bygulvet anvendt til servering Kl: opplevd kvalitet, opplevd gjennomførbarhet blant tilbydere	A: BYM T: 2022-27 
	3.5.5 Tilrettelegge Rosenkrantz' gate mellom Stortingsgata og Rådhusplassen midlertidig for sykkel	Forbedre sykkelinfrastrukturen i sentrum	Kn: antall sykklister Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Gårdeiere, næringsliv T: 2017-19 



DELOMRÅDE 4

SPIKERSUPPA/NATIONALTHEATRET

Strategisk retning: Paradegate, arrangementer og lek hele året

Eidsvolls plass, mellom Stortinget og Nationaltheatret, ble opparbeidet fra et myrområde på midten av 1800-tallet og har siden vært et stort og viktig byrom i Oslo sentrum. Området har et yrende byliv og fungerer som arena for alt fra barnelek til demonstrasjoner. Nationaltheatret stasjon er et viktig knutepunkt og en møteplass, og Karl Johans gate pryder byen som paradegate.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Et kjerneområde i den aktive bylivssonen og Spikersuppa er i følge Bylivsundersøkelsen det byrommet i Oslo med høyest kvalitet med hensyn til både trygghet, komfort og nytelse. Johanne Dybwads plass og Stortings plass er også steder med høy byromskvalitet. Karl Johans gate har aktive fasader også på kveldstid, og gaten har god belysning. Mange fotgjengere beveger seg langs Karl Johans gate i den vestre delen, men ikke like mange som i gågatedelen i øst. Vestre del har store brede fortau med god integrering av kunst og et gjennomført gatebelegg. Det er mange steder for opphold, både i de bilfrie områdene på ovennevnte plasser og på serveringssteder langs Karl Johans gate.

Bylivsfaktorene

Byøkonomi, kultur, arkitektur

Dette området er en generator i byøkonomien og er, sammen med Karl Johans gates østre del, byens viktigste strøk med butikker, restauranter og utesteder. Kjedebutikker dominerer. Flere større, ærverdige institusjoner som Nationaltheatret, Stortinget, Universitetet og Grand Hotel spiller en sentral rolle og underbygger gatens funksjon.

Arkitektur, folk

Forholdet mellom gate, bygninger, bygningers høyde og gatebredde oppleves som balansert og god. Dette skyldes aktivitetsnivået, tett programmering av byrommene langs strekningen, beplantning, og en tydelig overordnet romlig helhet. Fra møtepunktet mellom Roald Amundsens gate og Universitetsgata har man Rådhuset som fondmotiv mot sør, og St. Olavs plass med det gamle Rikshospitalets apotek i nord. Universitetshagen tilbyr tilbaketrukne, grønne byrom som en fin kontrast til folkemylderet på Karl Johans gate. Området har mange flotte bygårder med nasjonal verneverdi og flere anlegg er fredet.



- 1 Lek med vann i vannspeilet i Spikersuppa er populært for barn på en varm sommerdag
- 2 Spikersuppa er også populær blant turister
- 3 Store løvtrær, mange sitteplasser og mye å se på gjør at Spikersuppa har gode oppholdskvaliteter

Mobilitet, folk, arkitektur

Området preges av å være både gjennomfartsområde, knutepunkt og møtested i byen. I hovedsak dominerer gående og syklende, og det er som regel travelt og trangt på dagtid. Strekningen er klart definert retningsmessig som en bevegelse mellom slottet og Stortinget og videre til Jernbanetorget. Stortingsgata er en viktig kollektivgate. Spikersuppa et av få byrom i Oslo sentrum som også har aktivitet på vinteren når det er skøyteis i bassenget.

Natur

Store alléer med løvtrær gir både grønne vegger og tak. Slottsparken er et grønt motiv i enden av vestre del av Karl Johans gate. I flere av tverrgatene til Stortingsgata, som Tordenskioldsgate, Rosenkrantz gate og Olav Vs gate, er det utsikt ut til fjorden. Universitetshagen ligger tilbaketrukket og er et noe ukjent, men velstelt parkanlegg.

ANALYSE

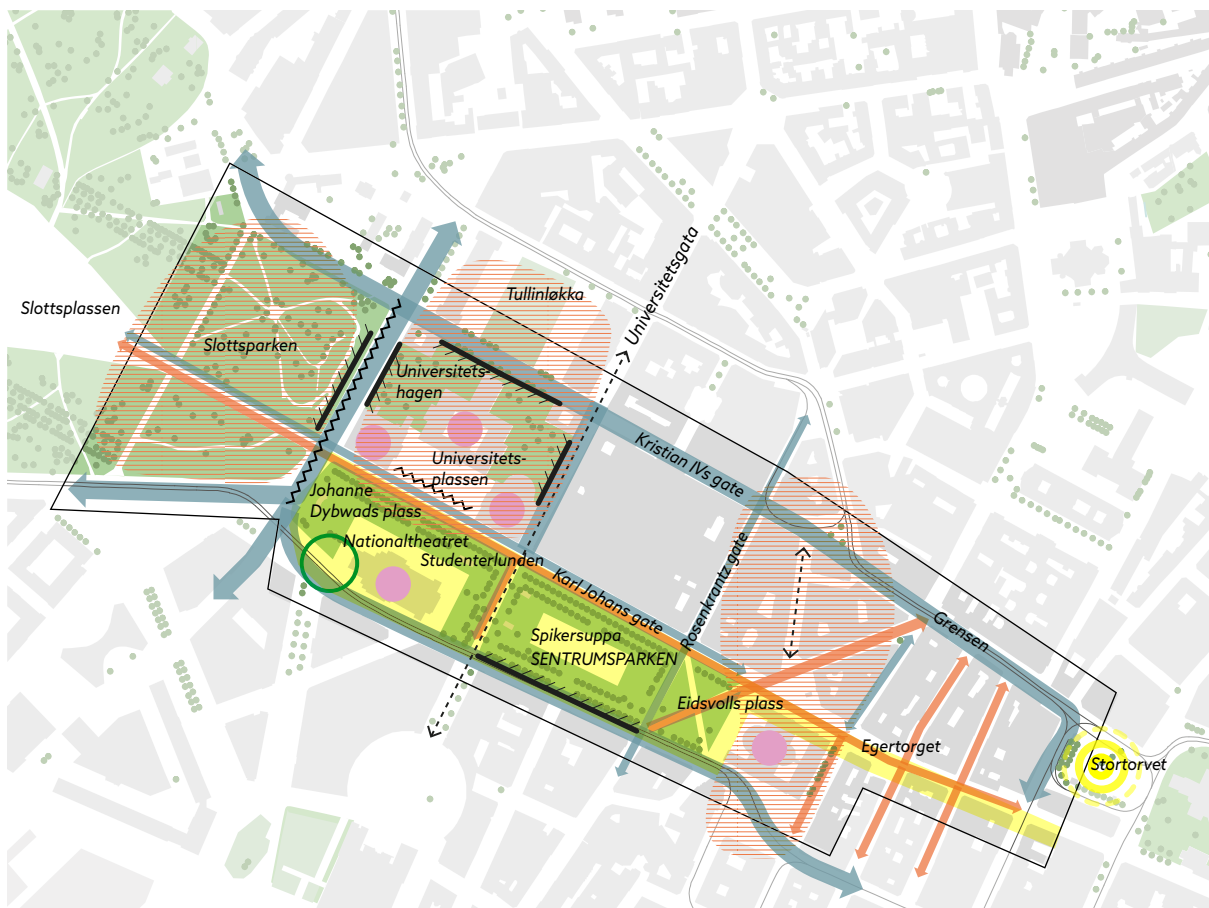
Det er et levende og variert byliv i området, både i tilknytning arrangementer, handel, servering og rekreasjon. Forbindelsene er gode på langs av Karl Johans gate, men tverrforbindelsene kan forbedres.

Styrker

- Området tilbyr kvaliteter for folk i alle aldre og er allerede en mye brukt møteplass og oppholdsrom
- Det er lett å ferdes som fotgjenger
- Kollektivknutepunktet på Nationaltheatret medfører mange besøkende over store deler av døgnet og året
- Området har gode og variert romlige dimensjoner med store trær, vann og høy kvalitet i materialbruk

Svakheter

- Området preges av manglende sammenhengende forbindelser for gående og syklende, spesielt på tvers av Karl Johans gate
- Karl Johans gate mangler tilstrekkelig tilrettelegging for arrangementer av ulik karakter
- Universitetsplassens funksjon mangler en avklaring i forhold til Karl Johans gate



ANALYSEKART - SPIKERSUPPA/NATIONALTEATERET

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Underbrukte/fraværende forbindelser
- Målpunkt
- Byrom med høy aktivitet

- Byområde med potensial
- Mental barriere
- Fysisk barriere
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner

Potensial

- Slottsparken er et viktig referansepunkt for hele området, men parken har potensial for flere typer oppholdssteder. En bedre forbindelse med Slottsparken vil kunne bidra med kvaliteter som området mangler
- Universitetsplassen har et potensiale med tanke på arrangementer og kan med fordel ses i sammenheng med området rundt Nationalteatret, på tvers av Karl Johans gate
- Det finnes et stort potensiale for et sammenhengende bilfritt område i forbindelse med Spikersuppa som vil kunne invitere til opphold og lek for barn

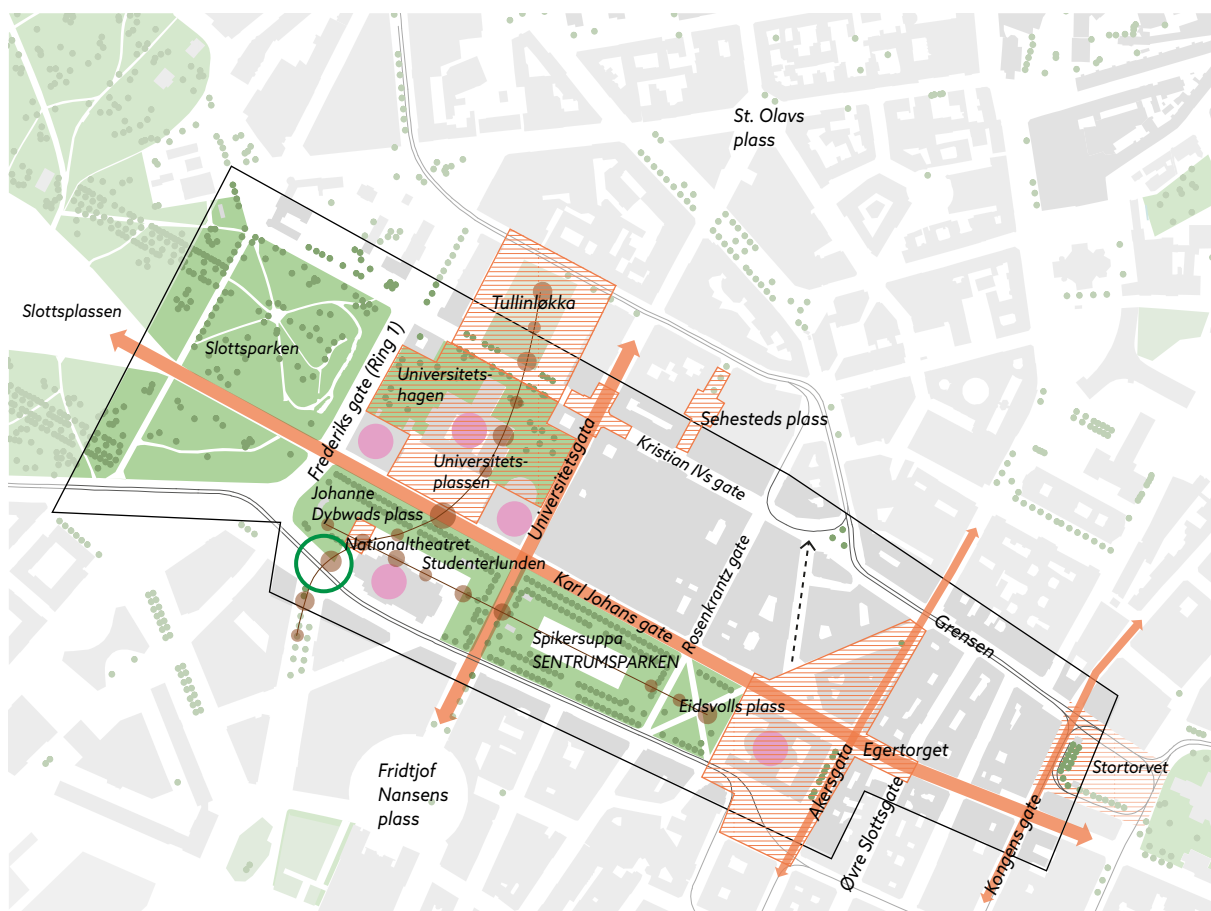
ANBEFALTE STRATEGIER

Området har en nøkkelrolle i å koble de nordlige delene av sentrumskjernen med de sørlige. Et hovedfokus bør rettes mot bedre tverrforbindelser.

4.1 Videreutvikle Spikersuppa som barnas sentrum

Tilrettelegge Spikersuppa som et sted for barn. Gjennom å bygge på eksisterende kvaliteter og utvide den bilfrie sonen fra Stortingsgata og nordover oppnås et veldefinert og trygt område for familier, skoler og barnehager. Området bør stimulere til økt vinterbruk.





STRATEGIKART - SPIKERSUPPA/NATIONALTEATERET

- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ⋯ Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud
- ▨ Prioriterte byrom

- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner

4.2 Etablere flere gode forbindelser for gående og syklende, med styrking av handelsopplevelser og gode tilhørende oppholdskvaliteter

Karl Johans gate bør forsterkes som gågate også fra Egertorget til Slottsplassen. I tillegg bør det rettes et særlig fokus på å styrke tverrgatene i området med prioritering av myke trafikanter.



4.3 Styrke Universitetsplassen og -hagen som oppholdsrom

Tilgjengeliggjøre Universitetsplassen og -hagen som oppholdsrom og synliggjøre forbindelsen til Tullinløkka.



4.4 Styrke opplevelsen av Karl Johans gate som en mer helhetlig og gjennomført opplevelse

Bedre den romlige opplevelsen av gateløpet gjennom å rydde opp i skilting og prioritere gangareal i gatens midtakse.



4.5 Tilrettelegge for flere arrangementer

Forenkle logistikken og etablere faste oppkoblingspunkt for strøm, vann og avløp i forbindelse med arrangementer.



ANBEFALTE TILTAK SPIKERSUPPA/NATIONALTHEATRET



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
4.1 Videreutvikle Spikersuppa som barnas sentrum	4.1.1 Aktivisere byrommet mellom Nationalteateret og Spikersuppa for arrangement og opphold, for eksempel ved hjelp av teaterpaviljong	Ta kulturinstitusjonens virksomhet ut i byrommet, muliggjøre bruk for andre aktører, kor, barneteater m.m.	Kn: antall arrangementer, antall aktører Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: SB, Nationalteateret, Strøksforeningen Studentertunden T: 2017-19 0 5 10
	4.1.2 Tilrettelegge for fysiske aktiviteter for barn og unge i Sentrumparken, f. eks. trampoliner, lekeslott og klatrevegg	Få flere familier til å ta plass i byrommet, tilrettelegge for ikke-kommersiell bybruk	Kn: antall og type brukere Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Nationalteateret, Strøksforeningen Studentertunden, SB T: 2019-22 0 5 10
	4.1.3 Tilrettelegge for piknikområde i Spikersuppa, med gratis sitteplasser og tilhørende infrastruktur	Flere gratis steder for opphold, legge spesielt til rette for barnehage- og skolebarn på tur	Kn: antall brukere, type brukere og bruk Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Strøksforeningen Studentertunden, SB T: 2019-22 0 5 10

4.2 Etablere flere gode forbindelser for gående og syklende, med styrking av handelsopplevelser og gode tilhørende oppholds-kvaliteter	4.2.1 Gjennomføre pilotprosjekt rundt Spikersuppa for å sikre koblinger til tverrforbindelser, f. eks. ulike konsepter for belysning og gategulv (Tordenskiolds gate, Rosenkrantz gate og Roald Amundsens gate)	Øke oppholds-kvaliteter hele året i Spikersuppa med randsone, tydeliggjøre tverrforbindelser	Kn: antall fotgjengere Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse) og følt trygghet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Strøksforeningen Studenterlunden, næringsliv, KUL, SB T: 2017-19 
4.3 Styrke Universitetsplassen og -hagen som oppholdsrom	4.3.1 Flere gratis sittemuligheter rundt Universitetsplassen og Universitetshagen	Økt bruk av et klassisk byrom med stort potensial	Kn: er tiltaket realisert, antall benker Kl: opplevd kvalitet av besøkende, opplevd gjennomførbarhet blant tilbydere (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: UiO S: BYM T: 2017-19 
	4.3.2 Synliggjøre kunnskapsbyen Oslo med en informasjonsvegg på Universitetsplassen	Framheve Universitets rolle i byen, informere om arrangementer etc.	Kn: er tiltaket realisert? Kl: opplevd kvalitet av besøkende, opplevd gjennomførbarhet blant tilbydere (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: UiO S: BYM T: 2022-27 
4.4 Styrke opplevelsen av Karl Johans gate som en mer helhetlig og gjennomført opplevelse	4.4.1 Beslutte/vedta Veileder for uteserveringer i Oslo med utdypende retningslinjer for sentrum	Opprydding i møblering og skilting og en tydeliggjøring av at midtfeltet skal være for fotgjengere	Kn: antall fotgjengere, andel gateareal anvendt til servering Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: PBE S: Private aktører T: 2017-19 
4.5 Tilrettelegge for flere arrangementer	4.5.1 Bruke Universitetsplassen til arrangementer hele året. Dette kan gjøres både ved at Universitetets aktiviteter trekker ut i offentligheten, eller ved at andre aktører kommer inn på plassen og tar den i bruk	Økt bruk av et flott byrom, utvide aktiviteten, bidra til nye bevegelsesmønstre (se i sammenheng med strategi 4.3)	Kn: antall arrangement Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: UiO S: BYM T: 2017-19 
	4.5.2 Tilrettelegge for vinterarrangementer av ulik størrelse på Universitetsplassen- og hagen, som f. eks. snølek og skirenn for barn	Avlaste Spikersuppa og forenkle muligheten for vinterarrangementer (se i sammenheng med strategi 4.3)	Kn: kartlegge bruk, antall brukere og type, med fokus på vinterhalvåret Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: UiO S: BYM T: 2022-27 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturretaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 5

HØYSKOLEN/TULLINLØKKA

Strategisk retning: Studenter, nisjebutikker og skjulte byrom

Tullinløkka var en av Oslos mange løkker hvor barn og unge lekte og drev med idrett. Byrommet har også blitt brukt til demonstrasjoner og utstillinger av forskjellig slag. Det er likevel parkering som har vært sentral på plassen de siste tiårene. Til tross for solide innslag av kultur- og utdanningsinstitusjoner, handel og servering framstår området som en bakside til folksomme Karl Johans gate.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Det er lite utadrettet virksomhet i førsteetasjene i området som helhet. Det er få steder som er tilrettelagt for opphold, med unntak av St. Olavs plass. Bylivsundersøkelsen beskriver videre Tullinløkka som et byrom av høy kvalitet, men byrommet er dårlig beskyttet mot trafikkstøy og det er få muligheter for opphold. Tullinløkka er ett av to steder i sentrum (sammen med Aker brygge) som er direkte tilrettelagt for barn, men lekeplassen har ikke høy kvalitet. Tellinger i Universitetsgata rett sør for St. Olavs plass viser at det er en relativt stor strøm av fotgjengere, spesielt på hverdager.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi, kultur

Området er preget av store og introverte institusjoner knyttet til kultur, kunnskap og utdanning. Det er lite utadrettet handelsvirksomhet og lite aktivitet på gateplan med tanke på områdets sentrale beliggenhet. En del nisjebutikker finnes i området.

Mobilitet

Universitetsgata er en viktig forbindelse for gående og syklende som møter St. Olavs plass, hvor trafikken fordeles mot Grünerløkka og St. Hanshaugen. Oslos største parkeringshus, Ibsens p-hus, ligger i området og har utgang ved C. J. Hambros plass. Ring 1 er en vesentlig barriere i området.

Folk

Området mangler i stor grad aktivitet og identitet knyttet til opphold og byliv. St. Olavs plass er et unntak, og er et byrom som er dimensjonert for en kombinasjon av opphold og ferdsel.

Arkitektur, kultur

Området er definert av 1800- og 1900-tallets murby, med historisk viktige monumentalbygg av høy kvalitet. Viktige byrom er Tullinløkka, Akademihagen, St. Olavs plass og C.J. Hambros plass.

Natur

Området er preget av harde flater og få gatetrær. Unntaket er Akademihagen og trekker i deler av Pilestredet.

ANALYSE

Området er i en mellomfase hvor noe er under planlegging (byuniversitet) og annet er uvisst (bruken av Nasjonalgalleriet). Dette påvirker bylivet negativt. Prosessen rundt utviklingen av Tullinløkka har lenge vært preget av ubeslutsomhet med manglende program, noe som får konsekvenser for bylivet i hele området.

Styrker

- Tullinløkka er et stort og romlig definert byrom i en ellers tett bebyggelse og er en del av et viktig parksystem i Oslo (Slottsparken, Spikersuppa, Universitetshagen)
- Sehesteds plass er et intimt og barnevennlig byrom med skjulte byromskvaliteter

Svakheter

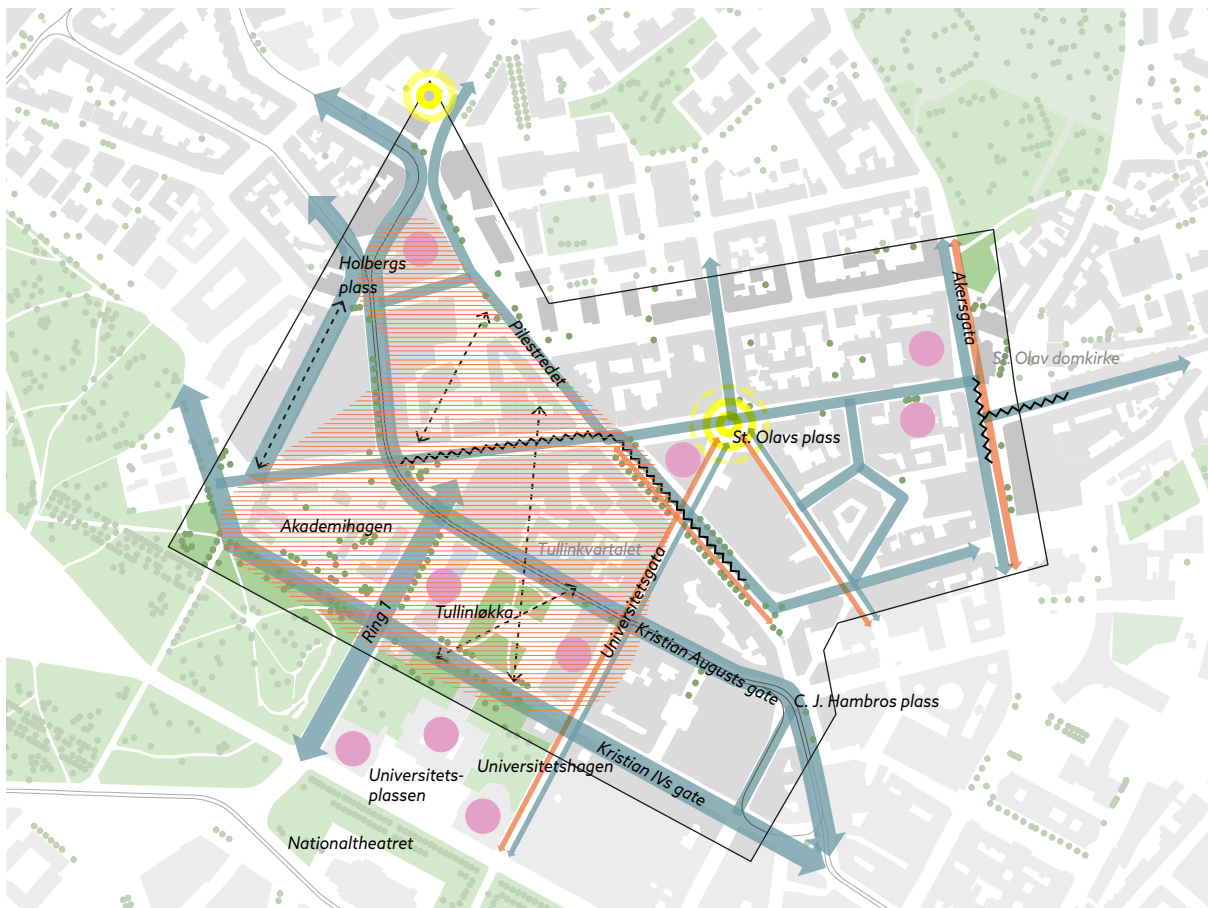
- Uvisshet om hvilken funksjon Nasjonalgalleriet får i framtiden
- Antall kjøretøy og støy fra Ring 1 reduserer de tiliggende byrommens kvaliteter

Potensial

- C.J. Hambros plass har potensial som et byrom og en fordeler av fotgjengertrafikk
- Mange utdanningsinstitusjoner kan være med på å styrke områdeidentiteten og skape variasjon i byliv gjennom året
- Pågående plan- og byggeprosesser gir muligheter for å bruke midlertidige tiltak til å øke bylivet



- 1 Sehesteds plass er et stille og tilbaketrukket byrom med gode oppholdskvaliteter, fontene og flotte bytrær
- 2 Midlertidig opparbeidelse av Tullinløkka har ikke utløst potensialet til byrommet som møteplass
- 3 Varefordistribusjon med lastesykkel fra et av forlagene i området



ANALYSEKART - HØYSKOLEN/TULLINLØKKA

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Underbrukte/fraværende forbindelser
- Målpunkt
- Byområde med potensial
- Mental barriere
- Fysisk barriere
- Viktige institusjoner

ANBEFALTE STRATEGIER

Fokus i dette delområdet ligger i å utnytte potensialet som ligger i mellomrommene og forbindelsen mellom målpunktene, og gjennom dette oppnå forsterkede synergieffekter.

5.1 Tilrettelegge for midlertidige bylivstiltak

Store byggeprosjekter er under planlegging. Bylivet kan økes ved bevisst bruk av midlertidige prosjekter i anleggsperioden. Det er vesentlig tilgang på arealer som kan benyttes til temporære aktiviteter og tiltak.



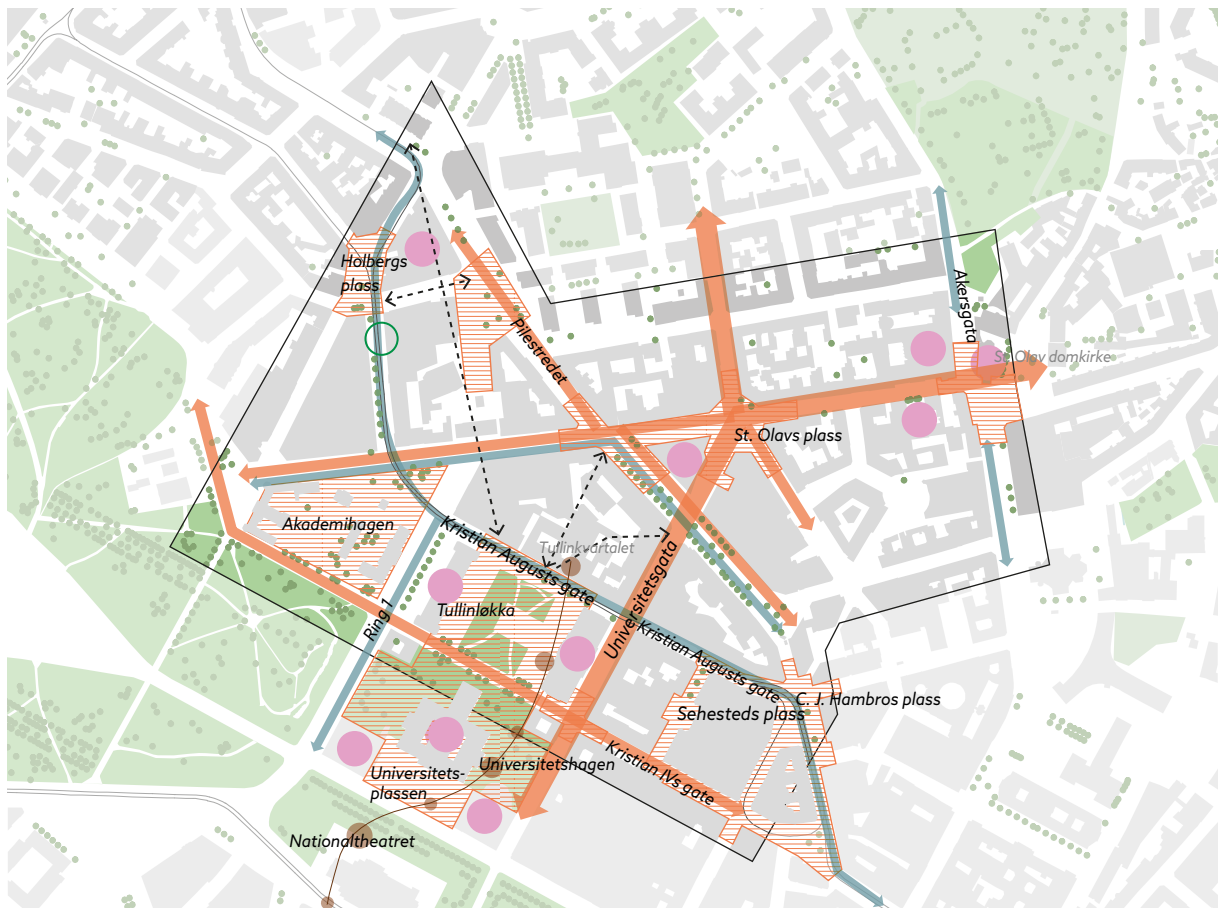
5.2 Tilrettelegge for flere nisjebutikker Gatestrukturen innbyr til større muligheter for å videreutvikle nisjebutikkene. Dette dels for å styrke tendenser som finnes, og dels for å bryte med et område dominert av et tungt program.



5.3 Videreutvikle potensialet på Tullinløkka som attraktivt byrom

Tullinløkka bør få et tydeligere program og integreres med omkringliggende byrom. Parkeringsplasser må fjernes og byrommet må få økt trygghet i form av beskyttelse mot trafikk. Området bør sees i relasjon til Universitetshagen og få et grønt preg.





STRATEGIKART - HØYSKOLEN/TULLINLØKKA

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud
- Prioriterte byrom
- Viktige institusjoner
-

5.4 Styrke samhandlingen mellom ulike kunnskapsinstitusjoner og tilhørende funksjoner

Bruke utdanningsinstitusjonene til å utvikle uformelle møteplasser, lesesteder, kafeer og gratis sitteplasser ute i byrommene. Dette gjelder for eksempel ved Akademihagen, der Studentsamskipnaden holder til.



5.5 Styrke C. J. Hambros plass som byrom

Tydeliggjøre plassens funksjon som møteplass og øke oppholdskvalitetene ved å tilby flere sitteplasser og å integrere byrommet med bygningene rundt.



5.6 Utvikle og styrke møteplasser og målpunkt

Bygge videre på og opparbeide møteplasser og målpunkt ved St. Olav domkirke, C. J. Hambros plass, Ring 1/Pilestredet, Akademihagen og Holbergs plass. En forbindelse bør også opparbeides gjennom Tullinkvartalet til Universitetshagen/Universitetsplassen og videre til Nationalteateret.

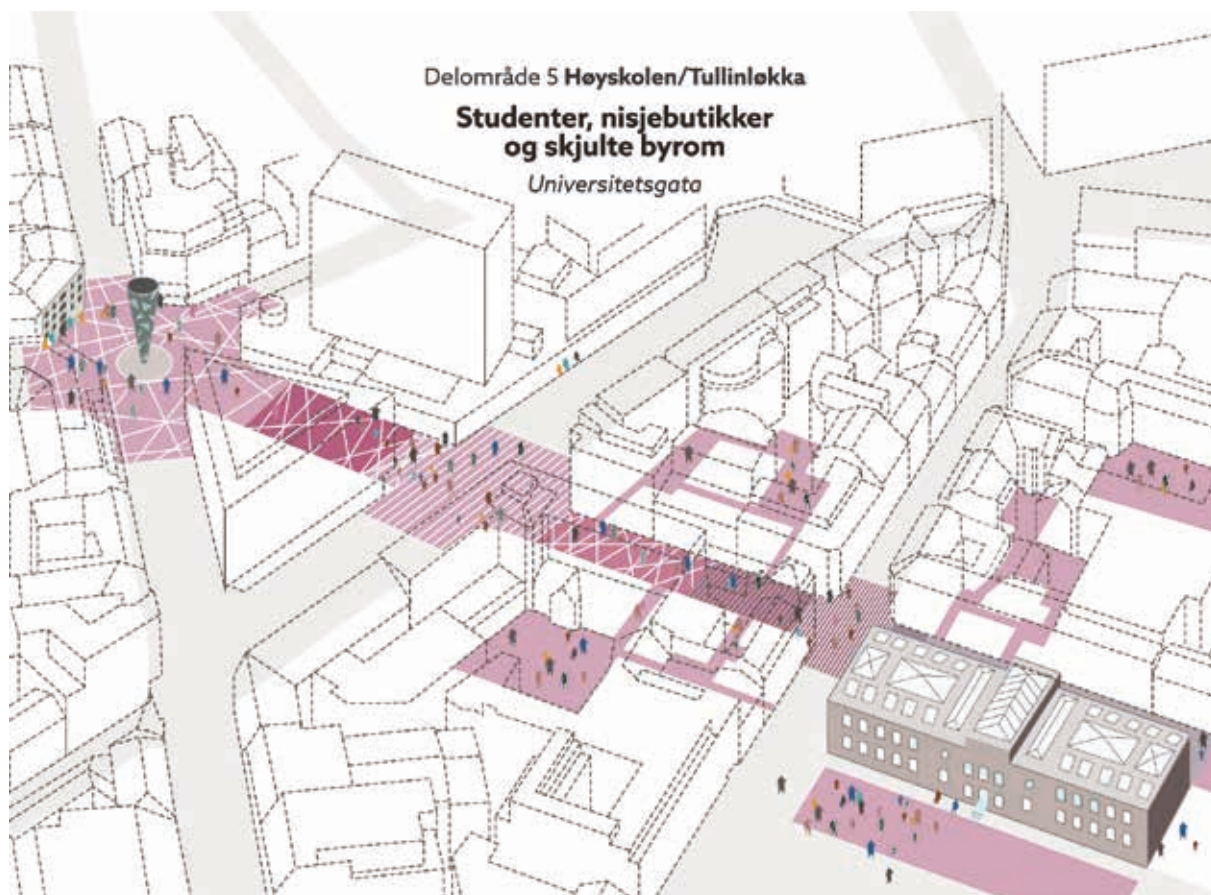


5.7 Utvikle Universitetgata som en sammenhengende forbindelse

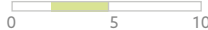
Bedre forholdene for myke trafikanter, økt handel og oppholdssteder.



ANBEFALTE TILTAK HØYSKOLEN/TULLINLØKKA



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
5.1 Tilrettelegge for midlertidige bylivstiltak	5.1.1 Fjerne parkeringsplasser på Tullinløkka og legge til rette for temporære utstillinger	Legge til rette for midlertidig bruk, arrangementer, økt trygghet (se også strategi 5.3). Tiltaket avhenger av hvor lenge midlertidig trikketrasé går over plassen	Kn: antall utstillinger, type utstillinger, antall og typer besøkende tiltak er gjort innen frist Kl: opplevd kvalitet (trivsel- og behovsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SB S: Nasjonalmuseet, KUL T: 2017-19
5.2 Tilrettelegge for flere nisjebutikker	5.2.1 Etablere samarbeid mellom studenter, kultur- og næringsliv med tilknytning til Universitetsgata, Kristian Augusts gate og Pilestredet (f.eks. legge til rette for pop up-butikker i Universitetsgata)	Lage en felles organisasjon for å gi området en felles identitet (se også strategi 5.7)	Kn: samarbeidet er etablert innen frist Kl: de involverte opplevelse av mandat, prosess, påvirkningsmulighet og resultat	A: Næringsliv S: Kulturinstitusjoner, studentorganisasjoner T: 2019-22
5.3 Videreutvikle potensialet på Tullinløkka som attraktivt byrom	5.3.1 Utvikle og forbedre mulighetene for lek, aktivitet og arrangement på Tullinløkka	Skape en attraksjon som er tilpasset byrommets skala. Tiltaket er avhengig av arbeidet med Tullinkvartalet og midlertidige trasé for trikken over Tullinløkka	Kn: antall brukere, type brukere og bruk, andel areal tilrettelagt for lek Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse, særlig rettet mot barn inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SB S: BYM, museene T: 2022-27

5.4 Styrke samhandlingen mellom ulike kunnskapsinstitusjoner og tilhørende funksjoner	5.4.1 Etablere et prosjekt med studenter for utvikling av Tullinløkka/HiOA dvs. strengen fra Universitetshagen til HiO Asom studentenes byområde.	Identitetsbygging og tilrettelegging for studentenes behov, på en måte som skaper synergier for det øvrige bylivet og bidrar til å befeste området med egen identitet i sentrum. Prosjektet kan også ha fokus på måter man kan koble sammen Studentersamfundets nye lokaler, HiOA, Chateau Neuf og Universitetsmiljøet rundt Tullinløkka.	Kn: arbeidsgruppen er etablert innen frist Kl: De involvertes opplevelse av mandat, prosess, påvirkningsmulighet og resultat	A: SiO S: Studentorganisasjoner, private (eks. Entra som bygger ut Tullinkvartalet), HiOA, UiO T: 2017-19 
	5.4.2 Benytte ledige lokaler og kommunale leieavtaler for å etablere et møtested for ungdom og studenter i Tullinløkkaområdet	Etablere et sted for ungdom midt mellom Oslo øst og vest, gjerne også knyttet til uteområder med aktiviteter for ungdom	Kn: antall brukere, type brukere og bruk. tiltak er gjort innen frist Kl: opplevd kvalitet (behovsanalyse blant de unge inkl. fokus på forbedringsområder)	A: KUL T: 2022-27 
5.5 Styrke C. J. Hambros plass som byrom	5.5.1 Etablere næringssamarbeid ved C. J. Hambros plass, med fokus på å rydde opp i en rotete fysisk struktur og legge til rette for mer aktivitet på plassen	Økt kvalitet og identitet knyttet til handelsopplevelser (plassen er planlagt oppgradert)	Kn: samarbeidet er etablert innen frist Kl: de involvertes opplevelse av mandat, prosess, påvirkningsmulighet og resultat	A: Næringsliv S: Lokal strøksforening T: 2019-22 
5.6 Utvikle og styrke møteplasser og målpunkt	5.6.1 Oppgradere Holbergs plass	Øke byroms- og oppholds-kvaliteter på plassen	Kn: antall sitteplasser og aktiviteter, serveringssteder Kl: opplevd kvalitet (trivsel- og behovsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: SO, Ruter T: 2022-27 
5.7 Utvikle Universitetgata som en sammenhengende forbindelse	5.7.1 Tilrettelegge Universitetgata som en fotgjenger-, sykkel-, og bylivsprioritert gate.	Teste løsninger hvor gateareal frigis til handel, opphold og ferdsel (se også strategi 5.1). Dette krever gode grep for å koordinere funksjonene som blir foreslått.	Kn: antall virksomheter som trekker ut, antall og type besøkende, ev økt omsetning Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv T: 2019-22 
	5.7.2 Igangsette pilot for overvannshåndtering i Universitetgata	Formidlingsverdi for et bredt publikum, teste løsninger for overvannshåndtering (Bislettbecken)	Kn: tiltak er igangsatt innen frist Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: VAV T: 2019-22 
	5.7.3 Vurdere gatetrær i Universitetgata som kan skape en forbindelse mellom Universitetshagen - St. Olavsplass.	Økt diversitet i byrommet, opplevelseskvalitet, sammenheng med Roald Amundsens gate	Kn: antall trær, tiltak er igangsatt innen frist Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: PBE, BYA T: 2019-22 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten

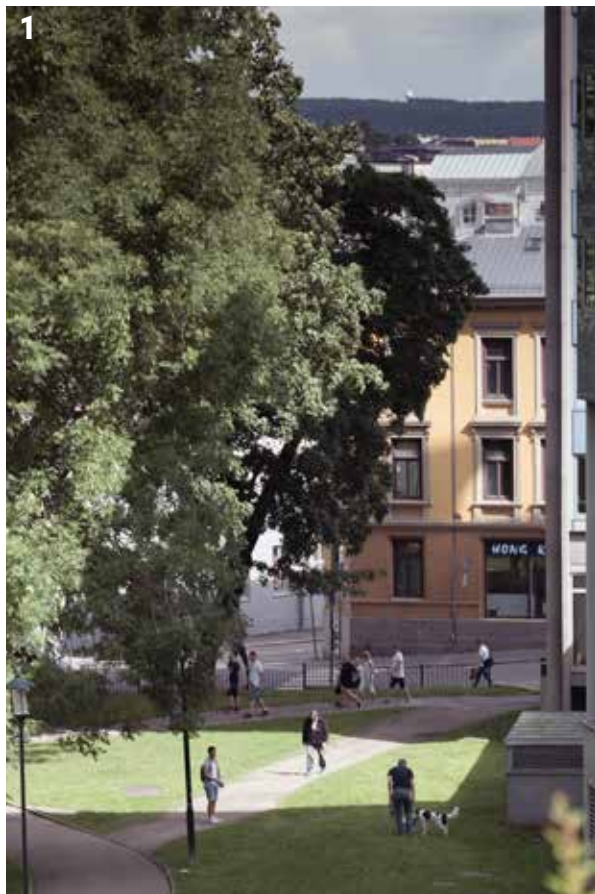


DELOMRÅDE 6

HAMMERSBORG

Strategisk retning: Snarveier, midlertidig bruk og den grønne ryggen

Det tidligere forstadsområdet Hammersborg ligger på et markant høydedrag i nordenden av Akersgata. Fra 1300-tallet var Akersgata innfartsåre til byen og Akersneset. Området ble sanert tidlig på 1900-tallet og er nå igjen i sterk transformasjon. Programmering og utforming av Regjeringskvartalet og flytting av Deichmanske bibliotek vil påvirke områdets funksjon og rolle for bylivet.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Området ligger stort sett utenfor den aktive bylivssonen, bortsett fra den sørlige delen ved Grensen. Tellinger viser at Grensen har mange fotgjengere, både sommer og vinter. Bylivsundersøkelsen behandler ikke byrommene på Hammersborg og byromskvalitet er ikke vurdert. Krist kirkegård er registrert som grøntareal i tilknytning til Kristparken, og Akersryggen nevnes som en topografisk og sosial barriere i Oslo. Det er lite utadrettet virksomhet i førsteetasjene og få handels- og serveringstilbud, og dermed også lite aktivitet på kveldstid - unntakene er Grensen, Møllergata og delvis Akersgata. Midlertidige veisperringer ved Regjeringskvartalet skaper hindringer for gående og syklende. Etter 22. juli 2011 har flere bygninger vært under ombygging og området var derfor avsperrert i det tidsrommet Bylivsundersøkelsen ble gjennomført.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi

Hammersborg er preget av stats- og forvaltningsinstitusjoner og sikkerhetsbarrierer. Dette har bidratt til at det er få handels- og servicefunksjoner i området, med unntak av sørlige deler av Akersgata og Grensen hvor handel dominerer.

Kultur, folk

Hammersborg mangler en tydelig kulturell identitet som område i byen. Området er preget av gjennomfart og transit. Det er få boliger, og uterommene er dårlig tilrettelagte for barn og unge. Det er flere kirker i området, og Deichmanske bibliotek er et målpunkt i dag. Biblioteket er planlagt flyttet i 2019.



- 1 Parksekvensen mellom Akersgata og Møllergata som Kristparken er en del av, er en viktig kvalitet i områdets nordlige del
- 2 Ring 1 er en fysisk og mental barriere og en gate uten byliv i dette området
- 3 Passasjen under Høyblokka, som åpnet for ferdsel igjen i 2014 etter å ha vært stengt siden 70-tallet er i dag en mye brukt øst-vestforbindelse

Mobilitet

Ullevålsveien/Akersgata er en strøksgate og viktig innfartsåre for buss, syklende og gående fra St. Hanshaugen og Sagene/Tåsen. Grensen er en viktig gate for fotgjengere og trikk, og det er ofte trangt om plassen på fortauet. T-banestoppet Stortinget har inngang fra Akersgata. Ring 1 går i tunnel gjennom området fra Pilestredet, men kommer ut i dagen ved Grubbegata, ett nivå lavere enn Grubbegata og Møllergata. Her utgjør ringveien en barriere.

Arkitektur

Området er preget av Regjeringskvartalet, som topografisk og byplanmessig ikke inviterer til ferdsel øst-vest. Byrommene på Hammersborg kan virke noe utilgjengelige. C. J. Hambros plass ved Tinghuset er uoversiktlig og virker trang.

Natur, folk

Akersryggen er dominerende som landskapsform. Kristparken bak OBOS-bygget er det eneste tilliggende grønne byrommet. Lindealléen på Johan Nygårdsvolds plass foran Høyblokka er fredet. I nytt regjeringskvartal planlegges det å utvide parkarealet.

ANALYSE

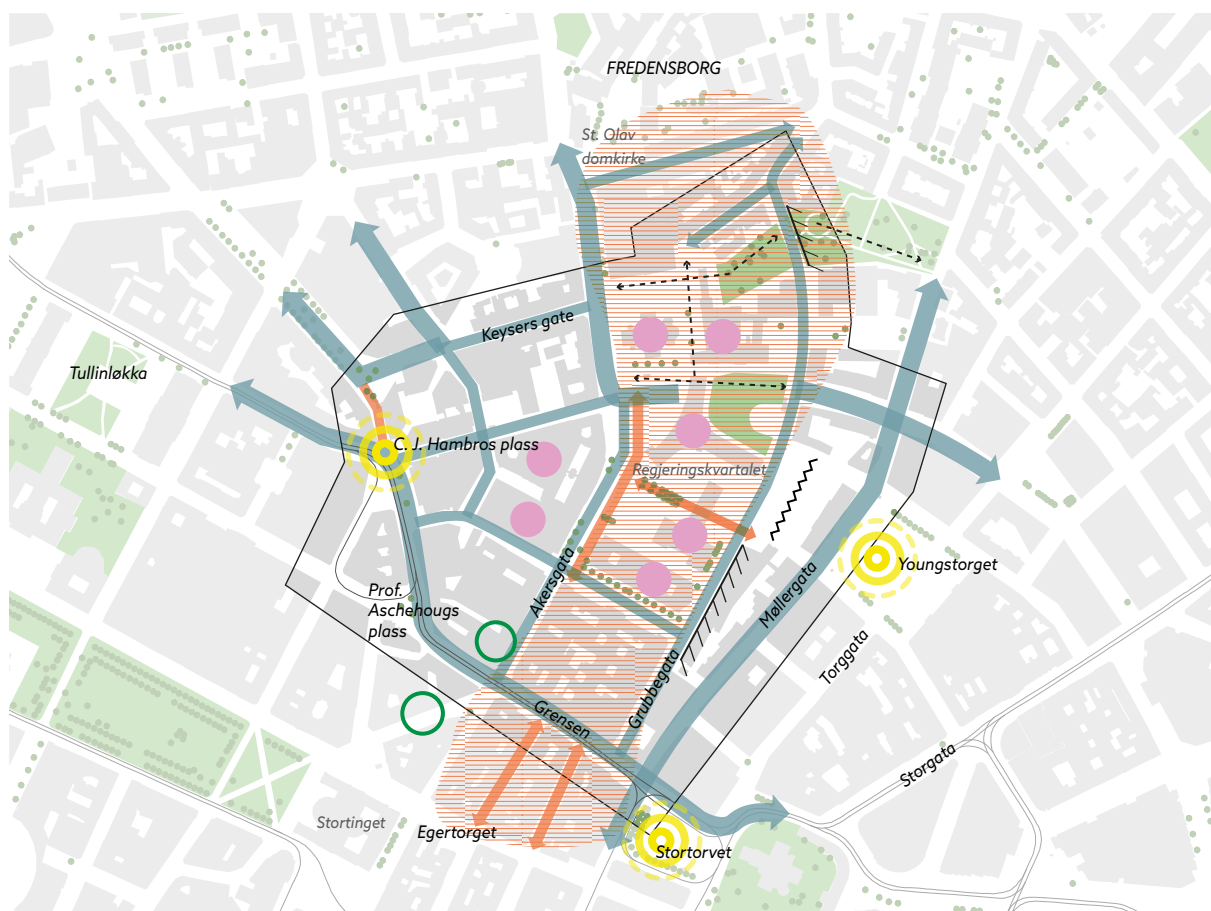
Akersryggen er en definerende landskapsform i sentrum. Høyden er bebygget med en rekke monumentale og symbolske viktige bygg. Områdene øst og vest har ulik karakter med Tinghuset i vest og Youngstorget i øst.

Styrker

- Hammersborg har en sentral plassering i sentrum, mellom Youngstorget og C. J. Hambros plass
- Det er parkkvaliteter fra Kristparken i nordøst, over høyden ved Deichmanske bibliotek ned til Akersgata i vest

Svakheter

- Kontor- og regjeringsfunksjoner kan føre til et ensformig byliv med lite aktivitet på kveldstid
- Gatene i kvartalene øst for regjeringskvartalet er preget av kjørearealer og parkering, noe som gir lite rom for opphold



ANALYSEKART - HAMMERSBORG

- ➡ Bil- og kollektivdominerte gater
- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ↔ Underbrukte/fraværende forbindelser
- ☉ Målpunkt

- ~~~~ Mental barriere
- //// Fysisk barriere
- ▨ Byområde med potensial
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner

Potensiale

- Området grenser mot viktige gater, bl.a Møllergata. Det er potensial for å utvikle bedre forbindelser og mer handelsvirksomhet
- Videreføre parksekvensen fra Akersryggen

ANBEFALTE STRATEGIER

Å styrke forbindelser fra øst og vest inn i området er sentralt. Det vil bli viktig å etablere sekvenser av varierte byrom med ulike bylivskvaliteter langs Akersryggen fra gravlunden i nord ned mot Høyesterettsplass i sør, og trekke grøntdraget fra nord inn i sentrum.

6.1 Etablere byromssekvenser gjennom Regjeringskvartalet

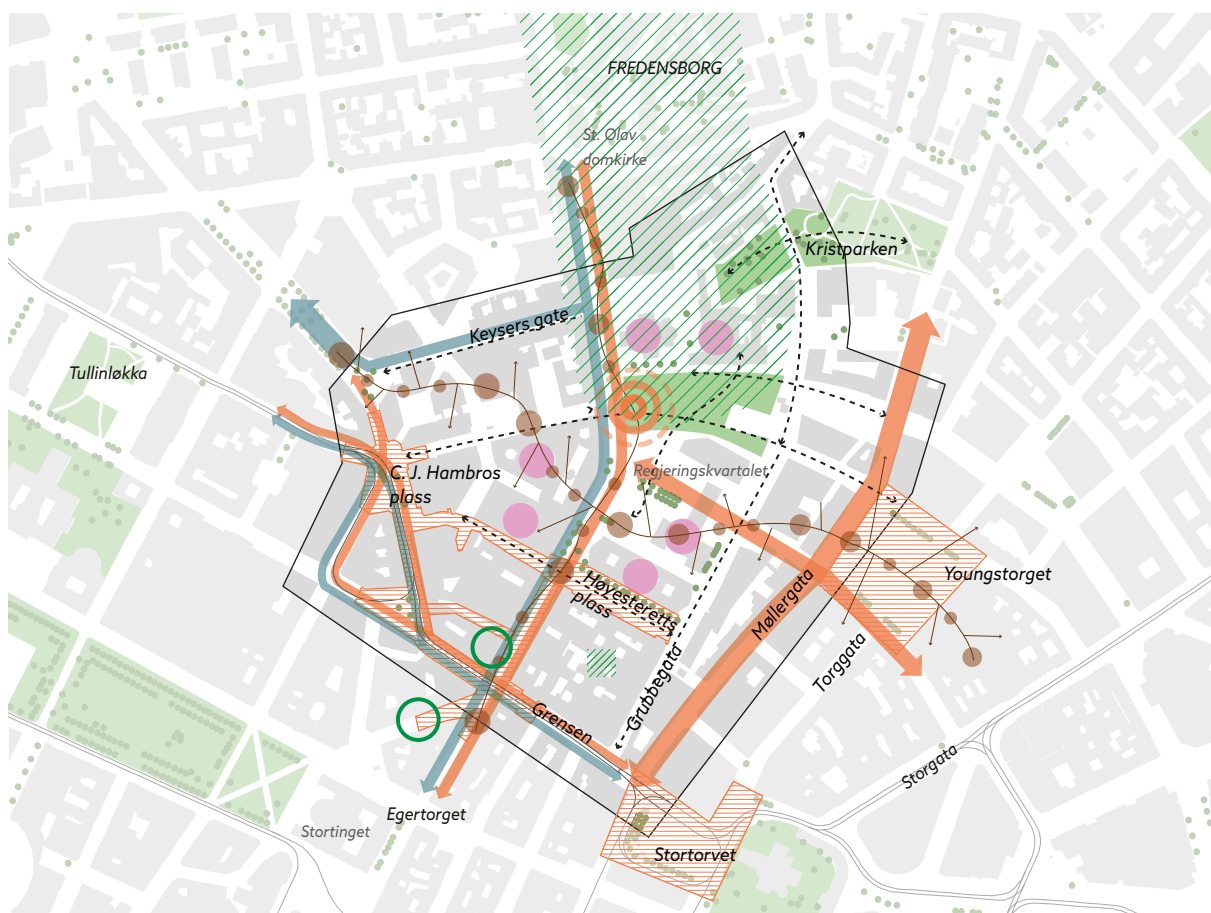
Sikre at Regjeringskvartalet blir et integrert byutviklingsprosjekt og ikke et område løsrevet fra sentrum forøvrig. Styrke tverrpassasjer for myke trafikanter gjennom Regjeringskvartalet. Hovedsekvenser er Regjeringskvartalet til Youngstorget, Regjeringskvartalet til Stortinget, og Torggata - Youngstorget - Stortorget.



6.2 Tilrettelegge for opphold i Grensen og tilgrensende byrom og sidegater

Grensen har store folkestrømmer, men få steder for opphold og hvile. Behovet for opphold må balanseres mot hensynet til framkommelighet.





STRATEGIKART - HAMMERSBORG

➡ Bil- og kollektivdominerte gater

➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater

⋯ Prioriterte forbindelser

⋯ Sekvens med potensielle byrom

🎯 Målpunkt

📏 Prioriterte byrom

🟢 Kollektivstoppested

🟡 Viktige institusjoner

🌿 Sone for grønne forbindelser og biologisk mangfold

6.3 Tilrettelegge for småskala næring
Nabolagskarakteren og næringstrukturen fra Fredensborg til andre områder på Hammersborg, som Grubbegata og kvartalets østre områder, bør utvides. Det må særlig stimuleres til nisjevirksomheter i et bånd som strekker seg fra Tullinløkka til Torggata, via Hammersborg.



6.4 Stimulere til samspill mellom kontorvirksomhet og byen forøvrig
Utvikle formelle og uformelle arenaer der folk møtes og tilrettelegge for ulike handels- og kulturkonsepter i tilknytning til dette. Fremme delingsfunksjoner i førsteetasjer.



6.5 Fremme midlertidige bylivstiltak under bygging av nytt Regjeringskvartal
Regjeringskvartalet er under planlegging. Bylivet kan økes ved bevisst bruk av midlertidige prosjekter i anleggsperioden.



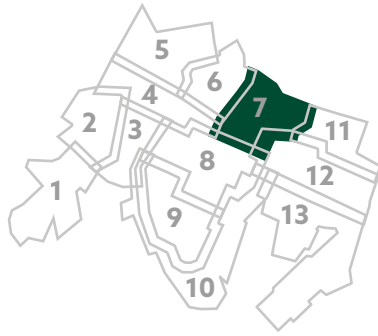
6.6 Styrke Akersryggen som grøntdrag
Videreutvikle de grønne elementene og fremme en parkmessig forbindelse Stortinget-St.Hanshaugen.





STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn) kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeids- partnere (S), tidsrom (T)</i>
6.1 Etablere byromssekvenser gjennom Regjeringskvartalet	6.1.1 Etablere sammenhengende sykkel- og gangforbindelser tilknyttet byrom med oppholdskvaliteter mellom Youngstorget og C.J. Hambros plass.	Sikre framkommelighet for myke trafikanter og et attraktivt byliv over Akersryggen	Kn: antall forgjengere, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SB S: BYM T: 2022-27 
6.2 Tilrettelegge for opphold i Grenden og tilgrensende byrom og sidegater	6.2.1 Videreutvikle Professor Aschehougs plass som sted for opphold. Forsterke forbindelsen mellom plassen og indre passasje mellom Akersgata og Pilestredet ("Citypass")	Etablere et «pusterom» med opphold langs Grenden, en gate med mange fotgjengere	Kn: kartlegging av arealbruk, andel grønt Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: SO T: 2017-19 
6.3 Tilrettelegge for småskala næring	6.3.1 Utvikle en strategi for utadrettet virksomhet i førsteetasjene langs strekningen Tullinløkka-Torggata	Sikre attraktivt byliv over Akersryggen i en viktig øst-vestforbindelse	Kn: strategien er etablert innen frist Kl: Hht grunneiere/gårdeiere	A: PBE, gårdeiere S: SB, EBY T: 2019-22 
6.4 Stimulere til samspill mellom kontorvirksomhet og byen forøvrig	6.4.1 Utarbeide mulighetsstudie for samspill mellom kontorfunksjonene og uterommene	Utvikle formelle og uformelle arenaer, økt trygghet, flere steder for opphold	Kn: studien er utført innen frist	A: Næringsliv, lokal velforening S: SB, OK T: 2017-19 
6.5 Fremme midlertidige bylivstiltak under bygging av nytt Regjeringskvartal	6.5.1 Etablere en informasjonstavle om veifinning under byggeperioden	Fremme byliv og framkommelighet under byggeperioden	Kn: informasjonstavlen er etablert innen frist Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SB S: OK T: 2019-22 
	6.5.2 Initiere pop-up-butikker, midlertidige kunstinstallasjoner mm.	Fremme byliv under byggeperioden	Kn: antall pop-up-butikker, kunstinstallasjoner, antall fotgjengere Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: SB S: Næringsliv T: 2019-22 
6.6 Styrke Akersryggen som grøntdrag	6.6.1 Etablere beplantning langs Akersgata tilknyttet Regjeringskvartalets og Stortingets perimetersikring fra St. Olav domkirke til Egertorget	Øke trivsel og styrke den grønne korridoren og landskapsdraget fra Akersryggen til Festningen. Tiltaket avhenger av prosessen med Regjeringskvartalet	Kn: antall og type tiltak Kl: opplevd kvalitet ut fra et biologisk perspektiv (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: SB T: 2022-27 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturretaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 7

YOUNGSTORGET/STORGATA

Strategisk retning: Mangfoldige torg, kulturhub og et nettverk av forbindelser

Storgata er en av Oslo eldste gater med handel og folkeliv fra 1700-tallet og fram til idag. Sammen med Møllergata og Torggata er dette viktige ferdselsårer som binder sammen byen fra nord til syd. Torggata knytter til seg Youngstorget og Stortorvet, to sentrale og viktige plasser med ulike funksjoner. Området har et variert byliv, og en god blanding av funksjoner; handel, kultur, servering, kontorer og noen boliger.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Området ligger i stor grad innenfor den aktive bylivssonen. Det er et godt handels- og servicetilbud i området, også med flere store kjøpesentra. Kveldsaktivitetene er mange, spesielt rundt Youngstorget, i Torggata og i Folketeaterpassasjen. Fasadene er stort sett aktive, med unntak av kvartalene mot Ring 1 og stedvis i Møllergata. Store nivåforskjeller ved Ring 1 gjør det vanskelig å bevege seg som fotgjenger og syklist i området, og dette preger også bylivet. Youngstorget er et byrom av høy kvalitet og et av de mer multifunksjonelle byrommene som er undersøkt i Bylivsundersøkelsen. Her er det både kulturelle og kommersielle aktiviteter, gratis sitteplasser og serveringssteder. Youngstorget er også et av få torg i Oslo sentrum som fortsatt har noe tradisjonell torghandel.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi, folk

I dag domineres området av småskala virksomhet, med stadig økende aktivitet på gateplan. Det er stor kontrast mellom gatene i aktivitet hvor Torggata har blitt en ny ”gågate” med stadig flere merkevarebutikker, mens Youngstorget utgjør Oslo sentrums viktigste arena for både organiserte evenementer/messer, småskala marked og demonstrasjoner.

Folk, mobilitet

Området har en viktig funksjon som bindeledd til den bakenforliggende byen, med viktige passasjer som Møllergata, Torggata og Storgata. Generelt er det mye ferdsel til fots, per sykkel og med kollektivtransport. Området er noe delt hvor arealene i nord har høyere grad av aktivitet, bruk og opphold, mens områdene i sør og rundt Storgata i større grad preges av gjennomfart. Storgata er Oslos viktigste kollektivgate.



- 1 Blomsterhandelen på Stortorvet
- 2 Stortorvet foran Domkirka, som er adskilt fra kirka av Kirkegata
- 3 Benkene på Youngstorget er flyttbare og her er de flyttet etter solforholdene
- 4 Torghandel på Youngstorget

Arkitektur, natur

Området preges av Youngstorget som et viktig byrom med kapasitet til alt fra politiske ytringer, til salg og som møtested mellom øst og vest. Forøvrig karakteriseres Youngstorget av en variert kvartalsbebyggelse med noen markante fasader. Kirkeristen er et rolig og tilbaketrukket byrom i kontrast til de hektiske omkringliggende områdene. Det er generelt lite innslag av vegetasjon i området, men det er forbindelser til grøntområder som Vaterlandsparken og Akerselva via Brugata.

ANALYSE

Området er i endring, særlig med hensyn til byøkonomi, bevegelse og bruk. Storgata er under utvikling, noe som vil påvirke området. Youngstorget/Stortorvet er i dag inndelt i en aktiv bylivssone i nord og en transittsone i sør. Møllergata, Torggata og Storgata er viktige forbindelser, men har et uforløst potensiale når det gjelder tverrforbindelser. Storgata er en viktig kollektivgate. Området lider under manglende interne koblinger. Videre er Domkirkeplassen dårlig koblet til Kirkeristen til tross for at de ligger ovenfor hverandre, og rotunden rundt Domkirken er bortgjemt for publikum og har behov for mer aktivitet.

Styrker

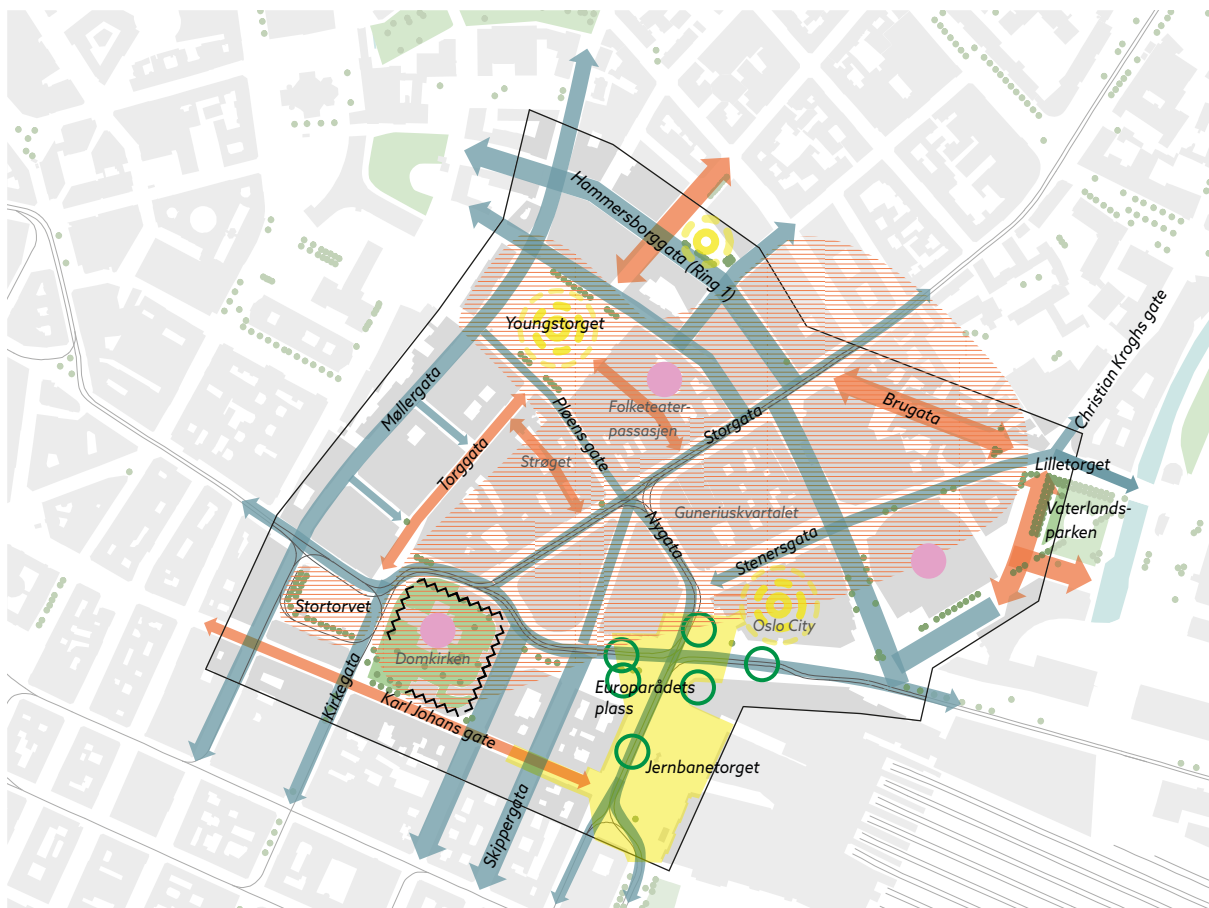
- Området preges av utadrettet virksomhet og stor andel av nisjebutikker. Torggata vokser fram som en av sentrums viktigste handelsgater
- Youngstorgets balansegang mellom et salgstorg og et torg for politiske ytringer og større arrangementer er særegen i byen

Svakheter

- Områdene og plassene mot Oslo City og Oslo Spektrum preges av gjennomfart og ustrukturerte områder som ikke inviterer til opphold til tross for mye kommersiell aktivitet
- Bevegelsesmønsteret er preget av gjennomfart. Dette skaper instrumentell bruk av byrommene som gir lite rom for interaksjon mellom ulike typer brukere langs de ulike aksene

Potensial

- Det er vesentlig potensiale med hensyn til å skape synergier mellom Møllergata, Torggata



ANALYSEKART - YOUNGSTORGET/STORGATA

-  Bil- og kollektivdominerte gater
-  Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
-  Målpunkt
-  Byrom med høy aktivitet

-  Byområde med potensial
-  Mental barriere
-  Kollektivstoppsted
-  Viktige institusjoner

og Storgata. Ved styrke forbindelser mellom gatene kan de i større grad utfylle hverandre.

- Gatene fungerer i dag bedre enn byrommene, og et vesentlig potensial ligger i at byrommene utvides til å omfatte flere kvartaler, ikke kun plassene.

ANBEFALTE STRATEGIER

Delområdet preges av tre hovedårer med ulikt tempo: Møllergata (rask/sykkel), Torggata (sakte/fotgjengere) og Storgata (kollektiv). For å oppnå bedre synergieffekter mellom disse bør et fokus rettes mot å koble området sammen gjennom tverrforbindelser i mindre skala, med utgangspunkt i de store byrommene.

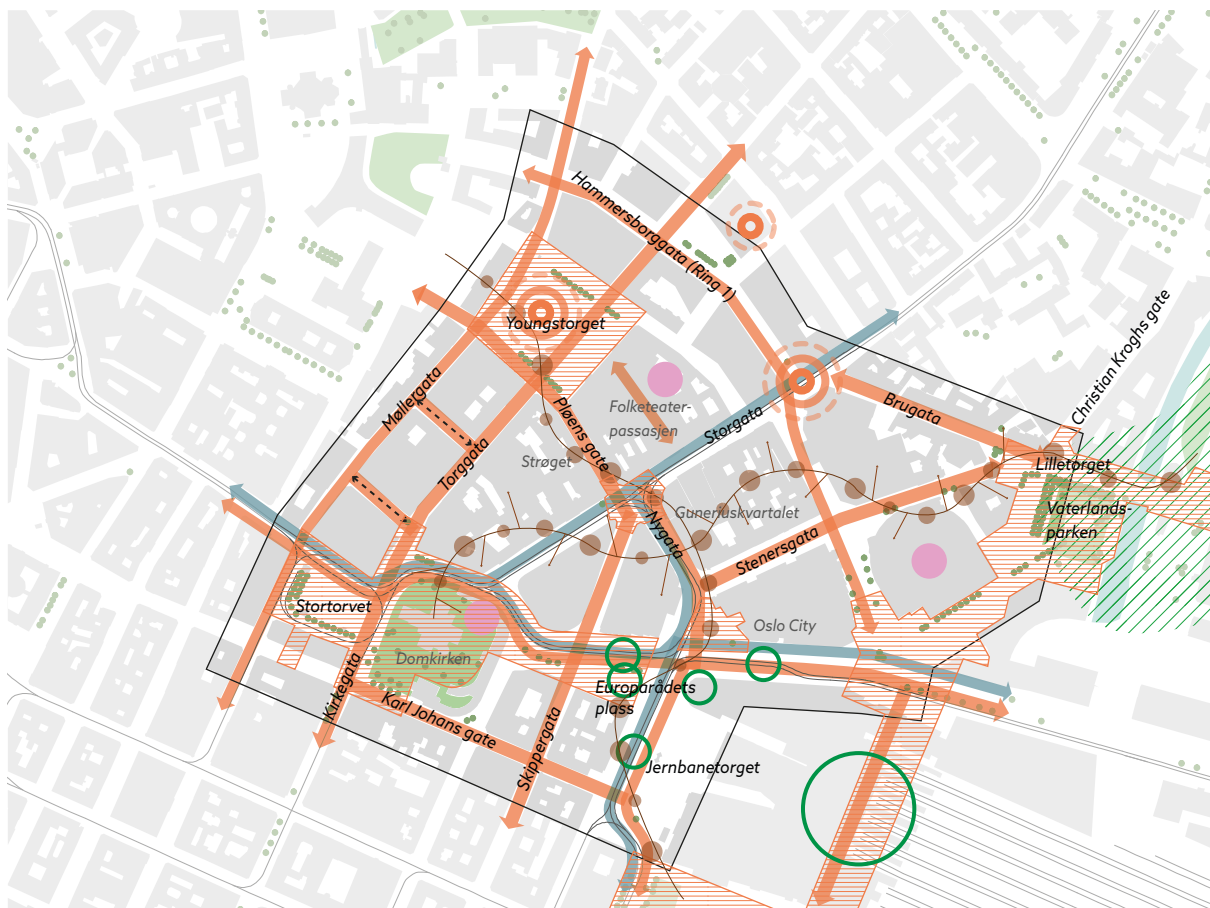
7.1 Styrke bylivet på Youngstorget

Youngstorget har et potensial for å gi mer rom for kunst- og kulturaktivitet, handel, servering med mer. Med utgangspunkt i torgets vegger bør førsteetasjene og gatene rundt integreres med torget. Torget skal samtidig fortsatt være en viktig arena for aktiviteter, midlertidige tiltak og testbeds.



7.2 Bedre tilgjengelighet og bevegelighet i de viktige forbindelsesgatene

Fremme Møllergata, Torggata og Storgata som viktige forbindelser mellom sentrum og byen bak. Førsteetasjer må aktiviseres og bidra til å skape mer trygghet gjennom hele året. Myke trafikanter



STRATEGIKART - YOUNGSTORGET/STORGATA

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Sekvens med bylivstilbud
- Målpunkt

- Prioriterte byrom
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Sone for biologisk mangfold

bør prioriteres i disse tre gatene, og målpunkt og plasser langs forbindelsene må styrkes.



7.3 Fremme varierte tverrforbindelser

De tre hovedforbindelsene må bindes tettere sammen med bedre koblinger seg i mellom, slik eksempelvis Folketeaterpassasjen og Strøget er gode eksempler på. En bylivssekvens bør fremmes fra Youngstorget, via Europarådets plass og Jernbanetorget, til Operaen. I denne sekvensen bør småskala virksomheter og aktive førsteetasjer prioriteres.



7.4 Dyrke fram flere grønne områder

Det er potensiale for mer grønne innslag rundt Lilletorget/Akerselva, samt gatetrær i Storgata og Christian Kroghs gate. Eksempelvis kan det etableres lommeparker, både midlertidig ved byggeprosjekter og permanent.



7.5 Styrke Stortorget som samlet byrom

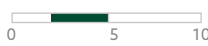
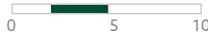
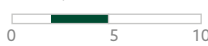
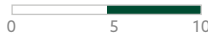
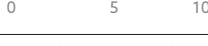
Stortorget kan trekkes helt fram til Domkirken. Relasjonen mellom torget og fasadene må forsterkes, og torget må tilrettelegges med flere sitteplasser og mer variert bruk. Utvikle Kirkeristen som sosial møteplass.



ANBEFALTE TILTAK YOUNGSTORGET/STORGATA



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeids-partnere (S), tidsrom (T)</i>
7.1 Styrke bylivet på Youngstorget	7.1.1 Utbedre infrastruktur på torggulvet som vann og strøm og styrke tilgjengeligheten ved fjerning av barrierer rundt torget iht. til pågående planer	Forenkle logistikken og tilbudet ved arrangementer	Kn: antall tiltak, antall tilbydere og brukere, samt type tilbydere og brukere Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: KUL T: 2017-19 0 5 10
	7.1.2 Pilotprosjekt informasjonstavle på Youngstorget som kobler arrangementer og spisesteder og virksomheter rundt torget	Øke orienterbarhet og informasjon om bylivstilbud i området	Kn: arrangementstavlen er på plass innen frist Kl: opplevd nytteverdi blant publikum og gårdeiere/naboer	A: Offentlig-privat samarbeid OK og private aktører S: Næringsliv, kulturinstitusjoner T: 2017-19 0 5 10

7.2 Bedre tilgjengelighet og bevegelse i de viktige forbindelsesgatene	7.2.1 Utbedre og prioritere krysset Grensen/Møllergata for fotgjengere, syklist og trikk i sammenheng med planer for Regjeringskvartalet og planer for sykkel i Kongens gate	Bedre framkommelighet for myke trafikanter og kollektivreisende	Kn: kvantifisering av tiltak Kl: opplevd kvalitet (trivels- og framkommelighetsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: SO, Ruter T: 2019-22 
	7.2.2 Oppruste Møllergata som sykkelprioritert gate i sammenheng med bygging av Regjeringskvartalet	Bedre infrastrukturen for syklist og handel	Kn: antall syklist, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (behovsanalyse syklist inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv T: 2019-22 
7.3 Fremme varierte tverrforbindelser	7.3.1 Etablere strekningen Youngstorget-Pløens gate-Skippergata-Europarådets plass som fotgjenger- og sykkelprioritert strekning	Bedre framkommelighet for gående og syklende, økt handel og bedre steder for opphold	Kn: antall fotgjengere, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv T: 2019-22 
7.4 Dyrke fram flere grønne områder	7.4.1 Utvikle pilotprosjekt i delområdet for vertikal beplantning slik som på vegger, pergola av trær, klatreplanter eller andre løsninger (eks. på Youngstorget, Europarådets plass, Jernbanetorget)	Legge til rette for vegetasjon i tett bebyggelse og små byrom, økt trivsel. Dette handler om å identifisere de små mulighetene, som samlet bidrar til en grønnere helhet.	Kn: kvantifisering av tiltak Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Bykuben Oslo byøkologiske senter S: BYM T: 2017-19 
	7.4.2 Etablere lommeparker, eksempelvis i Guneriuskvartalet, krysset Storgata/Nygata/Skippergata, Stenersgate	Øke kvaliteten på oppholdssteder, nye målpunkt	Kn: kvantifisering av tiltak, andel areal med grønne flater Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv T: 2022-27 
7.5 Styrke Stortorvet og Kirkeristen som samlet byrom	7.5.1 Forbedre gangforbindelsene diagonalt over Stortorvet ved å reorganisere funksjonene på torgarealet	Etablere en «snarvei» mellom Storgata og Karl Johan for fotgjengere, gjøre Stortorvet mer tilgjengelig	Kn: antall fotgjengere og besøkende til torget (ev. endringer i besøkendegrupper), effekt på næringsvirksomhet (både for handel på selve torget og for aktører rundt om) Kl: opplevd kvalitet og vurdering av den langsiktige endringen i bruk og aktivitet på torget (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv T: 2017-19 
	7.5.2 Utvikle og utvide Stortorvet mot vest, øst og sør	Koble Stortorvet med omkringliggende bygninger, og spesielt til Domkirken og Domkirkeparken	Kn: antall og type besøkende inkl. type bruk, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Oslo, domkirke, næringsliv, KUL T: 2022-27 
	7.5.3 Revitalisere Kirkeristen som møteplass med f.eks. øvingslokaler, bokhandel og aktiviteter, suppekjøkken, marked med mer	Etablere en inkluderende møteplass som integrerer funksjoner i bygningene sammen med parken	Kn: antall og type besøkende inkl. type bruk, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Kirkevergen i Oslo/ Oslo domkirke S: SoCentral T: 2017-19 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kultusetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 8

KVADRATUREN

Strategisk retning: Aktive kryss og første etasjer og byliv i ulikt tempo

Kvadraturen er Christian IVs renessanseby bygget etter bybrannen i 1624. Byplanen er karakteristisk med sitt rettvinklede gatenett. Målt i byliv er Kvadraturen delt i to: et aktivt byliv i området mot Karl Johan, og en stillere sone i sør. Her er det stort potensiale til å videreutvikle bylivet, med handels-, kultur- og serveringstilbud.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Bylivsundersøkelsen peker på at det er få fotgjengere i Kvadraturen til tross for områdets sentrale beliggenhet. Den sørlige delen av området faller utenfor den aktive bylivssonen med mindre publikumsrettet virksomhet i første-etasje. Karl Johans gate har åpne fasader i første etasje og er opplyst om kvelden. Store deler av regjeringsapparatet er midlertidig plassert i Kvadraturen etter terrorangrepet 22. juli 2011, og omlokaliseringen har hatt stor betydning for bylivet i de berørte gatene. Bytrær oppleves som en markant kvalitet i bymiljøet der de finnes, som for eksempel i Kirkegata. Byromskvaliteten er vurdert på Wessels plass, Christiania torv og Bankplassen. Bankplassen er bygget om, og Wessels plass er under ombygging, siden Bylivsundersøkelsen ble gjennomført.

Bylivsfaktorer

Kultur, byøkonomi, folk 

Kvadraturen kjennetegnes av mange arbeidsplasser, men har lite aktivitet utenom arbeidstid. Det er store og viktige forretningskvartaler nær Karl Johans gate, men vesentlig mindre aktivitet i første etasjene lengre sør. Christiania torv er et viktig møtested med kafeer og restauranter. Det er høy tetthet av gallerier og kreative aktører i området. Sentralen utgjør et nytt kreativt kraftsenter, som kobler kunst- og kulturaktører med sosialt entreprenørskap.

Mobilitet

Kvadraturen oppleves som vanskelig å orientere seg i og er til dels uoversiktlig. "Langgatene" (øst-vest) er differensiert i trikkagate, bussgate og bil- og sykkelgate. "Stråtene" (nord-sør) er ikke differensiert på samme måte. Generelt er dette et viktig område for buss og trikk gjennom byen, hvor Prinsens gate dominerer som kollektivgate.



- 1 Kaféliv på Bankplassen ved Samtidskunstmuseet
- 2 Kongens gate i Kvadraturen er en av "strådene" nord-sør og kobler byrommene Stortorvet, Bankplassen, Festningsplassen og Vippetangen
- 3 Mange nisjebutikker holder til i Kvadraturen

Arkitektur

Kvadraturen med byplanen fra 1624 har nasjonal verdi. Området er preget av smale gatesnitt som gir begrensede sol- og lysforhold på bakkeplan. Karakteristisk for området er det likeverdige gatenettet og bygninger med høy arkitektonisk kvalitet fra fire århundrer.

Natur

Børsparken, Bankplassen og Grev Wedels plass er viktige grønne byrom, men er lokalisert i ytterkant av kvartalene i Kvadraturen. Noen av de øst-vestgående gatene har visuell kontakt med landskapsrommet. Dette gjelder særlig Prinsens gate. Rådhusgata og Kirkegata har gatetrær på deler av strekningene. Deler av Akersgata, Rådhusgata, Kirkegata og Prinsens gate er definert som "tre- og lyktegater" i Estetisk plan.

ANALYSE

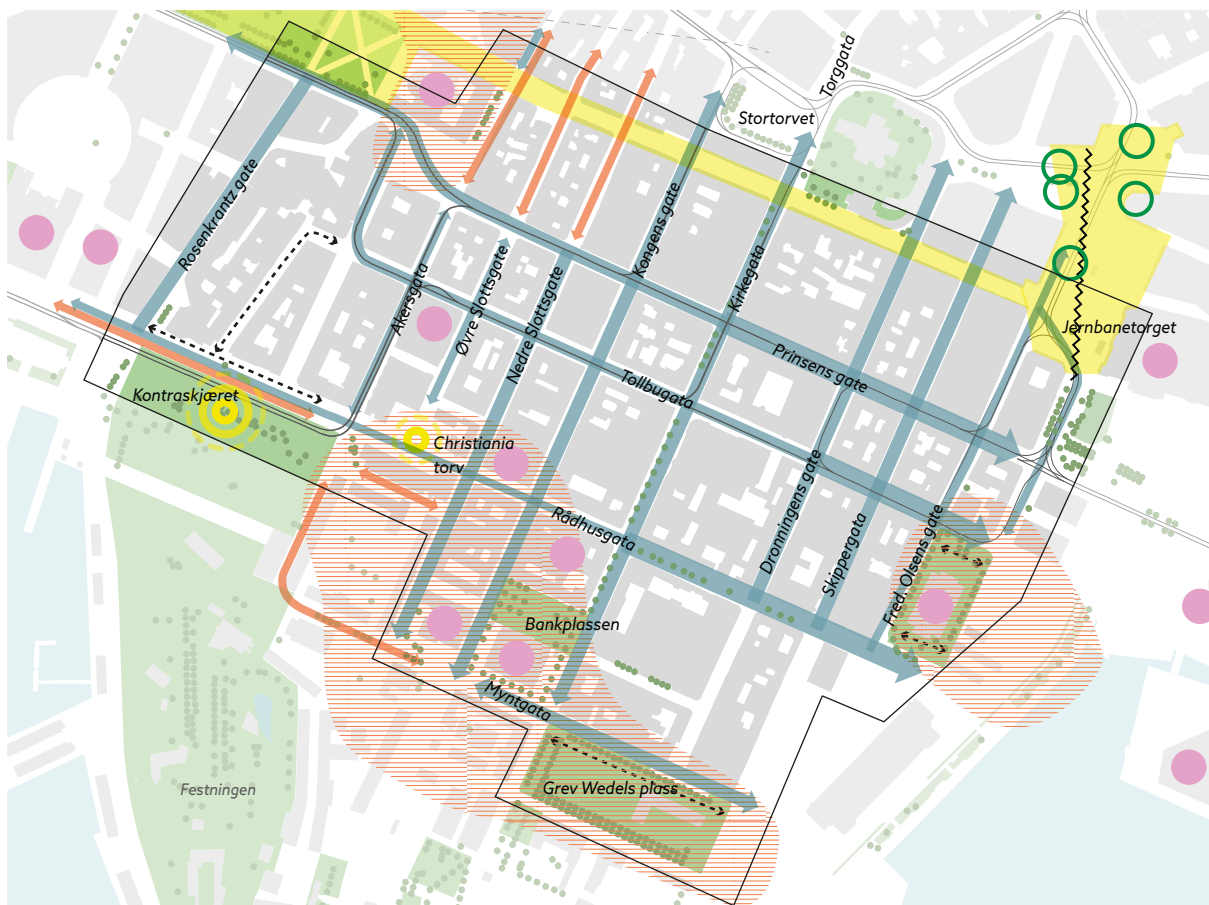
Kvadraturen representerer noe bestandig ved byen og samtidig noe skapende. De fysiske omgivelsene er strukturerende, men de siste års framvekst av et kunst- og galleriklynger i kombinasjon med konsepter som Sentralen og Posthallen, illustrerer områdets potensiale. Områdets største utfordringer er knyttet til mobilitet, orienterbarhet og opphold.

Styrker

- Byplan og gatenett fra 1624 er bevart som historiefortellende spor
- Kvadraturen gir en historisk referanse som styrker forståelsen av Oslos framvekst som hovedstad
- Mange bygg er av høy arkitektonisk verdi
- Christiania torv har et aktivt byliv hele døgnet
- Kvadraturen rommer flere kunst- og galleriklynger

Svakheter

- Mangel på målpunkt gjør det vanskelig å orientere seg
- Det er få folkestrømmer i sør
- Gatene i Kvadraturen er hovedsakelig monofunksjonelt utnyttet med bil- og kollektivtrafikk
- Området oppleves av mange som utrygt, grunnet dårlig belysning og lite sosial kontroll
- Kvadraturen er preget av tett og kompakt bebyggelse, og det er få etablerte byrom



ANALYSEKART - KVADRATUREN

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Underbrukte/fraværende traséer
- Offentlige møtepunkter/magneter
- Byrom med høy aktivitet

- Byrom med potensial
- Mental barriere
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner

Potensial

- Stort antall kvadratmeter bygningsmasse.
- Bakgårdene og innsiden av kvartalene er i dag lite utnyttet.
- Innehar en struktur som er unik i sentrum og som gir grunnlag for å videreutvikle og styrke områdeidentiteten.

ANBEFALTE STRATEGIER

Kvadraturen defineres i stor grad av sin gatestruktur og de viktigste bylivstiltakene er knyttet til bruken av bygulvet. I tillegg er det behov for å skape nye målpunkter.

8.1 Styrke forbindelsen Youngstorget/ Stortorvet-Festningen/Vippetangen, i to parallelle løp med to ulike karakterer
I forlengelsen av Møllergata og Torggata bør

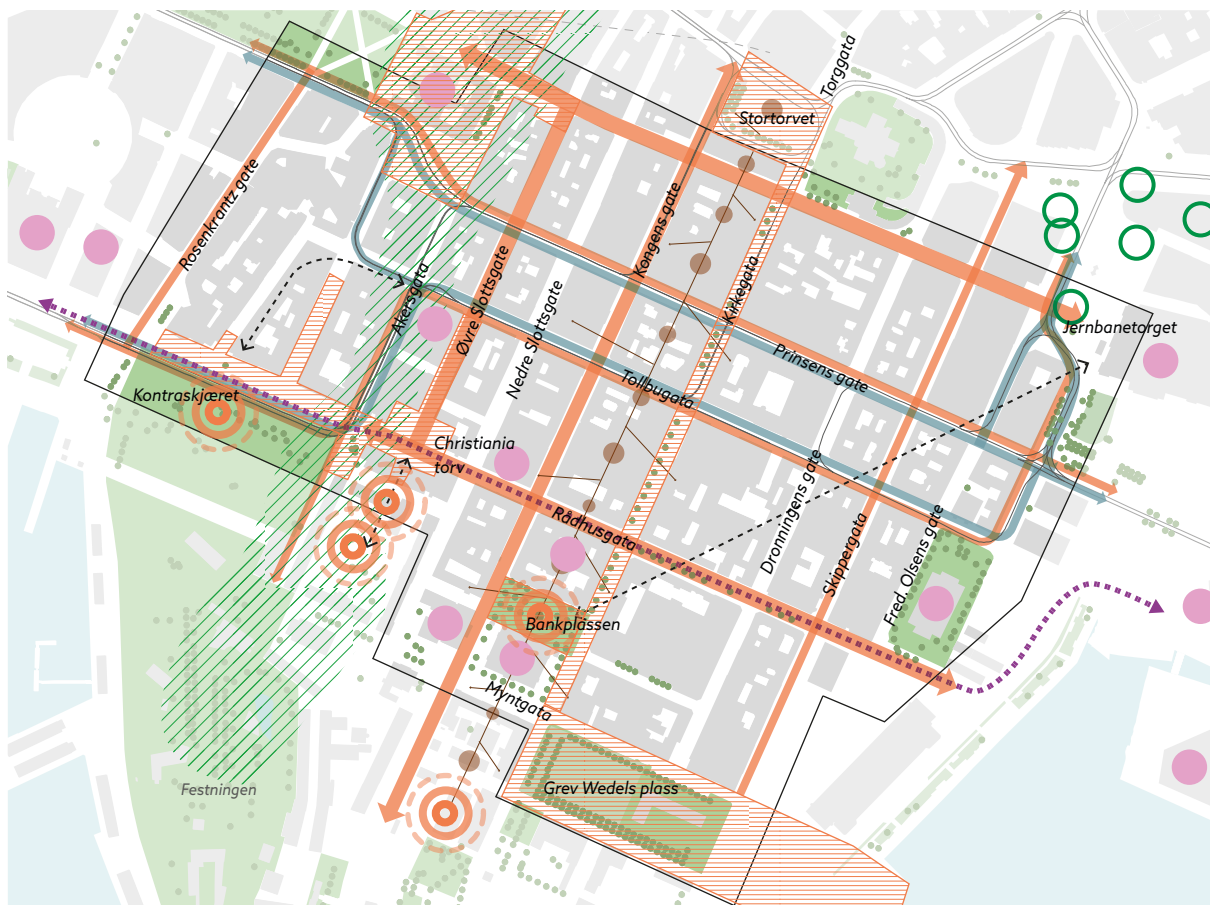
Kongens gate og Kirkegata videreføre en parallell forbindelse med en rask og en sakte gate. Utvikle Kirkegata til en fotgjengergate hvor strekningen fra Stortorvet til Grev Wedels plass utvikles som en oppholdsgate med flere sitteplasser, tydelige relasjoner mellom bygninger og på tvers av gata, og med en felles identitet innen handels- og næringssegmentet. Utvikle Kongens gate, fra Stortorvet mot Vippetangen, som en sykkelforbindelse.



8.2 Styrke Akersryggen som kobling

Koble Christiania torv til eksisterende gågate i Øvre Slottsgate og videre forbinde Akersgata til Akersryggen som en grønn fotgjengerforbindelse.





STRATEGIKART - KVADRATUREN

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud
- Målpunkt

- Prioriterte byrom
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Oslo kunstløype
- Sone for biologisk mangfold

8.3 Gjøre innsiden av kvartalene mer tilgjengelige og styrke diagonalene
Gi flere romlige kvaliteter og opplevelser ved å fremme tiltak som inviterer publikum inn i kvartalenes gårdsrom. Styrke veivisningen og et nettverk av møteplasser i diagonalen Bankplassen - Jernbanetorget. I kombinasjon med tiltak i Kirkegata vil dette kunne øke flyten og opplevelsen av å ferdes gjennom området.



8.4 Styrke kunstformidlingen i Kvadraturen

Bidra til å synliggjøre institusjoner og visningssteder for kunst i Kvadraturen.



8.5 Prioritere aktive kryss og forbindelser

Gjennomføre en homogen materialbruk som styrker det historiske gatenettets struktur. Utvikle gatekryssene som bymessig etablerte plassrom med flere gratis sitteplasser eller opphevede "myldre kryss" som gir fotgjengerne anledning til å krysse også diagonalt. Styrke Kirkegata som strøksgate og Rådhusgata, Akersgata og Prinsens gate som tregater i tråd med Estetisk plan



8.6 Fremme aktive førsteetasjer

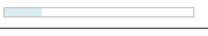
Stimulere til økt aktivitet på bakkeplan og handel av utadrettet karakter.



ANBEFALTE TILTAK KVADRATUREN



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeids- partnere (S), tidsrom (T)</i>
8.1 Styrke forbindelsen Youngstorget/Stortorvet-Festningen/Vippetangen, i to parallelle løp med to ulike karakterer	8.1.1 Utvikle Kirkegata som fotgjengerprioritert og grønn strogsgate med steder for opphold handel	Forsterke Kirkegata som beplantet paradegate og gi den en tydeligere identitet, dette bidrar også til gode oppholdskvaliteter, økt handel og opplevelseskvalitet i byrommene	Kn: antall fotgjengere, antall sitteplasser (inkl. antall og type brukere), næringsgrunnlag Kl: Opplevd kvalitet og identitet	A: BYM S: Næringsliv, PBE T: 2019-22 0510
	8.1.2 Tilrettelegge Kongens gate som sykkelprioritert gate	Tilrettelegge for bedre infrastruktur for syklistene og handel	Kn: antall syklistene Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM T: 2019-22 0510
8.2 Styrke Akersryggen som kobling ned til festningen	8.2.1 Tilrettelegge Øvre Slottsgate for gående og for temporære aktiviteter	Knytte Christiania torv og Kvadraturen til det øvrige gatenettet rundt Karl Johan	Kn: antall fotgjengere, antall og type aktiviteter, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: KUL, næringsliv, kulturinstitusjoner T: 2017-19 0510
	8.2.2 Etablere variert og stedegegn beplantning i Akersgata	Styrke lesbarheten av Akersryggen, gi gata en styrket identitet og øke orienterbarheten	Kn: Kl: opplevd kvalitet (fokus på orienterbarhet)	A: BYM S: Næringsliv T: 2019-22 0510

8.3 Gjøre innsiden av kvartalene mer tilgjengelige og styrke diagonalene	8.3.1 Utarbeide en gårdsromsplan for Kvadraturen i samarbeid med gårdeiere om bruk av gårdsrom, snarveier og passasjer	Økt byliv inne i kvartalene, etablere snarveier, økt handels- og servicetilbud	Kn: antall attraksjoner og besøkende/brukere til dem Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Kvadraturforeningen, lokalt næringsliv T: 2017-19 
	8.3.2 Etablere, forsterke og synliggjøre snarveier og passasjer	Etablere attraktive og klimabeskyttede forbindelser med høy komfort gjennom kvartalene i Kvadraturen	Kn: antall fotgjengere og syklistere, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (fokus på tilgjengelighet, trygghet og orienterbarhet inkl. fokus på forbedringsområder)	A: PBE S: Gårdeiere, næringsliv, BYA T: 2022-27 
8.4 Styrke kunstformidlingen i Kvadraturen	8.4.1 Tilrettelegge for formidling og visning av kunst i byrommene	Videreutvikle Kvadraturen som visningssted for kunst, styrke forholdet mellom bygg og byrom, f. eks. i form av en kunstløype	Kn: antall aktører som trekker ut, kvantifisering av interesse blant publikum Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: KUL S: Visningssteder for kunst, BYM, Oslo kunstløype, Kvadraturforeningen T: 2017-19 
8.5 Prioritere aktive kryss og forbindelser	8.5.1 Utvikle møtesteder i kryssene, og skape bedre byrom ved å åpne hjørnebyggene med dører og publikumsrettet virksomhet mot gatekryssene. kryss med for eksempel beplantning, belysning og/eller sitteplasser	Forbedre orienterbarheten i området og utvikle identiteten i Kvadraturen, flere steder for opphold i tråd med Ny Giv for Kvadraturen	Kn: kvantifisering av tiltak, antall og type brukere inkl. type bruk Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: KUL, BYA, private aktører T: 2022-27 
	8.5.2 Bevare og videreutvikle trebeplantning i Kirkegata og Rådhusgata	Styrke innslaget av grønt i kvadraturen og øke orienterbarheten i området	Kn: er strategien realisert? Kl: De involvertes opplevelse av mandat, prosess, påvirkningsmulighet og resultat	A: BYM S: BYA T: 2022-27 
8.6 Fremme aktive førsteetasjer og gaterom	8.6.1 Utvikle pilot for utforming av uformell møteplass for kultur- og uteliv ved Cinemateket i Dronningens gate	Synliggjøre kulturaktiviteter i Dronningens gate, økt samspill mellom ute og inne	Kn: antall fotgjengere, antall sitteplasser, antall besøkende Kl: opplevd kvalitet, opplevd trygghet	A: BYM S: Cinemateket T: 2017-19 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 9

FESTNINGEN

Strategisk retning: Historiefortelling, familietilbud og naturkvaliteter

Akershus slott og festning fra middelalderen ligger markant og synlig på Akersneset. Området er fortsatt en militær festning under en kommandant og det daglige vaktholdet ivaretas av Hans Majestet Kongens Garde. Området er stort og grønt, og utgjør en unik ressurs for Oslo sentrum.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

I Bylivsundersøkelsen er Grev Wedels plass og Festningsplassen trukket fram som eksempler på introverte byrom som ikke er en integrert del av bybildet. Det pekes også på at det ikke er noen direkte forbindelse mellom Festningen og fjorden. Det er lite aktive fasader i første etasjene, og lite kveldsaktivitet. Festningsområdet trekkes fram som en viktig turistattraksjon, da spesielt Akershus festning og Norges Hjemmefrontmuseum. Det er ikke foretatt tellinger av fotgjengere i området.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi, folk, kultur

Et av byens viktigste kulturminner med betydelig kultur- og kulturhistorisk aktivitet, også knyttet til Forsvarets museer og Forsvarets musikk. Området benyttes også til Forsvarets oarader. Akershus slottet er dessuten regjeringens representasjonslokale. Bruken domineres av turisme og rekreasjon. Det er liten grad av temporær aktivitet i området foruten Kontraskjæret, som ligger utenfor murene og framstår som en bypark.

Mobilitet

Festningen ligger på en høyde omgitt av murer. Dette fører til at Festningsområdet oppleves som lite tilgjengelig for gående i hverdagen. Innenfor Festningsmurene er det bilfritt.

Arkitektur og natur

Festningen er, både av hensyn til topografi og arkitektur, et landemerke i Oslos bybilde. Det finnes store og åpne arealer innenfor Festningsområdet som gir rom for temporære installasjoner og midlertidig bruk. Festningsområdet utgjør det største grøntområdet innenfor Ring 1.



- 1 Myntkvartalet er koblingen mellom festningsanlegget og sentrum, her fra Myntgata
- 2 Grev Wedels plass er et viktig byrom i området
- 3 Uventede møter gir også byliv, her er politiets hester, som til vanlig trener i Stallen og Ridehuset, ute og gresser samtidig som folk får hilse på

ANALYSE

Festningsområdet er et av de viktigste kulturminnene i Norge, med rammer som egner seg til kultur- og kulturhistoriske aktiviteter. Dette kommer delvis i konflikt med sikkerhetstiltakene knyttet til Forsvarets og regjeringens virksomhet og tilhold på festningen. Festningen er ikke bare et museum, men oppleves i praksis slik med tanke på publikumsfunksjoner. Området er et historisk utstillingsvindu i tilknytning til sjøen, og er også et unikt utsiktspunkt. Festningen har gode forutsetninger for å bli sentrums viktigste park. Området er rikt på kvaliteter og målpunkter, men mangler tilgjengelighet og byliv av mer uformell karakter som kan gjøre Festningen til en folkelig bypark.

Styrker

- En viktig historieformidler i sentrum
- En grønn, stille og skjermet del av byen
- Utsiktspunkt og orienteringspunkt
- Kontraskjæret er et stort og tilgjengelig grønt byrom

Svakheter

- De fysiske omgivelsene og det kulturhistoriske miljøet har et potensiale til å generere en merverdi
- Mangel på tilgjengelighet og til dels framkommelighet
- Begrenset servicetilbud utover de som er integrert i museumstilbudene

Potensial

- Vesentlig potensiale som sentrums bypark
- I kombinasjon med lavterkselaktiviteter kan de etablerte attraksjonene oppnå synergieffekter
- Egnert til midlertidige aktiviteter
- Som definert og avgrenset byområde har det et særlig potensiale for barn og unge
- Festningens bortgjemte karakter og særegenhet må forstås som en unik kvalitet, men kan med fordel tilgjengeliggjøres

ANBEFALTE STRATEGIER

Et hovedfokus i dette delområdet er å oppnå mer tilgjengelighet. Festningen har en rekke kvaliteter, men det er viktig å redusere terskelen for å benytte disse.



STRATEGIKART - FESTNINGEN

- ↔ Bil- og kollektivdominerte gater
- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ⋯ Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud

- Målpunkt
- Prioriterte byrom
- Viktige institusjoner
- Fergetrafikk

9.3 Styrke Kongens gate som en hovedgate for myke trafikanter mellom Karl Johan og fjorden

Tilrettelegge for syklistar i Kongens gate og utvikle gateløpet gjennom området med en aktivitetssone ved Festningen. Fremme aktive førsteetasjer langs gaten.



9.4 Tilrettelegge Kongens gate ved Akershus festning for arrangementer og familievennlige byromsaktiviteter

Kirkegata og Kongens gate bør ende opp i et aktivt byrom ved inngangen til festningsområdet. Målpunktet bør særlig være rettet mot barn og unge og familier, og legge til rette for helårs bruk.



9.5 Bruke historiefortellingen til å skape byliv

Anlegge en rute i festningsområdet som forteller om Oslos historie samtidig som man kan nyte utsikten over fjorden.





STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeids-partnere (S), tidsrom (T)</i>
9.1 Fremme festningsområdet som bypark hele året	9.1.1 Lage arrangementer, spel, uteteater mm. som knytter seg til festningshistorien	Utnytte Festningens uforløste potensial som arena for arrangementer og utendørs aktiviteter	Kn: antall arrangement, er tiltaket realisert innen oppgitt tidsrom? Kl: opplevd kvalitet	A: FB S: BYA, BYM, PBE T: 2017-19 
9.2 Styrke koblingen Festningen-Havnepromenaden	9.2.1 Etablere en ny gangforbindelse gjennom muren sør for Forsvarsmuseet mot Danskebåten/Fiskehallen	Øke antall forbindelser fra Havnepromenaden til Festningen/Kvadraturen og sentrum forøvrig	Kn: antall fotgjengere Kl: opplevd kvalitet (tilgjengelighet inkl. fokus på forbedringsområder)	A: FB S: BYA, BYM, PBE T: 2017-19 
9.3 Styrke Kongens gate som en hovedgate for myke trafikanter mellom Karl Johan og fjorden	9.3.1 Tilrettelegge Kongens gate mellom Myntgata og Akershusstranda for syklistene og fotgjengere	Øke antall forbindelser fra Havnepromenaden til Festningen/Kvadraturen og sentrum forøvrig	Kn: antall syklistene Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM T: 2017-19 
9.4 Tilrettelegge Kongens gate ved Akershus festning for arrangementer og familievennlige byromsaktiviteter	9.4.1 Utforske potensialet til Kongens gate sør og tilhørende områder med midlertidige aktivitetssoner for barn og familier ("Verdens kuleste sted")	Etablere en attraksjon i enden av Kongens gate, en stor boltreplass for barn og unge med familier, etablere fast infrastruktur med tilgang til strøm og vann	Kn: antall brukere, type brukere og bruk (inkl. sesong og arrangementsvariasjoner) Kl: opplevd kvalitet (spesifikt blant barn og unge) og trygghetsanalyse (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Næringsliv, Sentralen T: 2017-19 
	9.4.2 Legge til rette for publikumsrettet bruk i tidligere renseanlegg	Bygge opp under tiltak 9.4.1 med synergier mellom innendørs og utendørs bruk	Kn: antall brukere, type brukere og bruk Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse og opplevelse av test inkl. fokus på forbedringsområder)	A: FB S: Næringsliv, kulturaktører T: 2017-19 
	9.4.3 Etablere et anlegg for å produsere snø og is på Festningsplassen om vinteren	Legge til rette for vinteraktiviteter	Kn: antall brukere, type brukere og bruk (fokus på vinterhalvåret) Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: FB S: BYM, egen driftsansvarlig T: 2019-22 
9.5 Bruke historiefortellingen til å skape byliv	9.5.1 Etablere historiefortellende guideprogram med gangrute i Festningsområdet med kobling til Havnepromenaden og sentrumsgatene	Fortelle historier om Festningen og byen	Kn: kvantifisering av tiltak Kl: opplevd kvalitet (holdningsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: FB S: Oslo-museene, BYA T: 2022-27 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 10

VIPPETANGEN

Strategisk retning: Havnekultur, landskapspunkt og møtested ved fjorden

Området nedenfor festningen har rik historie knyttet til byens havnedrift på slutten av 1800- og 1900-tallet. Vippetangen har fortsatt i dag viktige havnefunksjoner og er et havnerelatert kulturmiljø med bygninger og kaier fra ulike epoker. I senere tid har Havnepromenaden bidratt til å aktivisere området hvor blant annet nye kulturarenaer er under etablering.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Dette området ligger utenfor den aktive bylivssonen. Bylivsundersøkelsen definerer området langs hele Akershuskaia via Vippetangkaia, Revierkaia og Langkaia (fra Rådhusplassen til Operaen) som et framtidig utviklingsområde. Byromskvaliteten på Vippetangkaia er vurdert som lav, men positive kvaliteter som trekkes fram er utsiktsmuligheter og skalaen på byrommet. Bebyggelsen er spredt, og handels- og servicetilbud er få. Det er ikke gjort tellinger av fotgjengere. Siden Bylivsundersøkelsen ble gjennomført, har Havnepromenaden fått en tydeligere identitet og gjort området lettere tilgjengelig.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi, folk

Søndre Akershusstranda og Revierkaia gjør området til en viktig ankomstport for cruiseturister. Akershusstranda, Vippetangen og Langkaia er sammen en rolig strekning langs Havnepromenaden som foreløpig primært er tilrettelagt for bevegelse og opphold. Det er noe handel og servering, primært langs Søndre Akershusstranda.

Mobilitet, folk

Når cruiseskipene ligger til kai, fører det til økte folkestrømer i området. Havnepromenaden er en viktig nyetablert forbindelse i byen. Den har en tydelig identitet gjennom områdets vestsider der den i stor grad følger vannkanten, men er mer uoversiktlig på østsiden ved Revierkaia. På Vippetangkaia er det folkeliv og aktivt fiske gjennom hele året.

Arkitektur, folk, natur

Området er viktig som en del av Havnepromenaden. Vippetangen er et område i utvikling med fokus på myke trafikanter, opphold og rekreasjon/aktiviteter. Området

har flere verneverdige bygninger og er det siste bevarte historiske havneområdet i Oslo. Det er flere barrierer i området slik som festningsmuren, gjerder langs kaiområdene og Revierkaia. Området utenfor Fiskehallen har en storslått utsikt over fjorden og Hovedøya. Dette er et av få steder i sentrum hvor det store landskapsrommet oppleves i sin helhet. Her er det også et velfungerende internasjonalt miljø og et møtested for fritidsfiske.

ANALYSE

Områdets arkitektur og havnemiljø har en unik karakter. Det er en tydelig retning langs kaiene fra Rådhusplassen til Operaen, men området mangler tydelige og aktive tverrforbindelser til Kvadraturen. Vippetangen gir en særlig kontakt med det storslåtte fjordrommet.

Styrker

- Nærhet til fjorden og god utsikt
- Unikt historisk og aktivt havnemiljø
- Særegen arkitektur i form av havneskurene, siloen og andre byggverk relatert til havnevirksomhet

Svakheter

- Få målpunkt på Vippetangen
- Området oppleves av mange som langt fra sentrum uten kollektivforbindelser fra vest

Potensial

- Videreutvikling av havnerelatert virksomhet, næring og kultur
- Områdets nærhet til Kvadraturen og Festningen
- Vesentlig potensial som lokalitet for midlertidige aktiviteter, testbeds og popups



- 1 Kulturmiljøet på Vippetangen er tydelig relatert til havnevirksomhet. Dette gir området en særegen identitet som bør bevares i videre utvikling
- 2 Havnepromenaden langs Akershusstranda tilbyr steder både for opphold og bevegelse



ANALYSEKART - VIPPETANGEN

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Målpunkt
- Byområde med potensial
- Mental barriere
- Fysisk barriere
- Viktige institusjoner

ANBEFALTE STRATEGIER

Å skape bedre relasjoner mellom kaiområdene og byen bak vil være viktig, ikke bare for Vippetangen, men også for Kvadraturen og festningsområdet. Havnepromenaden bør også bli tydeligere gjennom hele området med helårs aktiviteter.

10.1 Legge tilrette for flere målpunkt

Området trenger flere attraksjoner. Vippe, Skur 40, ytterst på Vippetangen, er eksempel på et nytt tilbud. Lignende aktiviteter som bygger opp under

havnekultur og Oslo som fjordby bør utvikles.

Byøkonomi, kultur, folk, natur

10.2 Bedre ankomsten fra sjøen

Tilrettelegge slik at cruiseskipsturistene og ankommende med ferger lettere kan finne veien gjennom Kvadraturen og inn til byen. Kongens gate bør utvikles som en naturlig forbindelse til sentrum. Tilrettelegge for ankomst med småbåter, gjerne tilknyttet attraksjoner og serveringssteder.





STRATEGIKART - VIPPETANGEN

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Prioriterte forbindelser
- Sekvens med bylivstilbud

- Prioriterte byrom
- Kollektivstoppested
- Viktige institusjoner
- Fergetraffikk

10.3 Bedre tilgjengeligheten til området

Bedre ankomsten fra sentrum øst, ved å forbedre forbindelsene for myke trafikanter og utvikle gode overganger til kollektivtilbud, herunder også ny fjordtrikk.



10.4 Prioritere temporære byromstiltak

Vippetangen har et særegent potensiale for midlertidige tiltak og nye, dynamiske attraksjoner. Med Havnepromenaden som utgangspunkt bør

det tilrettelegges for innovasjon og temporære tiltak, som Salt-prosjektet er et eksempel på.



10.5 Fremme Vippetangen som landskapspunkt

Forsterke sentrums sørlige nes som landemerke. Tilgjengeliggjøre silotaket, som er et unikt utsiktspunkt i byen.



ANBEFALTE TILTAK VIPPETANGEN



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
10.1 Legge tilrette for flere målpunkter	10.1.1 Etablere klimaskjermede oppholdsmuligheter langs Havnepromenaden	Øke antall lune oppholdssteder langs Havnepromenaden (se i sammenheng med strategi 10.4), hvor folk kan slå seg ned og observere bylivet langs vannet	Kn: kvantifisering av tiltak, antall brukere/sittende Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: OH T: 2017-19 0510
	10.1.2 Etablere permanente grillmuligheter (faste installasjoner)	Styrke eksisterende byliv ved fiskeplass	Kn: antall og type bruker Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: OH T: 2017-19 0510
	10.1.3 Utvikle sportsfiskebrygga som en tilrettelagt møteplass og kunnskapssenter for sportsfiske i Oslo, med nødvendig infrastruktur og utvalg av utstyr. Bør utvikles i sammenheng med områdene som benyttes til dette per i dag	Bygge på eksisterende aktivitet og kvaliteter	Kn: antall og type tilbydere, næringspotensial, antall og type brukere Kl: opplevd funksjonsverdi av brukere, og kvalitet av besøkende (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: OH S: Fiskehallen T: 2022-27 0510

10.2 Bedre ankomsten fra sjøen	10.2.1 Etablere gjestebrygge for båter. Nøyaktig plassering må utredes i samsvar med andre funksjoner (cruiseskip m.m.)	Tilby gjesteplasser for småbåter i Oslo sentrum, gjerne i tilknytning til servering og andre båtlevsfunksjoner	Kn: antall båter, samt type båter og båtseiere Kl: opplevd funksjonsverdi av brukere, og kvalitet av besøkende (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: OH T: 2019-22 
10.3 Bedre tilgjengeligheten til området	10.3.1 Etablere stoppested for fjordbåt. Nøyaktig plassering bør utredes i sammenheng med en helhetlig plan for fjordbåten	Knytte Vippetangen til sentrum via fjorden, både en attraksjon og et kollektivtilbud	Kn: antall stopp, antall og type brukere (variasjoner med sesong og arrangement) Kl: opplevd kvalitet på tilbudet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Offentlig-privat samarbeid S: Ruter, Museene, private aktører, OK T: 2022-27 
	10.3.2 Utbedre gangforbindelse mellom Langkaia og Vippetangen	Bedre framkommelighet og orienterbarhet for gående og syklende	Kn: antall fotgjengere Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og trygghetsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: OH S: BYM T: 2022-27 
10.4 Prioritere temporære byromstiltak	10.4.1 Utplassering av ulike typer flytebrygger og lignende, for å aktivisere vannflaten	Øke byliv og bedre tilgjengeligheten til fjorden. Tiltaket forbereder muligheten for permanente flytebrygger på lengre sikt.	Kn: antall brukere, type brukere og bruk, antall brygger Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: OH, Foreningen Kysten T: 2019-22 
10.5 Fremme Vippetangen som landskapspunkt	10.5.1 Etablere adkomst til utsiktspunkt på Siloen, benytte kunstnerisk utsmykning for å synliggjøre bygningen	Etablere en attraksjon på Vippetangen	Kn: antall brukere Kl: opplevd kvalitet (holdningsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: OH, KUL S: BYA T: 2017-19 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 11

GRØNLAND/VATERLAND

Strategisk retning: Nabolagskvaliteter, attraktive forbindelser
og Akerselva som bylivsgenerator

Grønland er et byområde med sterk identitet. Området har stor kulturell variasjon og er, sammen med nabostroket Tøyen, et sentralt sted for Oslos innvandrerbefolkning. Området har et levende byliv, med variert handel og en stor andel boliger. Det er et av de tettest befolkede områdene i Norge.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Grønland som område inngikk ikke som en del av studieområdet til Bylivsundersøkelsen, men Bylivsundersøkelsen har likevel med analyser av blant annet området vest for Akerselva. Grønland og Vaterland er definert som utrygge områder, basert på svar i en spørreundersøkelse. Det pekes på at Vaterlandsparken er dårlig vedlikeholdt og med mye "uønsket opphold". Denne parken bidrar til lite trygghet og komfort, men god kvalitet på nytelse og trivsel i omgivelsene. Smalgangen og strekningen Grønland/Grønlandsleiret har handel på gatenivå og også en del kveldsaktivitet.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi, folk, kultur

Byøkonomien på Grønland preges av detaljhandel, servering og småskalavirksomhet.

Næringlivet på Grønland har et økonomisk mangfold, basert på individuelle virksomheter som tilbyr varer og tjenester andre deler av sentrum ikke har. Området har kulturelt mangfold, og er også et målpunkt for folk fra hele byen.

Mobilitet, folk

Bussterminalen i Galleri Oslo er et viktig kollektivknutepunkt. Bygningen utgjør en barriere mellom Grønland og Schweigaardsgate. Gang- og sykkelbroa Akrobaten er en viktig forbindelse mellom Grønland og Bjørvika. Grønland/Grønlandsleiret er definert som strøgsgate. Den er viktig for fotgjengere, syklist, varelevering og handel.

Arkitektur, natur

Akerselva miljøpark ender i dag på Vaterland. Under Nylandsbroa er det utflytende og dårlig vedlikeholdte byrom. Grønlandskvartalet med Smalgangen er bilfritt og har et aktivt byliv gjennom store deler av døgnet. Bygårdene, ved Asylet, nord for Grønlands torg har en mindre skala som gir området en tydelig karakter.



- 1 Smalgangen er et bilfritt byrom som potensielt kan koble Grønlands torg med Akerselva.
- 2 Marked under Nylandsbroa
- 3 Vaterlandsparken har trapper helt ned til Akerselva og er et av få grønne byrom i området

ANALYSE

Området fungerer til dels som et bydelssentrum, men er også godt besøkt av folk fra hele byen på grunn av handels- og utelivstilbudet. Byrommene i området er dårlig vedlikeholdt. Området er tett befolket, med mange små leiligheter. Dette gjør at byrommene på Grønland brukes mye.

Styrker

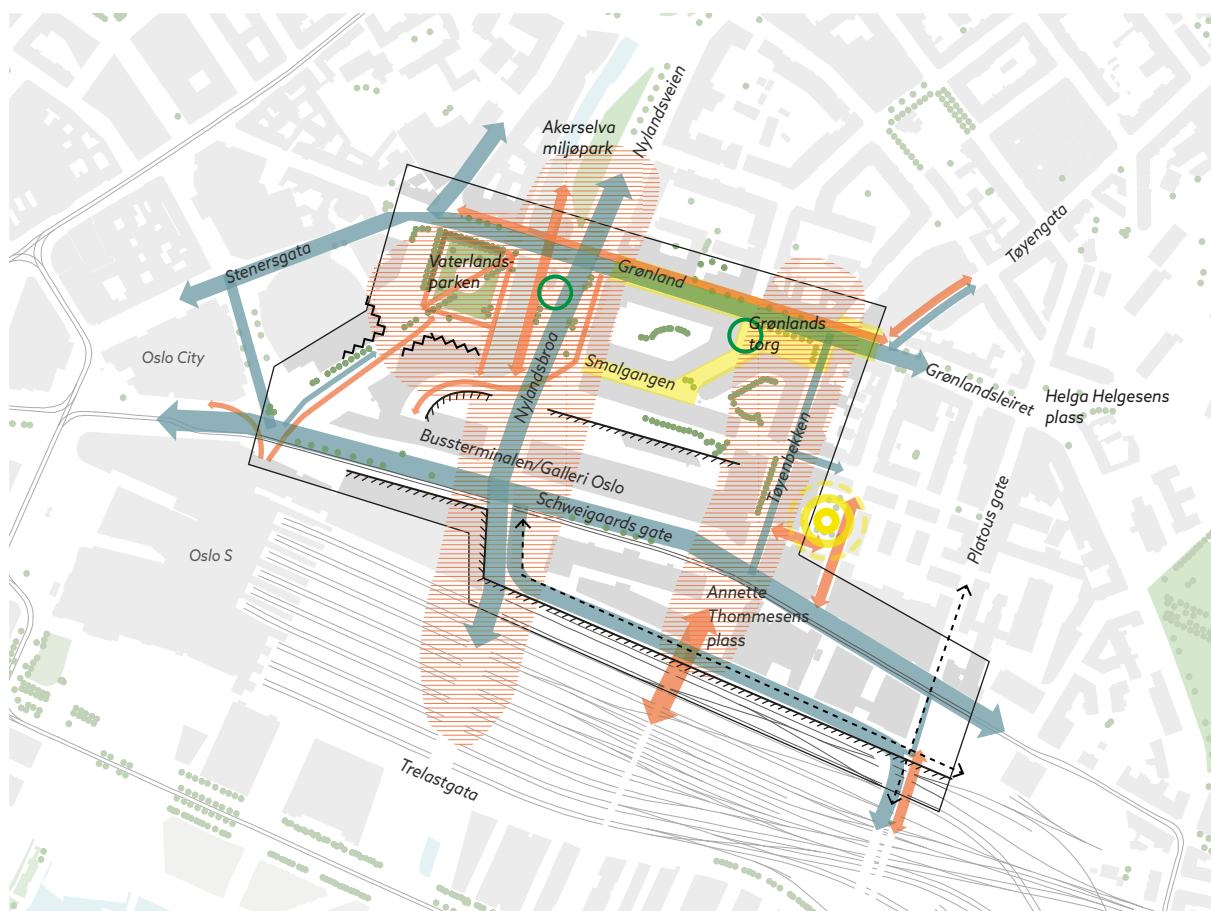
- Mange bruker gatene og byrommene som oppholdsrom og møtested
- Inngangsport til sentrum fra Oslo øst
- Mange mennesker, både beboere og besøkere

Svakheter

- Området oppleves som utrygt av mange
- Forbindelsene mot sør og vest er dårlige
- Framstår adskilt fra sentrum

Potensial

- Dyrke og videreutvikle kvalitetene ved mangfoldet som allerede finnes
- Knytte Grønland til Bjørvika, Bispevika og Sørenga, og til fjorden



ANALYSEKART - GRØNLAND/VATERLAND

- ➡ Bil- og kollektivdominerte gater
- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ⬅ - ➡ Underbrukte/fraværende forbindelser
- ☉ Målpunkt
- Byrom med høy aktivitet

- ▨ Byområde med potensial
- ~~~~~ Mental barriere
- ==== Fysisk barriere
- Kollektivstoppested

ANBEFALTE STRATEGIER

Strategiene for Grønland omhandler i stor grad tilkobling til øvrige deler av sentrum, og likeledes strategier for å oppnå en attraktiv kobling til Bjørvika. Akerselva er et landskapselement som er en del av denne strategien.

11.1 Etablere flere og bedre offentlige uterom tilpasset barn og lek

Mange barn og familier bor trangt i dette området av byen, og behovet for trygge og gode uterom er derfor større. Grønland torg og tilknytningen til Akerselva miljøpark er aktuelle områder for barn og lek som gir en god kobling mellom det blågrønne og det urbane.



11.2 Styrke Grønland som nabolagssentrum

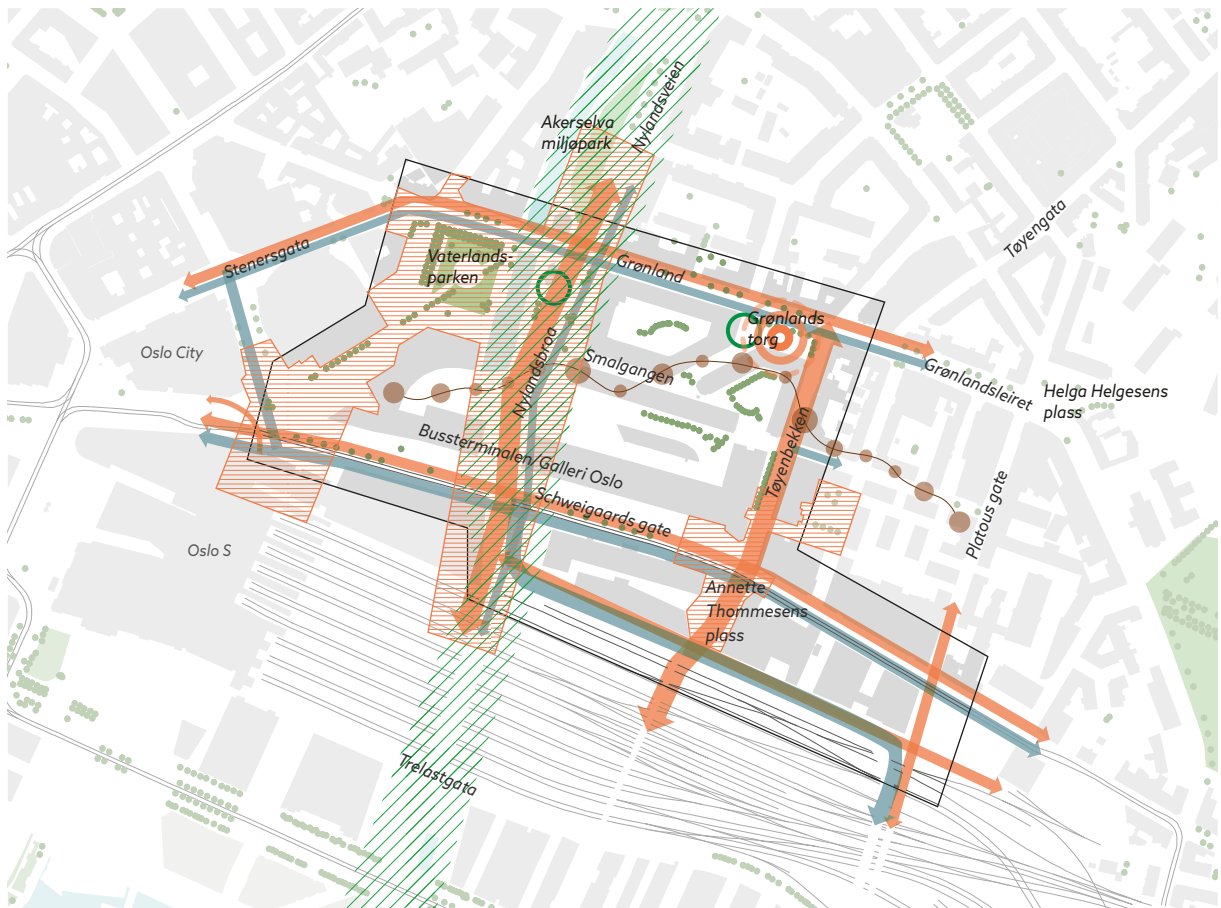
Transformere trafikkareal til fotgjengerareal og etablere bilfrie gater med trygge omgivelser. Tomme lokaler, da særlig kommunale, bør tas i bruk. Disse kan anvendes til temporær bruk i påvente av permanente funksjoner.



11.3 Styrke forbindelser til sentrum

Øke antall forbindelser og byromssekvenser til sentrum vestover: Grønlands torg-Vaterlandsparken-Oslo S. Styrke Vaterlandsparken som et målpunkt og utvikle byrommet på tvers av Akerselva.





STRATEGIKART - GRØNLAND/VATERLAND

➡ Bil- og kollektivdominerte gater

➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater

—•— Sekvens med bylivstilbud

🎯 Målpunkt

🏠 Prioriterte byrom

🟢 Kollektivstoppested

🌿 Sone for biologisk mangfold

11.4 Styrke forbindelser til Bjørvika

Bedre forbindelsene sørover, fra Vaterlandsparken til Operaen, Grønlands torg til Bispevika og Helga Helgesens plass til Sørenga. Tilrettelegge for myke trafikanter i Nylandsveien og i de nordlige tverrforbindelsene som kobler gateplan til Nylandsveien og -brua. Det er en overordnet strategi å sikre en kobling som følger Akerselva og som bidrar til en grønn og attraktiv kobling over det som i dag er sporområdene på Oslo S. I denne forbindelse er prioritering av myke trafikanter i Trelastgata i sør viktig.



11.5 Omprogrammere og oppgradere Schweigaardsgate

Schweigaardsgate er en viktig forbindelse vestover fra østre og søndre bydeler. Gata bør oppgraderes med bedre forhold for fotgjengere og syklist, med flere aktive førsteetasjer, vegetasjon og flere byrom for opphold.



11.6 Bruke Akerselva som bylivsgenerator

Knytte mer aktivitet til Akerselva, for eksempel å få småbåter til Vaterland og gjerne båtmulighet helt til Nedre Foss, som historisk sett var endestasjonen for båtmuligheter i Akerselva. Forlenge Akerselva ned til Schweigaardsgate.

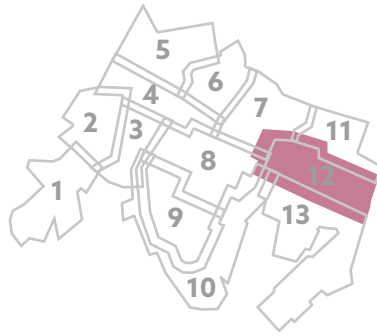




STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
11.1 Etablere flere og bedre offentlige uterom tilpasset barn og lek	11.1.1 Etablere en midlertidig sykkelpark - f.eks. en bmx/crossbane for barn og unge - på nåværende p-plass ved Vaterlandsparken	Lage en attraksjon i området, etablere et sted for barn og unge	Kn: antall brukere, type brukere Kl: opplevd kvalitet (holdningsanalyse)	A: BYM S: FutureBuilt, EBY, Gamlebyen sport og fritid T: 2017-19 0 5 10
11.2 Styrke Grønland som nabolagssentrum	11.2.1 Oppruste Grønlandsleiret som bylivsgate med prioritering av gående og syklist	Skape bedre forhold for fotgjengere, syklist og handel, varelevering, samt styrke Grønland som helhetlig sted i byen	Kn: antall fotgjengere og syklist, effekt på næringsvirksomhet Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse)	A: BYM S: Næringsliv T: 2019-22 0 5 10
	11.2.2 Legge til rette for opphold og arrangement som markeder og råvareorg under Nylandsbrua gjennom etablering av teknisk infrastruktur (strøm, vann, grillmuligheter)	Etablere en permanent attraksjon i området, økt trygghet	Kn: er torget etablert? Antall tilbydere, type tilbydere, antall besøkende, type besøkende, næringsgrunnlag, effekt på næringsdrivende rundt om Kl: opplevd kvalitet	A: BYM S: Næringsliv T: 2019-22 0 5 10
	11.2.3 Omprogrammere og oppgradere Vaterlandsparken for å legge til rette for aktiviteter, lek og arrangement	Lage et attraktivt grøntområde, ivareta områdets truede arter og et biologisk mangfold i overgangen mellom land og vann	Kn: kvantifisering av økologiske grep Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse og biologisk analyse)	A: BYM S: Tilstøtende grunneiere T: 2019-22 0 5 10

11.3 Styrke forbindelser til sentrum	11.3.1 Utbedre snarveiforbindelse mellom Grønland torg og Galleri Oslo/Bussterminalen, ved å åpne opp for passasje direkte fra Vaterland (mot torget) inn til bussterminalen	Bedre og tryggere forbindelser mellom Grønland og sentrum	Kn: antall gående Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og trygghetsanalyse)	A: BYM S: Galleri Oslo/ Bussterminalen T: 2019-22 
	11.3.2 Ombygge Grønlandsleiret-Stenersgata med prioritet for myke trafikanter og kollektivtransport	Styrke koblingene mellom Grønland og sentrum, frigjøre areal til handel og myke trafikanter, f. eks. i Grønland/Grønlandsleiret med sidegater	Kn: Er strategien utarbeidet? Kl: Er strategien forenlig med samferdselsaktørenes planer og målsettinger?	A: BYM S: VAV, PBE T: 2022-27 
11.4 Styrke forbindelser til Bjørvika	11.4.1 Legge Tøyenbekken og krysset Tøyenbekken x Schweigaards gate bedre til rette for fotgjengere	Økt byromskvalitet og bedre kobling for myke trafikanter mellom Grønland og Bjørvika (se i sammenheng med strategi 11.2 og 11.3)	Kn: antall fotgjengere Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse)	A: BYM S: Bydel Gamle Oslo T: 2019-22 
	11.4.2 Utvikle Nylandsbroa som forgjenger-, sykkel- og kollektivforbindelse over sporområdene og som Oslos "highline", en grønn parkforbindelse	Knytte sammen Botanisk hage og Akerselva miljøpark med fjorden, tilby trygg og herlig forbindelse for myke trafikanter	Kn: antall fotgjengere og syklist Kl: opplevd kvalitet	A: SVRØ S: BYM, UiO Botanisk hage, Bykuben T: 2022-27 
11.5 Omprogrammere og oppgradere Schweigaardsgate	11.5.1 Ombygge Schweigaards gate til en funksjonell byggate med prioritet for myke trafikanter og en forbindelse mellom sentrum og Gamlebyen	Utvikle gata fra å være en «bakside» til å bli en attraktiv strøgsgate	Kn: antall fotgjengere og syklist Kl: opplevd kvalitet (fokus på tilgjengelighet og trivsel)	A: BYM S: Næringsliv, Ruter, PBE T: 2022-27 
11.6 Bruke Akerselva som bylivsgenerator	11.6.1 Etablere gjestebrygger og fiskeplasser i Akerselva på Vaterland, ved Vaterlandsparken	Historisk referanse til kystkultur, byliv på Akerselva, identitetsskapende	Kn: antall brukere og besøkende Kl: opplevd kvalitet	A: Akerselva trebåtforening S: Riverside, Frigo, DNT, Akerselva trebåtforening, BYM T: 2019-22 
	11.6.2 Oppgradere og integrere Akerselvas østbredd som en attraktiv bryggekanal for opphold	Tilrettelegge for byliv i tilknytning til Akerselva, integrert med byrommet under Nylandsbroa	Kn: antall besøkende, type brukere og bruk Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og trygghetsanalyse)	A: BYM S: PBE T: 2019-22 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturretaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten



DELOMRÅDE 12

OSLO S

Strategisk retning: Byens velkomstportal, myke trafikanter og en bro til sjøen

Østbanen var endestasjon for Hovedbanen som ble åpnet i 1854. Siden da har stasjonen vært en viktig markør i bybildet og et sentralt knutepunkt. I dag er Oslo S Norges mest trafikkerte kollektivknutepunkt. Området er i transformasjon og ny sentralstasjon, ny bussterminal og byrom skal planlegges sammen.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Området er delvis innenfor den aktive bylivssonen med Jernbanetorget og omkringliggende bygninger. Jernbanetorget har mange oppholdsaktiviteter. Området beskrives som en utrygg sone, basert på svar i en spørreundersøkelse. Byromskvaliteten er vurdert på Jernbanetorgets øvre og nedre del, Christian Frederiks plass og Europarådets plass. Disse byrommene har middels kvalitet. Barcode har vindutsatte byrom som skaper et dårlig mikroklima. Barcode var utenfor Bylivsundersøkelsens studieområde.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi

Området har flere store handels- og serveringssentre med ulike karakter: Byporten, Oslo City, Østbanehallen og østre del av Karl Johans gate. Turistinformasjonen ligger i Østbanehallen. Det er flere store hoteller i området.

Folk, mobilitet

Området er landets største knutepunkt. Oslo S er start- og endepunkt for reiser, både for turister og pendlere. Dette genererer svært mye byliv i form av bevegelse og opphold. Oppholdsonene knyttet til trikk, buss og t-bane er trange og har lav opplevelseskvalitet.

Arkitektur, natur

Området har en sammensatt arkitektur fra ulike historiske epoker, eksempelvis Østbanehallen, bygårder ved Christian Frederiksplass, Paléhagen og fra nyere tid bygg som Royal Christiania, Oslo City og stasjonsbygningen. I byrommene og gatene på vestsiden av Jernbanetorget, Europarådets plass og Biskop Gunnerus gate er det trangt om plassen, noe som påvirker bylivet. Det er lite grønt i området, med stedvis lav

kvalitet. Barcoderekken har en tydelig identitet, og har karakteristiske bygninger og byrom. Bygningene i Barcode henvender seg både mot Trelastgata og Dronning Eufemias gate, men Trelastgata framstår som en bakgate dominert av bil- og busstrafikk.

ANALYSE

Nord for Oslo S er det et trafikalt punkt hvor gående og syklende fra Youngstorget og Grønland ankommer stasjonsområdet. Sør for Østbanehallen er Christian Frederiks plass og Operaallmenningen viktige byrom mot Bjørvika og Kvadraturen. Området vest for Oslo S er preget av plassmangel og høy frekvens av buss og trikk.

Styrker

- Området er i vekst
- Mange mennesker
- Ligger sentralt til i byen, med mange kvaliteter i nærheten, som fjorden, Karl Johans gate, Youngstorget og Storgata

Svakheter

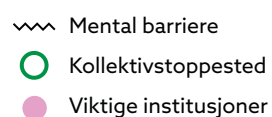
- Trangt om plassen
- Lite innslag av grønt
- Oppholdsstedene har lite variasjon
- Et utfordrende område å orientere seg i

Potensial

- Stasjonsområdet har et potensial i å forbedre opplevelsen av det å ankomme Oslo
- Stasjonsområdet kan integreres bedre med resten av sentrum, spesielt mot nord og øst



- 1 *Tigren er en attraksjon og møteplass på Jernbanetorget*
- 2 *Trappene mellom øvre og nedre del av Jernbanetorget er et solfylt byrom der mange oppholder seg*
- 3 *Stasjonsallmenningen med gangbroa Akrobaten i bakgrunnen, som knytter Grønland og Bjørvika sammen på tvers av sporområdet på Oslo S*



En hovedstrategi for området er å bygge ned barrieren som Oslo S er i dag. For å oppnå dette er det definert flere byrom som kan utvikles fra rene trafikkårer og logistikkområder, til attraktive møteplasser med differensiert byliv.

Øke byrommenes herlighetsverdi knyttet til reisen, både opphold og ferdsel. Etablere flere sitteplasser og rekreative områder på og rundt stasjonen. Aktive første etasjer vil kunne bidra til at byrommene oppleves som trygge nattestid. Bygge oppunder sømløse reiser og bytte mellom transportformer, og innlemme ventetid som kvalitetstid med opplevelser. Øke fotgjengerframkommelighet ved holdeplassene.



Strategien er en forlengelse av strategi 11.3 og innebærer utviklingen av en grønn og urban forbindelse med Akerselva som utgangspunkt. Myke trafikanter skal prioriteres og sporområdene utgjør et vesentlig utviklingsareal for nye tilbud i forlengelsen av en potensiell flytting av bussterminalen over sporområdene.



Europarådets plass er et sentralt byrom og bør utvikles fra fasade til fasade på tvers av Biskop Gunnerus' gate. Byrommet er en del av



STRATEGIKART - OSLO S

- ➡ Bil- og kollektivdominerte gater
- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ⋯ Forbindelser med potensial
- Sekvens med bylivstilbud

- 🎯 Målpunkt
- 🏠 Prioriterte byrom
- 🟢 Kollektivstoppested
- 👤 Viktige institusjoner
- 🌿 Sone for biologisk mangfold

byromssekvensen Jernbanetorget - Christian Frederiks plass - Operaallmenningen, men også en kobling til Kirkeristen, Nygata og Schweigaards gate. Ved å sterkere betone Europarådets plass som et byrom i relasjon til Jernbanetorget og Christian Fredriks plass oppnås potensielle synergieffekter.



12.4 Etablere Christian Frederiks plass og Paléhagen som byrom for opphold

Gi Paléhagen plass i byrommet og knytte et større område bynatur til restene av lindealleen fra 1760. Byrommets relasjon til fjorden bør utvikles på fotgjengernes premisser, både fysisk og mentalt.



12.5 Sikre alternative ferdselsårer for myke trafikanter

Det er mye folk i området. For å unngå unødvendige konflikter mellom opphold og ferdsel, bør alternative traséer utvikles og tilrettelegges for myke trafikanter, slik som for eksempel Trelastgata og Skippergata.



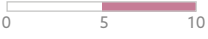
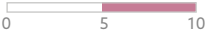
12.6 Prioritere midlertidige tiltak

Området er gjenstand for byggeaktivitet i mange år framover, og det er særlig viktig å stimulere til midlertidige tiltak som genererer byliv nå og underveis i transformasjonsfasen.

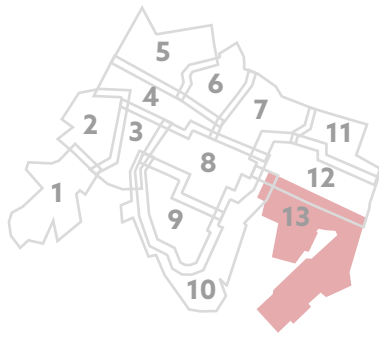




STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeids-partnere (S), tidsrom (T)</i>
12.1 Utvikle Oslo S-området som velkomstportal	12.1.2 Tilrettelegge Jernbanetorget som et utstillingsvindu for Oslo by, både for turister og lokale, eksempelvis en stor modell eller kart	Etablere et velkomstrom og informasjon om aktiviteter og ferdsel i byen	Kn: antall besøkende, typer og type bruk Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: OK S: Visit Oslo, ROM Eiendom T: 2022-27 0 5 10
12.2 Utvikle Oslo S og sporområdene som et attraktivt bindeledd mellom Grønland og Bjørvika	12.2.1 Oppgradere belysningen på Christian Frederiks plass og på Nylandsbroa for å øke belysningsnivået og tryggheten i området.	Økt trygghet og bedre orienterbarhet, opplevelsesverdier (se også strategi 12.4)	Kn: kvantifisering av belysningsstrategi Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og trygghetsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: SVRØ, PBE T: 2017-19 0 5 10
	12.2.2 Etablere et grønt byrom i nordenden av Nordengbrua og styrke muligheten for flere kulturaktiviteter i Trelastgata	Skape en velkomst til Grønland og bedre koblinger til broene over til Bjørvika	Kn: antall fotgjengere og opphold, type grupper Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Bydel Gamle Oslo T: 2019-22 0 5 10

12.3 Redusere gjennomkjøringen av privatbiler i Biskop Gunnerus gate - Dronningens gate	12.3.1 Utbedre Europarådets plass slik at utformingen leder myke trafikanter inn i Skippergata og mot Youngstorget	Forbedre kapasiteten for fotgjengere og syklist i området rundt Oslo S, øke byromskvalitet (Strategi 12.3)	Kn: antall fotgjengere og opphold, type grupper Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse og forståelsen av området som et sammenhengende rom inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Ruter T: 2019-22 
12.4 Etablere Christian Frederiks plass og Paléahagen som byrom for opphold	12.4.1 Tilrettelegge Christian Fredriks plass med infrastruktur for arrangementer og mobile utsalg/marked (strøm, vann, benker, andre typer gratis sitteplasser) og Restaurere Paléahagen	Bedre logistikk og tilbud ved arrangement, samt øke opplevelseskvaliteten i byrommet, historiefortelling om Oslos eldste hage (anlagt i 1760-årene)	Kn: antall arrangementer og type arrangementer, antall og type tilbydere, antall besøkende og type besøkende, kvantifisering av infrastrukturelle grep Kl: opplevd kvalitet (særlig blant arrangører inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: KUL T: 2022-27 
12.5 Sikre alternative ferdselsårer for myke trafikanter	12.5.1 Utvikle Trelastgata med mer variert bruk, med oppholdskvaliteter (beplantning, sittemuligheter, tilrettelegging for utatrettet nærings- og kulturaktiviteter m.m.)	Tilrettelegge og øke trivsel for myke trafikanter i en gate mange gående og store kjøretøyer. Unngå at gata blir en bakside mot sporområdet	Kn: kvantifisering av grønne grep, antall fotgjengere og hvem er de, næringsutvikling og vekst Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Bjørvika infrastruktur S: ROM Eiendom, Barcode, næringsliv T: 2022-27 
12.6 Prioritere midlertidige tiltak	12.6.1 Initiere byrom-/kunstprosjekt i samarbeid med lokale kulturaktører med fokus på lek og aktivitet	Øke samspill mellom ute og inne, bidra til byliv i et område under utbygging	Kn: antall tiltak, antall arrangementer Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: KUL S: Kunsthall Oslo, BYM T: 2017-19 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byformynelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturetaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretattlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten

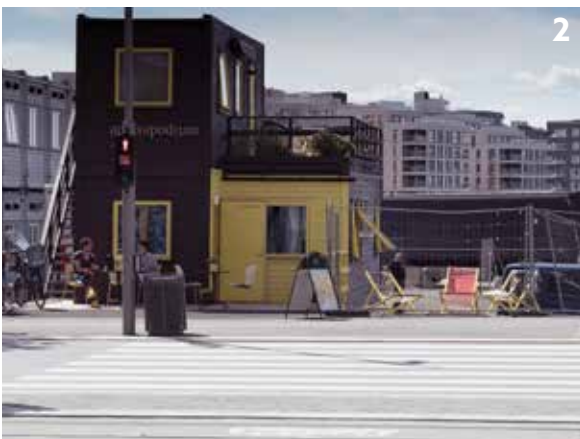


DELOMRÅDE 13

BJØRVIKA/BISPEVIKA/SØRENGA

Strategisk retning: Tett på byen, kultur og fjordnatur

Etter år 2000 er området mellom Sentralbanestasjon og fjorden i syd blitt Oslos største byutviklingsprosjekt. Byens eldste havn med vikene Bjørsvika og Bispevika blir aktivert på nytt, og området bygges ut med et mangfold av funksjoner. Bylivet er allerede tilstede på viktige steder som Operataket og på Sørenga bad.



BESKRIVELSE

Bylivsundersøkelsen

Bjørsvika var inkludert i Bylivsundersøkelsens studieområde, der byrommene Christian Frederiks plass og Operataket er beskrevet og vurdert. Operataket er beskrevet som en viktig attraksjon og et byrom av høy kvalitet. Operataket legger til rette for varierte typer opphold og aktiviteter. Bispevika og Sørenga var utenfor Bylivsundersøkelsens studieområde. Siden Bylivsundersøkelsen ble utført, har Sørenga bad blitt etablert som attraksjon, noe som har økt bruken av Havnepromenaden.

Bylivsfaktorer

Byøkonomi, folk

Området er under utvikling og endres raskt. I forbindelse med videre utviklingstrinn vil handelsmønsteret være i endring i en lang periode. Sørenga vokser fram som et boligområde, med noen ulike tilbud. Det er i hovedsak servering på vestsiden. Førsteetasjene i Barcode har handelsvirksomhet, både mot Trelastgata og Dronning Eufemias gate.

Mobilitet, folk

Havnepromenaden har en aktiv karakter i dette området med uteserveringer og kafeer. Det oppstår viktige traséer og kryss der bydelene møter området, Gamlebyen og Ekeberg i øst, Grønland og Tøyen i nord og sentrum og Kvadraturen i vest. Området er en klar destinasjon ved fjorden. Mye bil- og busstrafikk og brede veier skaper barrierer.

Folk, kultur

Sørenga bad er en suksess og folk tar aktivt fjordkanten i bruk både kommersielt og ikke-kommersielt. Sukkerbiten har vært et sted som tilbyr både servering, kulturarrangementer og park- og båtliv, men fungerer i tiden framover som riggplass. Nye Deichmanske hovedbibliotek og nytt Munchmuseum, som begge skal

åpne for publikum i 2020, vil være viktige kulturattraksjoner i framtiden.

Arkitektur, folk

Området er planlagt og bygget etter århundreskiftet og er et område som må få tid til å etablere seg parallelt med ny byggeaktivitet som kommer til å pågå i flere år framover. Barcode er et tydelig landemerke i området.

Natur, kultur

Oslo ble anlagt i dette området, på slettene der Alna møtte Oslofjorden. Middelalderparken synliggjør sporene av denne historien. Middelalderparken og Ekebergskrenten er tydelige landskapsrom som gir kvaliteter til området. Ved fjorden finnes Sørenga bad med en klar relasjon til Hovedøya. Overgang mellom land og vann har lite innslag av biotoper og er preget av høye kaianlegg. Det er generelt lite vegetasjon i området, og området er vindutsatt.

ANALYSE

Områdets desidert største målpunkter og bylivsdestinasjoner er Operaen og Sørenga bad. Diagonalen mellom disse via Sukkerbiten er en svært viktig forbindelse mens Bispevika bygges ut. Dronning Eufemias gate har et gryende byliv, med folkestrømmer til og fra Barcode. Bylivet her er knyttet opp mot arbeidstider.

Styrker

- Fungerende attraksjoner knyttet til Havnepromenaden
- Beliggenheten ved fjorden
- Mange boliger sentralt

Svakheter

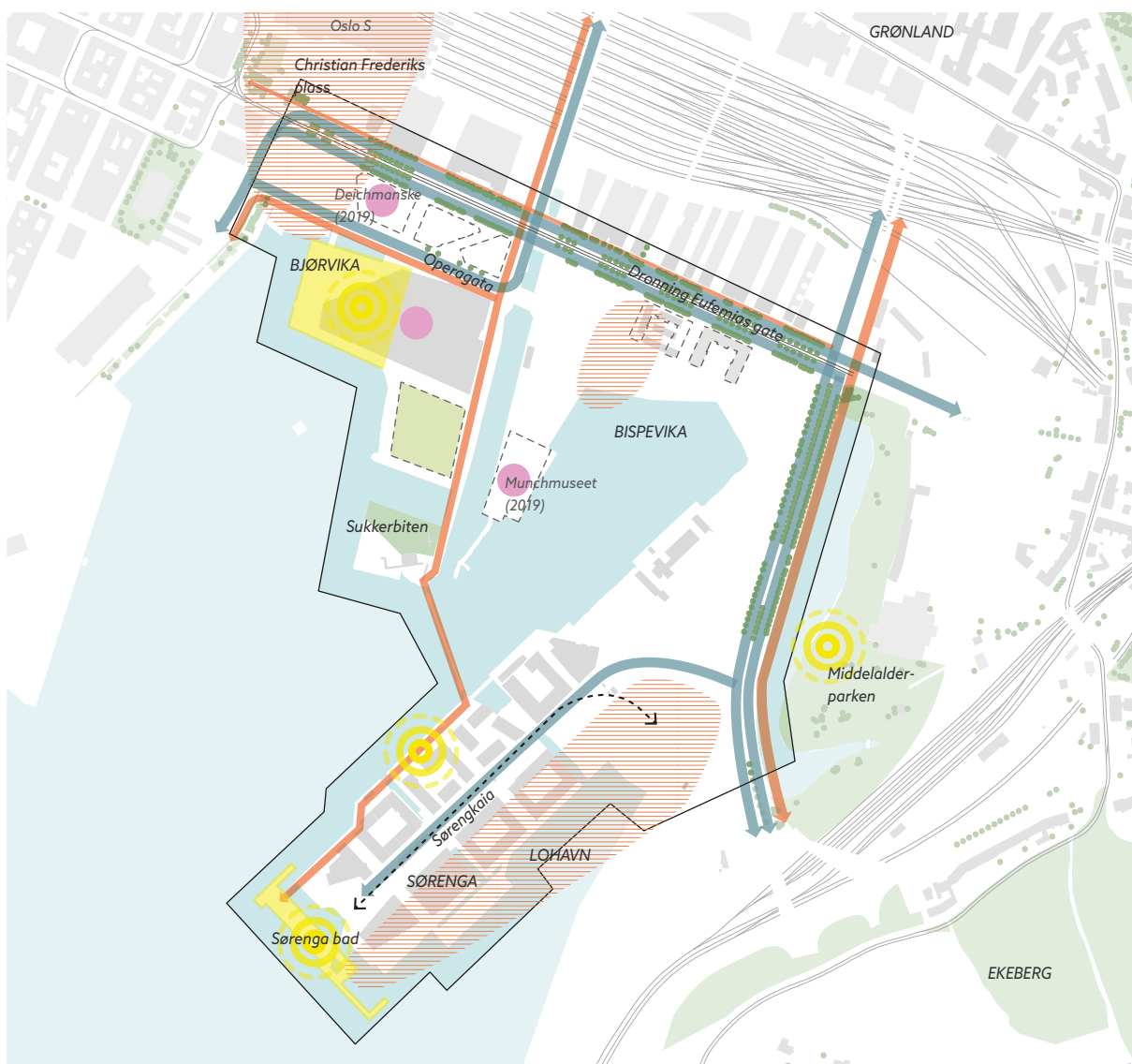
- Sentralparken på Sørenga
- Bylivet blir drastisk redusert på vinteren
- Mye trafikk i området

Potensial

- Potensial for økt og mer differensiert byliv i Dronning Eufemias gate
- Koblingene til bydelene omkring kan føre til økt bruk av området med synergier for andre delområder; særlig kobling til Middelalderparken og Ekeberg
- Kobling mellom byattraksjoner og boliger
- Åpningen av hovedbiblioteket og Munchmuseet vil føre til betydelig flere folk i området



- 1 Fortausliv i Dronning Eufemias gate
- 2 Kafé i midlertidig konteiner i byggeområdet langs Dronning Eufemias gate i Bispevika
- 3 Sørenga bad ytterst på Sørengkaia



ANALYSEKART - BJØRVIKA/BISPEVIKA/SØRENGA

- ➡ Bil- og kollektivdominerte gater
- ➡ Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- ↔ Underbrukte/fraværende forbindelser
- ☉ Målpunkt
- Byrom med høy aktivitet

- ▨ Byområder med potensial
- Viktige institusjoner
- Fremtidige bygg

ANBEFALTE STRATEGIER

Overordnet for delområdet er ønsket om å koble eksisterende og nye boligområder til byen forøvrig, for å oppnå synergier mellom delområder. Det er også nødvendig å videreutvikle traséer og oppholdsrom som tilgjengeliggjør fjorden for resten av byen.

13.1 Koble området bedre til sentrum

Forbedre tilgjengeligheten langs diagonalene Sørenga-Oslo S, Sørenga-Grønland og Sørenga-Gamlebyen. For å bryte ned den mentale

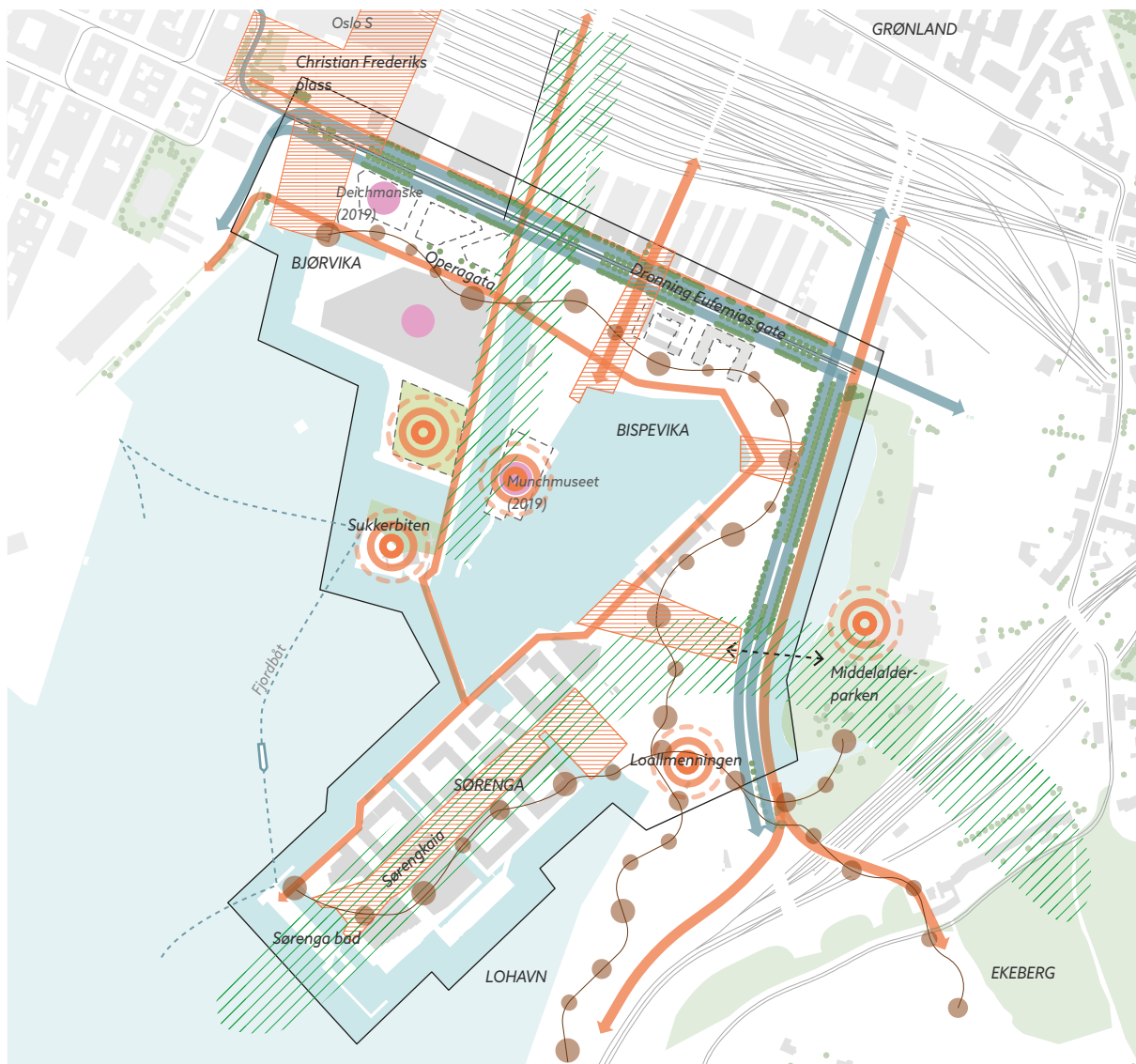
avstanden er sekvensen av oppholdsrom viktig å framheve.



13.2 Forbinde Sørenga og Ekeberg

Hovedøya-Sørenga-Middelalderparken-Ekeberg er en viktig forbindelse for biotoper i Oslo. Ved å styrke denne bevisst, vil det biologiske mangfoldet øke og skape større opplevelsesverdi.





STRATEGIKART BJØRSVIKA/BISPEVIKA/SØRENGA

- Bil- og kollektivdominerte gater
- Fotgjenger- og sykkeldominerte gater
- Sekvens med bylivstilbud
- Målpunkt
- Prioriterte forbindelser

- Prioriterte byrom
- Viktige institusjoner
- Sone for biologisk mangfold
- Fremtidige bygg
- Fergetrafikk

13.3 Vitalisere Sentralparken på Sørenga og koble denne til Middelalderparken
Sentralparken på Sørenga er en megler mellom byens befolkning og Sørengas beboere. Det er også en kobling mot Middelalderparken, Loallmenningen og Bispevika forøvrig. Disse områdene bør planlegges slik at de kan bli et eget nettverk tilgjengelig for områdets barn og unge.



13.4 Styrke bylivet ved offentlige institusjoner
Sikre gode ikke-kommersielle byrom ved de store attraksjonene som kommer, som ved Deichmanske hovedbibliotek og Munchmuseet.



ANBEFALTE TILTAK BJØRVIKA/SØRENGA/BISPEVIKA



STRATEGI	TILTAK	HVORFOR <i>Hvorfor tiltaket er viktig for økt byliv</i>	INDIKATORER <i>Kvantitative (Kn), kvalitative (Kl)</i>	AKTØRER OG TIDSROM <i>Ansvarlig (A), samarbeidspartnere (S), tidsrom (T)</i>
13.1 Koble området bedre til sentrum	13.1.1 Etablere stoppested for fjordbåt. Knyttes til helhetlig plan for fjordbåten	Knytte området til sentrum via fjorden, både som en attraksjon og et kollektivtilbud	Kn: antall brukere og variasjoner med sesong Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: OK S: Museene, private aktører T: 2019-22 0 5 10
	13.1.2 Utrede mulighet for etablering og drift av permanent badstu ved Sørenga bad for å sikre et helårs badetilbud	Utvide bruken av badet til hele året, attraksjon i kaldere måneder (Generell strategi: økt samspill og synergier)	Kn: antall brukere, type brukere gjennom de ulike sesongene Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Privat initiativ S: Drift Sørenga, privat aktør T: 2019-22 0 5 10
	13.1.3 Gjennomføre forprosjekt for varig heving og senkebro for gående og syklende fra Sukkerbiten til Sørenga.	Bedre forbindelsen til sentrum	Kn: antall brukere Kl: opplevd kvalitet (trivsels- og tilgjengelighetsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: PBE T: 2022-27 0 5 10
	13.1.4 Etablere midlertidige gang- og sykkelforbindelser i Bispevika anleggsperioden	Bedre forbindelsen for myke trafikanter gjennom området	Kn: antall fotgjengere og syklist	A: BYM S: Utbyggere T: 2017-19 0 5 10

13.2 Forbinde Sørenga og Ekeberg	13.2.1 Etablering av utegymmer i en sekvens fra Søregallmenningen til Middelalderparken, og trapp til Sørenga bro som forbindelse opp til Ekebergskrenten	Gi folk mulighet for trening, koble Middelalderparken/ Ekeberg og Sørenga sammen slik at det kan inngå i en treningsløype	Kn: er det gjort? antall (inkl. antall stasjoner), antall brukere, type brukere og type bruk Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: Drift Sørenga, Tverretatlig samarbeid Havnepromenaden T: 2017-19 
	13.2.2 Merke løperuter fra Sørenga til Ekeberg	Gi folk mulighet for trening, koble Ekeberg og Sørenga sammen slik at det kan inngå i en treningsløype	Kn: antall brukere og type brukere Kl: opplevd kvalitet (trivselsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: DNT, Drift Sørenga T: 2017-19 
	13.2.3 Utvikle Herligheten som permanent område for urbant landbruk	Legge tilrette for dyrking i sentrum, fasilitere møter mellom mennesker gjennom arbeid med dyrking	Kn: er tiltaket realisert?	A: Bjørvika Utvikling S: Grunneiere og utbyggere, Bykuben, BYM T: 2022-27 
13.3 Vitalisere Sentralparken på Sørenga og koble denne til Middelalderparken	13.3.1 Tilrettelegge for vannsport for barn og unge innerst i Lohavn	Bruke vannrommet til aktiviteter for barn og unge, kystkultur (Strategi 13.3)	Kn: antall brukere og type brukere Kl: opplevd kvalitet blant barn og unge (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: DNT, FRIGO, Drift Sørenga T: 2022-27 
	13.3.2 Etablere Sørenga allmenningen som en byøkologisk parkforbindelse fram til Middelalderparken	Øke byromskvaliteten, etablere sekvenser og bedre lokalklima	Kn: antall brukere og type brukere Kl: opplevd kvalitet (holdningsanalyse inkl. fokus på forbedringsområder)	A: Bykuben Oslo byøkologiske senter S: BYM, Drift Sørenga T: 2022-27 
13.4 Styrke bylivet ved offentlige institusjoner	13.4.1 Etablere en midlertidig idrettsbane på skoletomta (Lohavn)	Lage en destinasjon på kort sikt	Kn: antall besøkere Kl: opplevd kvalitet (særlig blant barn og unge)	A: BYM S: Undervisningsbygg, Utdanningssetaten T: 2017-19 
	13.4.2 Kommunisere havnehistorie gjennom vern og utvikling av eksisterende blomstereng med ballastplanter langs Akerselva øst for Operaen, inkl. særtrekk ved artsmangfoldet i indre Oslofjord	Historiefortelling og identitetsbygging av Oslo som havneby. Ballastplanter er plantearter som er innført til Norge som frø i ballast på seilskuter	Kn: kvantifisere artsmangfold Kl: opplevd kvalitet (inkl. fokus på forbedringsområder)	A: BYM S: UiO, BYA, HAV Eiendom T: 2022-27 

Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: BYA: Byantikvaren / BYM: Bymiljøetaten / DNT: Den norske turistforening / EBY: Eiendoms- og byfornyelsesetaten / FB: Forsvarsbygg / HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus / KUL: Kulturretaten / OH: Oslo Havn / OK: Oslo kommune / SO: Sporveien Oslo / PBE: Plan- og bygningsetaten / SB: Statsbygg / SiO: Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus / RF: Rådhusets forvaltningstjeneste / SVRØ: Statens Vegvesen Region Øst / Tverretatlig samarbeid Havnepromenaden (KUL, PBE, BYM, EBY, Oslo Havn KF) / UiO: Universitetet i Oslo / VAV: Vann- og avløpsetaten

Plan- og bygningsetaten

Besøksadresse: Vahls gate 1, 0187 Oslo

Postadresse: Boks 364 Sentrum, 0102 Oslo

Telefon: 21 80 21 80

Telefaks: 23 49 10 01

Internett: www.pbe.oslo.kommune.no

E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no

